

Ελάχιστα Πρότυπα για την Προστασία, το Φύλο και τον Μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies
www.ifrc.org Saving lives changing minds.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC) είναι το μεγαλύτερο ανθρωπιστικό δίκτυο εθελοντών παγκοσμίως. Χάρη στους 190 Εθνικούς Συλλόγους Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου παγκοσμίως, είμαστε σε κάθε κοινότητα, κοντά σε 160,7 εκατομμύρια ανθρώπους ετησίως μέσω μακροπρόθεσμων υπηρεσιών και αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και σε 110 εκατομμύρια ανθρώπους μέσω προγραμμάτων αντιμετώπισης καταστροφών και έγκαιρης αποκατάστασης. Αναλαμβάνουμε δράση πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από καταστροφές, επείγοντα ιατρικά περιστατικά και υλοποιούμε δράσεις για να καλύψουμε τις ανάγκες και να βελτιώσουμε τη ζωή των ευάλωτων ατόμων. Πάντα ενεργούμε χωρίς διακρίσεις ως προς την εθνικότητα, τη φυλή, το φύλο, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την κοινωνική τάξη και τις πολιτικές πεποιθήσεις.

Με οδηγό μας τη Στρατηγική 2020, το συλλογικό μας σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των μεγάλων ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών προκλήσεων της δεκαετίας, η δέσμευσή μας είναι να σώσουμε ζωές και να αλλάζουμε νοοτροπίες.

Τα ισχυρά μας σημεία είναι το δίκτυο των εθελοντών μας, η εμπειρία της κοινότητάς μας και η ανεξαρτησία και ουδετερότητά μας. Ο στόχος μας είναι να βελτιώσουμε τα ανθρωπιστικά πρότυπα, ως εταίροι στην ανάπτυξη και στην αντιμετώπιση καταστροφών. Πείθουμε τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να ενεργούν πάντα προς το συμφέρον των ευάλωτων ατόμων. Το αποτέλεσμα: δημιουργούμε υγιείς και ασφαλείς κοινότητες, μειώνουμε τα πιθανά τραγικά σημεία, ενισχύουμε την ανθεκτικότητα και προάγουμε μια νοοτροπία ειρήνης σε όλο τον κόσμο.

© Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, Γενεύη, 2018

Επιτρέπεται η παραγωγή αντιτύπων του συνόλου ή μέρους της παρούσας μελέτης για μη εμπορική χρήση, εφόσον γίνεται αναφορά στην πηγή. Η IFRC θα επιθυμούσε να λάβει αναλυτικές πληροφορίες για τη χρήση του. Τα αιτήματα αναπαραγωγής για εμπορικούς σκοπούς θα πρέπει να απευθύνονται στην IFRC, στη διεύθυνση secretariat@ifrc.org.

Οι απόψεις και οι συστάσεις που εκφράζονται στην παρούσα μελέτη δεν απηχούν κατ' ανάγκην την επίσημη πολιτική της IFRC ή των επιμέρους Εθνικών Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού ή Ερυθράς Ημισελήνου.

Όλες οι φωτογραφίες που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μελέτη αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της IFRC, εκτός εάν αναφέρεται το αντίθετο.

**P.O. Box 303
CH-1211 Geneva 19
Switzerland
Τηλέφωνο: +41 22 730 4222
Φαξ: +41 22 733 0395
E-mail: secretariat@ifrc.org
Ιστότοπος: www.ifrc.org**

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες	2
Εισαγωγή	3
Ορισμοί	7
Αξιοπρέπεια, Πρόσβαση, Συμμετοχή και Ασφάλεια (DAPS)	11
Προστασία, Φύλο, Μη-αποκλεισμός και δίκαιο περί καταστροφών	17
Ελάχιστα πρότυπα	19

	Υπηρεσίες Υγείας & Ψυχοκοινωνικής Στήριξης στην Έκτακτη Ανάγκη	20
	Επισιτιστική ασφάλεια	27
	Νερό, αποχέτευση και υγιεινή (WASH)	33
	Στέγη	39
	Βιοπορισμός	45
	Μη εδώδιμα είδη (NFI)	50
	Δράσεις οικονομικής ενίσχυσης (CBI)	55
	Μείωση κινδύνου καταστροφής (DRR)	61

Παραρτήματα

1. Ανάλυση δεδομένων ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία (SADDD)	66
2. Κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης	71
3. Η προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα, από τους επαγγελματίες υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης	75

Ευχαριστίες

Ελάχιστα πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC) για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018) στη δεύτερη έκδοσή τους. Η πρώτη πιλοτική έκδοση των ελάχιστων προτύπων της IFRC για τις δεσμεύσεις ως προς το φύλο και τη διαφορετικότητα στην κατάρτιση σχεδίων έκτακτης ανάγκης δημοσιεύθηκε το 2015. Η πιλοτική έκδοση δοκιμάστηκε παγκοσμίως από το προσωπικό, τους εθελοντές και τη διοίκηση του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου σε καταστροφές και ανθρωπιστικές κρίσεις μικρής, μεσαίας και μεγάλης κλίμακας. Τα πρότυπα έχουν μεταφραστεί στα αραβικά, τα γαλλικά, τα ρωσικά και τα ισπανικά και έχουν προσαρμοστεί ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο των Εθνικών Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου.

Η παρούσα έκδοση προέκυψε μετά από τρία χρόνια δοκιμών, αναθεωρήσεων και επικοινωνιακής κριτικής από ειδικούς σε θέματα προστασίας, φύλου και μη-αποκλεισμού και σε συγκεκριμένους τομείς. Έχουν προστεθεί νέα κεφάλαια, όπως η παροχή άμεσης χρηματικής βοήθειας, ενώ παράλληλα δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στη σεξουαλική και έμφυλη βία και στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της IFRC και των Εθνικών Συλλόγων της. Η παρούσα έκδοση συνοδεύεται από την εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

Καθώς πρόκειται για εργαλείο παγκόσμιας κλίμακας, έχουν συμμετάσχει πολλά άτομα στον σχεδιασμό, τη δοκιμή, την αναθεώρηση και την οριστικοποίησή της. Η IFRC θα ήθελε ως εκ τούτου να ευχαριστήσει όλους τους Εθνικούς Συλλόγους Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου για την εξαιρετική τους συνεισφορά στην παρούσα έκδοση, καθώς και το προσωπικό των εθνικών γραφείων, των εθνικών ομάδων υποστήριξης, των περιφερειακών γραφείων και των κεντρικών γραφείων της IFRC για τη συμβολή του. Θα θέλαμε ειδικά να ευχαριστήσουμε το παγκόσμιο δίκτυο φύλου και διαφορετικότητας (Global Gender and Diversity Network), τα περιφερειακά δίκτυα για το φύλο και τη διαφορετικότητα, το Κέντρο αναφοράς της IFRC για την ψυχοκοινωνική στήριξη και τη Διεθνή Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού (ICRC).

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στην Κυβέρνηση της Αυστραλίας, στον Αυστραλιανό Ερυθρό Σταυρό, στον Νορβηγικό Ερυθρό Σταυρό και στον Σουηδικό Ερυθρό Σταυρό για την οικονομική συνεισφορά τους στην έκδοση των αναθεωρημένων προτύπων.

Εισαγωγή

Ο παρών οδηγός παρουσιάζει στο προσωπικό, στα μέλη και στους εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου ένα σύνολο ελάχιστων προτύπων για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Ο στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι η κατάρτιση σχεδίων έκτακτης ανάγκης της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC) και του Εθνικών Συλλόγων παρέχει **αξιοπρέπεια, πρόσβαση, συμμετοχή** και **ασφάλεια** για όλους τους ανθρώπους που πλήττονται από καταστροφές και κρίσεις.

Παρέχει πρακτικές οδηγίες για την ενσωμάτωση αυτών των τεσσάρων αρχών σε όλους τους τομείς, με βάση το φύλο, την ηλικία, την αναπηρία και άλλους παράγοντες διαφορετικότητας. Στα παραπάνω περιλαμβάνεται και ο περιορισμός της έκθεσης των ανθρώπων σε κινδύνους βίας και κακοποίησης και η διασφάλιση ότι τα προγράμματα έκτακτης ανάγκης δεν προκαλούν επιπλέον βλάβη.

Τα πρότυπα αντιμετωπίζουν ζητήματα προστασίας, φύλου και μη αποκλεισμού, παρέχοντας πρακτικούς τρόπους επικοινωνίας με όλα τα μέλη της κοινότητας, ανταποκρίνονται στις διάφορες ανάγκες τους και αξιοποιούν τις ικανότητές τους με τον πιο αμερόληπτο και αποτελεσματικό τρόπο. Με αυτό τον τρόπο, εξασφαλίζεται ότι οι τοπικές αντιλήψεις και απόψεις καθοδηγούν την παροχή της βοήθειας. Τα πρότυπα υποστηρίζουν επίσης την ενσωμάτωση των επτά θεμελιωδών αρχών του Διεθνούς Κινήματος Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (στο εξής «το Κίνημα»).

Η εφαρμογή αυτών των προτύπων στην πράξη είναι ένα από τα βασικά μέσα για την υλοποίηση του Στρατηγικού πλαισίου της IFRC για ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας (2013-2020), Διεθνές Συνέδριο 2015, Ψήφισμα 3: Σεξουαλική και έμφυλη βία – Κοινή δράση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση, και Συμβούλιο των Αντιπροσώπων 2015, Ψήφισμα 4: Στρατηγικό πλαίσιο για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στο Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου. Αντίστοιχα, αυξανόμενη πρόσβαση στην εκπαίδευση, όπως επισημαίνεται στο Συμβούλιο των Αντιπροσώπων 2017, Ψήφισμα 6: Εκπαίδευση: Σχετικές ανθρωπιστικές ανάγκες, ενισχύει την ανάγκη προστασίας, ειδικά για τα παιδιά, τους εφήβους και τους νεαρούς ενήλικες.

Επιπλέον, υπάρχουν ισχυροί δεσμοί με τον Οδηγό του **Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία και Δέσμευση προς την κοινότητα (ΣΕΑ-ΣΕΑ)**.¹ Ο οδηγός περιγράφει πώς μπορούν να θεσπιστούν αποτελεσματικά συστήματα ανατροφοδότησης όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να μοιράζονται τις εμπειρίες, τα παράπονα και τις ανάγκες τους, να επηρεάζουν τον τρόπο παροχής της ανθρωπιστικής βοήθειας και να δοθεί μια ευκαιρία κατανόησης του αντίκτυπου της προστασίας και του μη-αποκλεισμού στην κατάρτιση σχεδίων έκτακτης ανάγκης.

Τα ελάχιστα πρότυπα που παρουσιάζονται εδώ, ακολουθούν την πρόσφατη τάση να χρησιμοποιούνται ελάχιστα πρότυπα για τους υπεύθυνους αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Εάν χρησιμοποιούνται ήδη εναλλακτικά ελάχιστα πρότυπα ή υλικό καθοδήγησης (π.χ. Sphere, Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών-IASC) με αποτελεσματικό τρόπο, οι επαγγελματίες θα πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τις οδηγίες που θεωρούν πιο χρήσιμες.

Γιατί να εφαρμόζονται ελάχιστα πρότυπα για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης;

Οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης υπερτονίζουν τις υπάρχουσες ανισότητες μεταξύ των φύλων, ενώ τα περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας, βίας κατά των παιδιών και εμπορίας ανθρώπων συχνά αυξάνονται κατά τη διάρκεια και μετά από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Το φύλο ή η ταυτότητα φύλου ενός ατόμου, καθώς και άλλοι παράγοντες, όπως η ηλικία, η αναπηρία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η κατάσταση της υγείας, συμπεριλαμβανομένου του HIV/AIDS και άλλων χρόνιων νόσων, η κοινωνική θέση, η μετανάστευση ή/και το νομικό καθεστώς, η εθνοτική καταγωγή, η πίστη και η εθνικότητα (ή η έλλειψή της) διαμορφώνουν τον βαθμό στον οποίο οι άνθρωποι είναι ευάλωτοι ή πλήττονται, αντιμετωπίζουν και ανακάμπτουν από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Αυτές οι διαφορές είναι επίσης και δυνατά σημεία, τα οποία πρέπει να αναγνωρίζονται και να λαμβάνονται υπόψη σε κάθε προσπάθεια ετοιμότητας, πρόληψης, αντιμετώπισης, ανοικοδόμησης και ανάκαμψης από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για την οικοδόμηση ανθεκτικών κοινωνιών. Αυτά τα ελάχιστα πρότυπα αποτελούν ένα εργαλείο για την ενσωμάτωση στρατηγικών που λαμβάνουν υπόψη το φύλο και τη διαφορετικότητα στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υποβολή αναφορών σχετικά με προγράμματα και παρεμβάσεις. Τα ελάχιστα πρότυπα περιλαμβάνουν επίσης οδηγίες για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και την προστασία των παιδιών.

Σε ποιον απευθύνονται τα ελάχιστα πρότυπα;

Αυτά τα πρότυπα απευθύνονται σε όλο το προσωπικό, στα μέλη και στους εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. Ανεξάρτητα από τον τομέα εξειδίκευσής τους, όλοι οι επαγγελματίες που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις θα πρέπει να κατανοούν τις ιδιαίτερες ανάγκες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, καθώς και τα μέτρα και τις προσεγγίσεις που μπορούν να εφαρμοστούν για την αντιμετώπιση των αναγκών και τον μετριασμό των κινδύνων για την ασφάλεια.

Ευθύνη προστασίας

Κατά την εφαρμογή των ελάχιστων προτύπων, είναι σημαντικό να επισημαίνεται ο ρόλος μας σε καιρό καταστροφής και συγκρούσεων. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, αποτελεί πρωταρχικό ρόλο και ευθύνη των κρατικών αρχών και των αρμόδιων μη κρατικών φορέων να προστατεύουν, να προασπίζουν την ασφάλεια και να εφαρμόζουν τα δικαιώματα των ατόμων στην επικράτεια τους ή υπό τη δικαιοδοσία τους (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων εκτός των συνόρων τους). Στην περίπτωση των αρμόδιων φορέων που έχουν τη βούληση να προστατεύσουν και διαθέτουν την ικανότητα να το πράξουν, η προσέγγιση των ανθρωπιστικών φορέων είναι πιθανό να είναι προληπτική και υποστηρικτική. Στην περίπτωση των αρμόδιων φορέων που έχουν τη βούληση να προστατεύσουν αλλά έχουν περιορισμένη ικανότητα, οι ανθρωπιστικοί φορείς είναι πιθανό να αναλάβουν υποστηρικτικό ρόλο, να ενισχύσουν τις υφιστάμενες δομές προστασίας και να καθορίσουν ρόλους και ευθύνες μεταξύ των φορέων προστασίας. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα της εμπειρογνωμοσύνης και των εξουσιών και ελαχιστοποιείται η πιθανότητα καταβολής διπλής προσπάθειας από την πλευρά του κράτους ή άλλων φορέων προστασίας, ενώ παράλληλα αποφεύγεται το ενδεχόμενο να υπονομευθεί η ικανότητα και η βούληση των αρμόδιων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.ⁱⁱ

Πότε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ελάχιστα πρότυπα

Τα ελάχιστα πρότυπα έχουν σχεδιαστεί για χρήση σε όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μεταξύ άλλων και σε καταστροφές και συγκρούσεις. Στην περίπτωση αυτή συμπεριλαμβάνονται οι ταχέως αναπτυσσόμενες, βραδέως αναπτυσσόμενες και παρατεταμένες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, καθώς και οι μικρής κλίμακας, μεσαίας κλίμακας και μεγάλης κλίμακας και περίπλοκες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Είναι σχεδιασμένα για να εφαρμόζονται από τα αρχικά στάδια μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης έως και την έγκαιρη αποκατάσταση. Αυτά τα πρότυπα μπορούν επίσης να εφαρμοστούν σε πλαίσια κατάρτισης σχεδίων για την υποστήριξη της μείωσης του κινδύνου και της ετοιμότητας, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα που πλήττονται από επαναλαμβανόμενες καταστροφές. Είναι προφανές ότι οι καταστροφές και οι συγκρούσεις συχνά συνυπάρχουν ή ότι μπορούν να συμβούν νέες καταστροφές και συγκρούσεις σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Ο στόχος αυτών των προτύπων είναι να θέτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις σε όλους τους τομείς ώστε να υποστηρίξουν τις ομάδες υψηλότερου κινδύνου ή τις περιθωριοποιημένες ομάδες, χωρίς διακρίσεις, σε οποιοδήποτε δεδομένο πλαίσιο. Ως εκ τούτου, συμπεριλαμβάνονται όλοι όσοι πλήττονται από μια κρίση: οι κοινότητες υποδοχής και οι κοινότητες εσωτερικά εκτοπισμένων ή προσφύγων. Το πεδίο εφαρμογής κάθε προτύπου έχει διατυπωθεί έτσι ώστε να διασφαλίζεται η καθολικότητά του σε όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Το κάθε πλαίσιο είναι μοναδικό, ενώ οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι και οι αδυναμίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα και οι ομάδες που πλήττονται από κάθε κρίση διαφέρουν. Θα πρέπει ο αναγνώστης να αποφασίσει ποια είναι η καλύτερη τακτική για την αποτελεσματική εφαρμογή και επίτευξη των προτύπων.

Πώς σχεδιάστηκαν τα ελάχιστα πρότυπα;

Τα ελάχιστα πρότυπα βασίζονται σε ένα ευρύ φάσμα πηγών της IFRC, της ICRC, των Εθνικών Συλλόγων και σε πηγές εκτός του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, μεταξύ άλλων στα εξής:

- Αυστραλιανός Ερυθρός Σταυρός, Οδηγός περί προστασίας, φύλου και μη-αποκλεισμού (2011–015)ⁱⁱⁱ
- Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός «A Silent Emergency – Survivors of Sexual Violence in the Democratic Republic of Congo – Social and Economic Reintegration through Cash Transfers» (2017)
- Global Child Protection Working Group (CPWG), Ελάχιστα πρότυπα για την Παιδική Προστασία στην ανθρωπιστική δράση (2012)^{iv}
- Global Protection Cluster and Health Cluster: Οδηγίες προς τους επαγγελματίες υγείας για τους/τις επιζήσαντες-σασες έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένου του πρωτοκόλλου για την κλινική διαχείριση του βιασμού (2016)^v
- Groupe URD, HAP International, People in Aid και Sphere Project, Βασικό ανθρωπιστικό πρότυπο σε θέματα ποιότητας και απευθυντότητας (2014)^{vi}
- Πρότυπα ανθρωπιστικής ένταξης για ηλικιωμένα άτομα και άτομα με αναπηρίες, ADCAP (2018)^{vii}
- Οδηγός για Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση(ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα, ICRC και IFRC (2017)^{viii}
- IFRC All Under One Roof – Καταλύματα και οικισμοί χωρίς διακρίσεις για άτομα με αναπηρίες σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2015)^{ix}
- IFRC: Πρωτοβουλία καλύτερου προγραμματισμού (BPI) (εργαλείο εκτίμησης επιπτώσεων)
- IFRC: Σχέδιο δράσης για την Παιδική Προστασία (2016)
- IFRC: Ενημέρωση για την Παιδική Προστασία σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2016)
- IFRC: Πολιτική για την Παιδική Προστασία (2013)
- IFRC: Προσέγγιση με ευαισθησία ως προς το φύλο και τη διαφορετικότητα στις αξιολογήσεις ευαλωτότητας και ικανότητας (Pilot, 2017)^x

- IFRC: Κατευθυντήριες οδηγίες για την ενσωμάτωση του φύλου και της διαφορετικότητας στην υγεία και την ψυχοκοινωνική στήριξη(2013), το νερό, την αποχέτευση, την υγιεινή (WASH) (2012), την επισιτιστική ασφάλεια και τον βιοπορισμό (2014) στις κοινότητες
- IFRC: Οδηγίες για τον προγραμματισμό του βιοπορισμού (2010)^{xi}
- IFRC: Μεταναστευτική πολιτική (2009)
- IFRC: Ενημέρωση πολιτικής για την Παιδική Προστασία σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2016)
- Έγγραφο διατύπωσης θέσης της IFRC για την προστασία και την παροχή βοήθειας σε παιδιά που μετακινούνται (2017) Οδηγός της IFRC για την προστασία στην πράξη (2017)^{xii}
- IFRC: Εκτίμηση ευάλωτων σημείων, ικανοτήτων και δυνατοτήτων(2006)
- INEE: Εγχειρίδιο ελάχιστων προτύπων (2010)^{xiii}
- Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC): Εγχειρίδιο για το φύλο στην ανθρωπιστική δράση (2007)^{xiv}
- Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC): Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την έμφυλη βία (2015)^{xv}
- Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC): Πρακτικό εγχειρίδιο σχετικά με τα ασυνόδευτα και τα παιδιά που έχουν αποχωριστεί τις οικογένειές τους. Εργαλειοθήκη (2017)^{xvi}
- Sphere: Εγχειρίδιο (2018)^{xvii}
- Εργαλειοθήκη για την ενσωμάτωση της διαχείρισης της εμπινοροϊκής υγιεινής στην αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων, Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (2017)^{xviii}
- Επαγγελματικά πρότυπα για το έργο προστασίας που υλοποιούν οι ανθρωπιστικοί φορείς και οι φορείς ανθρώπων δικαιωμάτων στις ένοπλες συγκρούσεις και σε άλλες καταστάσεις βίας, τρίτη έκδοση (2018)^{xix}

Ζητήματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή των ελάχιστων προτύπων

Σε όλη την έκταση των ελάχιστων προτύπων, έχουμε χρησιμοποιήσει την έκφραση «περιθωριοποιημένες ομάδες», ενώ θα μπορούσαν επίσης να περιγραφούν και ως ομάδες με ιδιαίτερες ανάγκες, υψηλού κινδύνου, ευάλωτες ή αποκλεισμένες. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι περιθωριοποιημένες ομάδες θεωρούνται ότι περιλαμβάνουν ηλικιωμένους, παιδιά (και εφήβους), άτομα με σωματικές, αισθητηριακές ή διανοητικές αναπηρίες, άτομα με διαταραχές της ψυχικής υγείας, επιζήσαντες-σαςες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, θύματα εμπορίας ανθρώπων και άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS ή άλλες χρόνιες νόσους. Σε διαφορετικά πλαίσια, άλλες μορφές διαφορετικότητας, όπως η εθνοτική καταγωγή και η εθνικότητα ή η έλλειψή τους, η μετανάστευση ή/και το νομικό καθεστώς, η θρησκεία, η κοινωνική κάστα, η τάξη, οι σεξουαλικές μειονότητες και οι μειονότητες λόγω φύλου, καθώς και η διεπιστημονική προσέγγιση μορφών διαφορετικότητας και περιθωριοποιημένων ομάδων, αποτελούν βασικά ζητήματα που θα πρέπει να εξετάζονται κατά τη συζήτηση σχετικά με τις περιθωριοποιημένες ομάδες. Οι χρήστες αυτών των ελάχιστων προτύπων ενθαρρύνονται επομένως να αναλύσουν προσεκτικά την κατάσταση και να κατανοήσουν ακριβώς ποια άτομα και ομάδες περιλαμβάνονται στις «περιθωριοποιημένες ομάδες» στο πλαίσιό τους, καθώς και να αξιολογούν τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και προκαταλήψεις.

Στην παρούσα δημοσίευση χρησιμοποιείται ένας όρος που έχει ως στόχο να συμπεριλάβει όλες τις περιθωριοποιημένες ομάδες: «άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου».

Ορισμοί

Παιδί: κάθε άτομο κάτω των 18 ετών. Αυτή η ηλικία ορίζει την ενηλικίωση σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού και ισχύει για το έργο μας ακόμη κι αν διαφέρουν οι τοπικοί νόμοι και τα έθιμα.

Προστασία του παιδιού: αναφέρεται στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της κακοποίησης, της αδιαφορίας, της εκμετάλλευσης και της βίας κατά των παιδιών.

Αναπηρία: αναφέρεται στα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες λόγω σωματικών, ψυχικών, διανοητικών ή αισθητηριακών διαταραχών**.

Η αναπηρία επιβαρύνεται όταν επιδρούν υπάρχοντα συμπεριφορικά και περιβαλλοντικά εμπόδια που παρεμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων αυτών στην κοινωνία, επί ίσους όρους με τους άλλους.

Διαφορετικότητα: το πλήρες φάσμα των διαφορετικών κοινωνικών υπόβαθρων και ταυτοτήτων που απαρτίζουν τους πληθυσμούς.

Περιλαμβάνει ενδεικτικά την ταυτότητα και την έκφραση φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ηλικία, την αναπηρία, τη νόσο του HIV, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τη θρησκεία, την πίστη, την εθνικότητα και την εθνοτική καταγωγή (συμπεριλαμβανομένων ομάδων μειονοτήτων και μεταναστών).

Ισότητα και ίση μεταχείριση: Από την άποψη της ισότητας, είναι δεδομένο ότι όλοι απολαμβάνουν την ίδια στήριξη. Ωστόσο, το κάθε άτομο μπορεί να χρειάζεται διαφορετικό είδος στήριξης και προσέγγισης, ώστε να έχει ίση πρόσβαση στη βοήθεια και την κοινή λήψη αποφάσεων που το αφορούν. Εάν προσαρμοστεί το ανθρωπιστικό έργο στις ανάγκες και στο υπόβαθρο του καθενός, οι ενδιαφερόμενοι θα απολαμβάνουν ίση μεταχείριση.

Κοινωνικό φύλο: αναφέρεται στις κοινωνικές διαφορές μεταξύ ατόμων διάφορων ταυτοτήτων φύλου καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Αν και είναι βαθιά ριζωμένες σε κάθε πολιτισμό, αυτές οι κοινωνικές διαφορές μπορούν να αλλάξουν με το πέρασμα του χρόνου και διαφέρουν τόσο στο εσωτερικό των πολιτισμών όσο και μεταξύ τους. Το φύλο καθορίζει τους ρόλους, την εξουσία και τους πόρους για τις γυναίκες, τους άνδρες και τα άτομα άλλων ταυτοτήτων σε κάθε πολιτισμό.

Ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας: μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς μπορούν να επηρεαστούν οι ευκαιρίες και οι ανισότητες με βάση το βιολογικό ή το κοινωνικό φύλο με το οποίο προσδιορίζεται ο καθένας. Εξετάζει τις σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών με βάση τη διαφορετικότητά τους: τους ρόλους, τις ευθύνες, την πρόσβασή τους και τον έλεγχο των πόρων και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν ο ένας σε σχέση με τον άλλον. Εξετάζει την διαφορετική πραγματικότητα των ατόμων συγκεκριμένης ηλικίας ή ηλικιακής ομάδας, των ατόμων με αναπηρία ή άλλους συγκυριακούς παράγοντες, όπως: σεξουαλικό προσανατολισμό, νόσο HIV, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, θρησκεία, πίστη, εθνικότητα και εθνοτική καταγωγή (συμπεριλαμβανομένων ομάδων μειονοτήτων και μεταναστών).

Μη-αποκλεισμός: κατά τον προγραμματισμό της ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ο μη-αποκλεισμός εστιάζει στην αξιοποίηση της ανάλυσης του τρόπου που αποκλείονται οι άνθρωποι, για να περιορίσει ενεργά αυτόν τον αποκλεισμό δημιουργώντας ένα περιβάλλον όπου οι διαφορές γίνονται αποδεκτές και προωθούνται ως δυνατά σημεία. Η παροχή υπηρεσιών χωρίς διακρίσεις σημαίνει παροχή ίσης πρόσβασης στους πόρους για όλους. Πιο μακροπρόθεσμα, ο μη-αποκλεισμός εστιάζει και στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα για όλους, αντιμετωπίζοντας, μειώνοντας και τερματίζοντας τον αποκλεισμό, το στίγμα και τις διακρίσεις.

Προστασία: στην ανθρωπιστική δράση ουσιαστικά σημαίνει να είναι ασφαλείς οι άνθρωποι από κάθε βλάβη. Ο στόχος της είναι να διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων και η πρόσπιση της ασφάλειας, της σωματικής ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας όσων πλήττονται από καταστροφές ή άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και από ένοπλες συγκρούσεις ή άλλες καταστάσεις βίας.

Ο ορισμός που δίνει η Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC) για την προστασία είναι ο πιο κοινά αποδεκτός από τους ανθρωπιστικούς φορείς (συμπεριλαμβανομένου του Κινήματος): «όλες οι δράσεις που έχουν ως στόχο την εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού για τα δικαιώματα του ατόμου σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα του νόμου (συγκεκριμένα: δικαιο ανθρώπινων δικαιωμάτων, διεθνές ανθρωπιστικό δικαιο και προσφυγικό δικαιο)».

Η προστασία στην ανθρωπιστική δράση του Κινήματος έχει εσωτερική και ταυτόχρονα εξωτερική διάσταση. Σε εσωτερικό επίπεδο, αφορά στη διασφάλιση ότι οι δράσεις του Κινήματος εθίζονται και δεν θέτουν σε κίνδυνο την αξιοπρέπεια, την ασφάλεια και τα δικαιώματα των ατόμων. Σε εξωτερικό επίπεδο, αναφέρεται στις δράσεις που έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν ότι οι αρχές και άλλοι φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους και εθίζονται τα δικαιώματα των ατόμων.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

Ο όρος «σεξουαλική εκμετάλλευση» αναφέρεται σε κάθε υπαρκτή εκμετάλλευση ή απόπειρα εκμετάλλευσης κατάστασης ευα-

λωτότητας και κατάχρηση διαφορετικής εξουσίας ή εμπιστοσύνης για σεξουαλικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικά, της αποκόμισης χρηματικού, κοινωνικού ή πολιτικού οφέλους από τη σεξουαλική εκμετάλλευση άλλου ατόμου^{xxi}.

Ο όρος «σεξουαλική κακοποίηση» αναφέρεται στην υπαρκτή ή επαιελούμενη σωματική διείσδυση σεξουαλικής φύσης, είτε δια της βίας είτε υπό άνισες ή καταναγκαστικές συνθήκες^{xxii}.

Βιολογικό φύλο: αναφέρεται στις σωματικές και βιολογικές διαφορές, συνήθως μεταξύ άνδρα και γυναίκας.

Σεξουαλική και έμφυλη βία¹

Έμφυλη βία: Γενικός όρος για κάθε επιζήμια πράξη που προκαλεί ή είναι πιθανό να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή οδύνη σε γυναίκα, άνδρα, κορίτσι ή αγόρι με βάση το φύλο του. Η έμφυλη βία είναι αποτέλεσμα της ανισότητας μεταξύ των φύλων και της κατάχρησης της εξουσίας. Η έμφυλη βία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, τη σεξουαλική βία, την ενδοοικογενειακή βία, την εμπορία ανθρώπων, τον καταναγκαστικό ή πρόωγο γάμο, τον εξαναγκασμό σε πορνεία και τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση.

Σεξουαλική βία: Πράξεις σεξουαλικής φύσης που διαπράττονται εναντίον οποιουδήποτε ατόμου με τη βία, με απειλή βίας ή καταναγκασμό. Ο καταναγκασμός μπορεί να προκληθεί από περιστάσεις όπως φόβο άσκησης βίας, εξαναγκασμό, φυλάκιση, ψυχολογική πίεση ή κατάχρηση εξουσίας. Η βία, η απειλή βίας ή ο καταναγκασμός μπορεί επίσης να κατευθύνονται κατά άλλου ατόμου. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει επίσης πράξεις σεξουαλικής φύσης που διαπράττονται με την εκμετάλλευση συνθηκών καταναγκασμού ή της αδυναμίας ενός ατόμου να δώσει πραγματική συναίνεση. Επιπλέον, περιλαμβάνει πράξεις σεξουαλικής φύσης στις οποίες κάποιο άτομο αναγκάζεται να συμμετάσχει με τη βία, με απειλή βίας ή καταναγκασμό εναντίον του ή εναντίον άλλου ατόμου ή με την εκμετάλλευση συνθηκών καταναγκασμού ή της αδυναμίας του ατόμου να δώσει πραγματική συναίνεση. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει πράξεις όπως βιασμό, σεξουαλική δουλεία, εξαναγκασμό σε πορνεία, εξαναγκασμένη εγκυμοσύνη ή εξαναγκασμένη στειρώση.²

Μειονότητες βάσει βιολογικού και κοινωνικού φύλου: αναφέρονται στα άτομα των οποίων ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή έκφραση, η ταυτότητα φύλου ή τα σεξουαλικά χαρακτηριστικά διαφέρουν από την υποτιθέμενη πλειοψηφία του πληθυσμού, που είναι αρσενικά ή θηλυκά στεροφυλόφιλα άτομα. Ο όρος ΛΟΑΤΚΙ-ΛGBTQI, συμπεριλαμβάνει λεσβίες, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους, trans (διεμφυλικός-ή), κουίρ/queer (μη στεροκανονικά άτομα), ιντερσέξ/intersex (μειοφυλικά άτομα) καθώς και άτομα των οποίων η ταυτότητα ή ο τρόπος ζωής δεν περιλαμβάνεται σε αυτούς τους όρους.

Προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα

Η «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα», δημιουργεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο υπάρχει σεβασμός των δικαιωμάτων και των επιθυμιών του διασφαλίζεται η ασφάλειά του και αντιμετωπίζεται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Αυτή η προσέγγιση ορίζεται με βάση τέσσερις Κατευθυντήριες Αρχές: 1) Ασφάλεια 2) Εμπιστευτικότητα 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση.

Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι οι επιζήσαντες-σασες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν σειρά υπηρεσιών στο πλαίσιο ανταπόκρισης με επίκεντρο τους ίδιους, αλλά ότι δεν θα πρέπει όλες οι υπηρεσίες να παρέχονται (ή δεν μπορούν πραγματικά να παρέχονται) από τον Ερυθρό Σταυρό και την Ερυθρά Ημισέλινο. Ενώ σε κάποιες περιστάσεις μπορούν να παρέχονται οι υπηρεσίες, ο Ερυθρός Σταυρός και η Ερυθρά Ημισέλινος θα πρέπει να δώσουν έμφαση στον συντονισμό και τη διασφάλιση της πρόσβασης σε υπηρεσίες που παρέχονται από άλλους οργανισμούς.

Εμπορία ανθρώπων: Είναι η στρατολόγηση, μεταφορά, διακίνηση, υπόθαλψη ή παραλαβή ενός ανθρώπου. Πραγματοποιείται μέσω απειλής, με τη χρήση βίας ή άλλων μορφών καταναγκασμού και εξαπάτησης με σκοπό την εκμετάλλευση.

Για να χαρακτηριστεί κάποιος ως θύμα εμπορίας ανθρώπων, θα πρέπει να πληρούνται τα εξής κριτήρια:

- Η πράξη: στρατολόγηση, μεταφορά, διακίνηση, υπόθαλψη ή παραλαβή ανθρώπων που μπορεί να περιλαμβάνει εγκώρια ή διασυνοριακή μετακίνηση.

¹ Ο όρος «σεξουαλική και έμφυλη βία» αποτυπώνει την ορολογία του ψηφίσματος 3 του 32ου Διεθνούς Συνεδρίου Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελίνου του 2015. Παγκοσμίως χρησιμοποιούνται διάφορες τεχνικές περιγραφές, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών και της σεξουαλικής βίας. Η σεξουαλική και έμφυλη βία, όπως χρησιμοποιείται εδώ, είναι ένας σύνθετος όρος που βασίζεται στους δύο ακόλουθους ορισμούς που χρησιμοποιούνται στον Ερυθρό Σταυρό και στην Ερυθρά Ημισέλινο, οι οποίοι αλληλοεπικαλύπτονται.

² Σημείωση: Για να εμπίπτει η σεξουαλική βία, όπως ορίζεται παραπάνω, στο πεδίο εφαρμογής του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, θα πρέπει να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο ένοπλης σύγκρουσης και να σχετίζεται με αυτή. Παγκοσμίως χρησιμοποιούνται διάφορες τεχνικές περιγραφές, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών και της σεξουαλικής βίας. Ο όρος σεξουαλική και έμφυλη βία, όπως χρησιμοποιείται εδώ, αποτυπώνει το ψήφισμα 3 του 32ου Διεθνούς Συνεδρίου Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελίνου του 2015. Παρότι το Κίνημα δεν έχει διατυπώσει ακόμη επισήμως έναν κοινό ορισμό της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, αυτός ο ορισμός είναι ο πρακτικός ορισμός της IFRC για τη σεξουαλική και έμφυλη βία με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της IASC για την ενσωμάτωση των παρεμβάσεων κατά της έμφυλης βίας στις ανθρωπιστικές δράσεις, το 2015

- Τα μέσα: απειλή ή χρήση βίας, καταναγκασμός, απαγωγή, εξαπάτηση, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή αδυναμίας ή εξασφάλιση χρηματικών ή άλλων παροχών για το άτομο που ελέγχει το θύμα.
- Ο σκοπός: η πράξη και τα μέσα πρέπει να έχουν σκοπό την εκμετάλλευση. Αυτό σημαίνει εκμετάλλευση της εκπόρευσης άλλων ανθρώπων, σεξουαλική εκμετάλλευση, την καταναγκαστική εργασία, τη δουλεία και άλλες παρόμοιες πρακτικές, καθώς και την αφαίρεση οργάνων ή σωματικού ιστού.

Προκειμένου να πληρούται ο ορισμός της εμπορίας ανθρώπων, πρέπει να υφίσταται η πράξη, τα μέσα και ο σκοπός, εκτός εάν το θύμα είναι κάτω των 18 ετών. Για τους ανηλικούς, ο ορισμός της εμπορίας ανθρώπων είναι πολύ ευρύτερος. Για ένα παιδί, δεν είναι απαραίτητο να υπάρχουν τα μέσα, επειδή τα παιδιά δεν μπορούν να δώσουν συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης («εν επιγνώσει συναίνεση»). Επομένως, κάθε παιδί που στρατολογείται, μεταφέρεται ή διακινείται με σκοπό την εκμετάλλευση, θεωρείται ότι είναι πιθανό θύμα, είτε έχει προηγηθεί εξαναγκασμός ή παραπλάνηση, είτε όχι.

**Αξιοπρέπεια, Πρόσβαση, Συμμετοχή,
Ασφάλεια (DAPS)**

Τα ελάχιστα πρότυπα που αναφέρονται στα τεχνικά κεφάλαια αφορούν τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας: **Αξιοπρέπεια, Πρόσβαση, Συμμετοχή, Ασφάλεια** (DAPS).

Το πλαίσιο DAPS παρέχει έναν απλό αλλά ολοκληρωμένο οδηγό για την εξέταση των βασικών δράσεων στον προγραμματισμό καταστάσεων έκτακτης ανάγκης του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου.

Οι αρχές της αξιοπρέπειας, της πρόσβασης, της συμμετοχής και της ασφάλειας όλων των ατόμων και ομάδων, βρίσκονται στις κοινές αρχές προστασίας του Ανθρωπιστικού Χάρτη και στα βασικά ανθρωπιστικά πρότυπα.

Αξιοπρέπεια

Η αναγνώριση ότι όλοι οι άνθρωποι που πλήττονται από μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης έχουν το δικαίωμα να ζουν με αξιοπρέπεια είναι αναπόσπαστο κομμάτι της θεμελιώδους αρχής του ανθρωπισμού και της ανθρωπιστικής επιταγής. Επιπλέον, το δικαίωμα της ζωής με αξιοπρέπεια αντανακλάται στις διατάξεις του διεθνούς δικαίου που ενσωματώνουν το δικαίωμα λήψης ανθρωπιστικής βοήθειας. Ο σεβασμός για την αξιοπρέπεια των ανθρώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο θα πρέπει να αποτελεί τη βάση όλων των δραστηριοτήτων ανθρωπιστικής βοήθειας, ενώ η εν λόγω βοήθεια θα πρέπει να παρέχεται σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή της αμεροληψίας. Η διασφάλιση της αξιοπρέπειας των πληγέντων αποτελεί θεμελιώδες κομμάτι του ανθρωπιστικού έργου και θα πρέπει να έχει προτεραιότητα σε κάθε πρόγραμμα αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών.

Για τον Ερυθρό Σταυρό και την Ερυθρά Ημισέληνο, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια σημαίνει σεβασμός για τη ζωή και την ακεραιότητα των ατόμων. Όλοι οι συμμετέχοντες και τα προγράμματα αντιμετώπισης καταστροφών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου θα πρέπει να συμβάλλουν στη διατήρηση και την προώθηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Τα μέτρα για τον σεβασμό, την προάσπιση και την προώθηση της αξιοπρέπειας των ατόμων σε καταστάσεις ακραίας ευαλωτότητας δεν περιορίζονται στην επικοινωνία μαζί τους με σεβασμό. Ο σεβασμός, η προάσπιση και η προώθηση της αξιοπρέπειας περιλαμβάνει και την προστασία της ψυχοκοινωνικής ευημερίας του πληγέντος πληθυσμού και τη διασφάλιση ότι καλύπτεται η σωματική τους ιδιωτικότητα και οι ιδιαίτερες πολιτισμικές τους ανάγκες.

Αναγνωρίζεται ότι η έννοια της αξιοπρέπειας σημαίνει διαφορετικά πράγματα για κάθε άνθρωπο και επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις πολιτισμικές και κοινωνικές συνθήκες. Επομένως, είναι δύσκολο να υπολογιστεί ο βαθμός στον οποίο η αξιοπρέπεια έχει ενσωματωθεί σε μια επιχείρηση ανθρωπιστικής βοήθειας και να διασφαλιστεί η υπευθυνότητα/ανάληψη ευθυνών. Ωστόσο, η αποτελεσματική ενσωμάτωση της προστασίας, του φύλου και του μη-αποκλεισμού βασίζεται σημαντικά στο ζήτημα της αξιοπρέπειας και μέσω της εφαρμογής των ελάχιστων προτύπων, προσπαθούμε να προωθούμε, να υπολογίζουμε και να καθιστούμε υπόλογους τους ενδιαφερόμενους φορείς για την ενσωμάτωση αυτού του καιριού ζητήματος.

Πρόσβαση

Η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες διάσωσης βασίζεται στο ανθρωπιστικό δικαίο και στο δικαίο ανθρώπινων δικαιωμάτων. Τα προγράμματα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να παρέχουν πρόσβαση για όλα τα άτομα και τις ομάδες του πληγέντος πληθυσμού. Αντίστοιχα, τα κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε ανθρωπιστικές εγκαταστάσεις, αγαθά, υπηρεσίες και προστασία θα πρέπει να βασίζονται σε ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλιστεί ότι παρέχεται βοήθεια και προστασία στα πλέον ευάλωτα

άτομα. Μπορούν να προσδιοριστούν τέσσερις διαστάσεις προσβασιμότητας ως προς την ανθρωπιστική βοήθεια και την προστασία: η απαγόρευση των διακρίσεων, η φυσική προσβασιμότητα, η οικονομική προσβασιμότητα ή δυνατότητα/ευχέρεια και η πρόσβαση στην ενημέρωση^{xxiii}.

Απαγόρευση των διακρίσεων: Οι ανθρωπιστικές εγκαταστάσεις, τα αγαθά και οι υπηρεσίες είναι προσβάσιμα σε όλους τους ανθρώπους, ιδιαίτερα σε άτομα που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες ομάδες, χωρίς καμία διάκριση. Όλοι όσοι πλήττονται από μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης έχουν ίση και ισότιμη πρόσβαση.

Φυσική προσβασιμότητα: Οι εγκαταστάσεις, τα αγαθά και οι υπηρεσίες βρίσκονται σε ασφαλή φυσική απόσταση από όλα τα τμήματα του πληθυσμού, ενώ λαμβάνονται και ειδικά μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ευάλωτων ομάδων. Η διασφάλιση της φυσικής πρόσβασης συνεπάγεται ότι οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρίες και άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS ή άλλες χρόνιες νόσους πρέπει να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και να επωφελούνται από προγράμματα ανταπόκρισης στην έκτακτη ανάγκη, υπηρεσίες και δραστηριότητες σε ισότιμη βάση με τον γενικό πληθυσμό. Αυτά τα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν την κατασκευή ασφαλών χώρων για την ενίσχυση της προστασίας των ατόμων που έχουν ζήσει καταστάσεις βίας ή τη διευκόλυνση της πρόσβασης για άτομα με αναπηρίες, π.χ. με ράμπες, φαρδύτερες πόρτες, κ.λπ.

Οικονομική προσβασιμότητα ή δυνατότητα, ευχέρεια: Όταν οι υπηρεσίες παρέχονται με κάποια χρέωση, θα πρέπει να είναι προσίτες για όλους, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικά μειονεκτούντων ατόμων. Η ίση μεταχείριση σημαίνει ότι τα φτωχότερα νοικοκυριά δεν θα πρέπει να επιβαρύνονται με δυσανάλογα έξοδα σε σύγκριση με πιο εύρωστα οικονομικά νοικοκυριά.

Πρόσβαση στην ενημέρωση: Οι μηχανισμοί ενημέρωσης μέσω των κοινοτήτων και οι υπηρεσίες πληροφόρησης θα πρέπει να είναι προσβάσιμες για όλους και θα πρέπει να βασίζονται σε αξιολόγηση των αναγκών ενημέρωσης και στη χαρτογράφηση των διαύλων επικοινωνίας, ώστε να διασφαλίζεται η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Οι διαυλοι επικοινωνίας περιλαμβάνουν συνελεύσεις της κοινότητας, τηλεφωνικές γραμμές ή πίνακες ανακοινώσεων με κουτιά υποβολής εισηγήσεων. Η ενημέρωση ως μορφή βοήθειας θα πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλες τις σχετικές γλώσσες και απαιτεί μια πλατφόρμα που θα μπορεί να προσεγγίσει πολλά άτομα πολύ γρήγορα, όπως υπηρεσίες σύντομων μηνυμάτων (SMS), τηλεόραση, μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή ραδιόφωνο. Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε διάφορες μορφές, ώστε να διασφαλίζεται ότι άτομα με διάφορα είδη αναπηρίας μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες, για παράδειγμα, σε νηπιακή ή οπτική μορφή, σε νοηματική, σε γραφή Braille, εικόνες και ευανάγνωστες μορφές.

Εκτός από τις πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης, οι προσβάσιμες πληροφορίες θα πρέπει να αναφέρουν φορείς που προσφέρουν προστασία, όπως αυτά με εξειδίκευση στη φροντίδα ατόμων με αναπηρίες, γυναικών, παιδιών και εφήβων, και να υποδεικνύουν πού μπορούν να καταγγέλλονται περιστατικά βίας. Θα πρέπει να είναι προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των πληγέντων και σχετικά με μηχανισμούς ενημέρωσης, όπως ανοικτές γραμμές επικοινωνίας, μηνύματα κειμένου, γραφεία πληροφοριών και κουτιά υποβολής καταγγελιών.

Συμμετοχή

Η συμμετοχή αναφέρεται στην πλήρη, ίση και ουσιαστική συμμετοχή όλων των μελών της κοινότητας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και σε δραστηριότητες που επηρεάζουν τη ζωή τους. Ο βαθμός συμμετοχής των διάφορων ατόμων εξαρτάται από την πρόσβασή τους, από το πόσο τους ικανοποιεί η εμπειρία και από το κατά πόσο αποκομίζουν κάτι από τη διαδικασία. Σε πολλές κοινωνίες, οι παραδόσεις εξακολουθούν να αποκλείουν τις γυναίκες, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρίες και τις περιθωριοποιημένες ομάδες από τις

αποφάσεις και τις δραστηριότητες σε θέματα αντιμετώπισης καταστροφών και αποκατάστασης.

Η συμμετοχή στο έργο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών αποτελεί ουσιαστικό θεμέλιο του δικαιώματος των ανθρώπων να ζουν με αξιοπρέπεια, όπως διατυπώνεται στον Κώδικα Δεοντολογίας για τον Ερυθρό Σταυρό και την Ερυθρά Ημισέληνο και για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κατά την αρωγή σε καταστροφές^{xxiv}.

Ένα αναγκαίο βήμα για την εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής μπορεί να είναι η δημιουργία συλλόγων και οργανώσεων από τα ίδια τα άτομα ή τις ομάδες, οι οποίες θα συντονίζουν από κοινού την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών με την κοινότητα και τους εταίρους. Η εμπειρία δείχνει ότι η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και η συμμετοχή των εφήβων καθώς και ατόμων από περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως άτομα με αναπηρίες, σε ομάδες αξιολόγησης και αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, συμβάλλει στον προγραμματισμό με γνώμονα την προστασία, χωρίς διακρίσεις.

Η ανάγκη να προσαρμόσουμε και να βελτιώσουμε την προσέγγισή μας απέναντι στην κοινότητα μέσα από τη Συμμετοχικότητα-Επικοινωνία-Δέσμευση (ΣΕΔ-CEA) οφείλεται επίσης στη τεράστια αλλαγή στον ανθρωπιστικό τομέα. Η αυξημένη πρόσβαση σε κινητά τηλέφωνα, στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλάζει τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων. Με τις νέες τεχνολογίες, οι τοπικές κοινότητες μπορούν να οργανώνουν τις δικές τους επιχειρήσεις αντιμετώπισης και να επικοινωνούν μεταξύ τους, με κυβερνήσεις, μέσα ενημέρωσης και οργανώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας πιο αποτελεσματικά από ποτέ. Αυτή η νέα συνδεσιμότητα δίνει επίσης τη δυνατότητα στις κοινότητες να ζητούν μεγαλύτερη διαφάνεια και συμμετοχή.

Η συμμετοχή είναι ένα από τα εννέα βασικά ανθρωπιστικά πρότυπα (CORE HUMANITARIAN STANDARD -the nine commitments-SPHERE).

Ασφάλεια

Όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου στις πληγείσες κοινότητες έχουν διαφορετικές ανάγκες όσον αφορά τη σωματική και ψυχολογική τους ασφάλεια. Η παρακολούθηση της ασφάλειας των εγκαταστάσεων και των δραστηριοτήτων των προγραμμάτων με την άμεση συμμετοχή διαφορετικών ομάδων είναι απαραίτητη, ώστε να διασφαλιστεί ότι η βοήθεια που παρέχεται καλύπτει τις ανάγκες και τις ανησυχίες όλων με ισότιμο τρόπο.

Η αξιολόγηση της ασφάλειας από την άποψη του φύλου, της ηλικίας, της αναπηρίας και της διαφορετικότητας απαιτεί τακτική παρακολούθηση σε όλους τους τομείς (π.χ. υγεία, βιοπορισμός, στέγη υγιεινή κ.λπ.). Πάντα θα πρέπει να μεγιστοποιείται ο θετικός αντίκτυπος των προγραμμάτων κάθε τομέα για την ασφάλεια των ανθρώπων.

Σε αυτό το σημείο, εξετάζουμε τρεις διαστάσεις της ασφάλειας σε κάθε τομέα: ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα, πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών, και τα εσωτερικά συστήματα προστασίας.

1. Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

Σε κάθε τομέα, υπάρχουν συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια, π.χ. ότι οι τοποθεσίες διανομής είναι ασφαλείς, οι εστίες προετοιμασίας φαγητού, τα καύσιμα και ο εξοπλισμός είναι ασφαλή, οι εγκαταστάσεις υγιεινής έχουν εσωτερικές κλειδαριές, οι δρόμοι, οι διαδρομές και οι εγκαταστάσεις πληρούν τα πρότυπα προσβασιμότητας ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής πρόσβαση για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα και με προβλήματα όρασης, κ.λπ.

2. Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

Η σεξουαλική και έμφυλη βία προκαλείται από την ανισότητα μεταξύ των φύλων και την

κατάχρηση εξουσίας. Υπονομεύει την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και τη συνολική κατάσταση της υγείας των ανθρώπων που τη βιώνουν. Αν και οποιοσδήποτε μπορεί να πέσει θύμα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, κάποιες ομάδες διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο, όπως οι γυναίκες, τα κορίτσια στην εφηβεία, παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους, μειονότητες διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, γυναίκες και κορίτσια με αναπηρίες και αγόρια. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης και της κατανόησης σχετικά με τη σεξουαλική και έμφυλη βία στον Ερυθρό Σταυρό και την Ερυθρά Ημισέληνο αποτελεί καίριο πρώτο βήμα για τη βελτίωση του αριθμού και της ποιότητας των πρωτοβουλιών πρόληψης και αντιμετώπισης. Κατά την παροχή βοήθειας, θα πρέπει να λαμβάνουμε ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Αυτά τα πρότυπα είναι σχεδιασμένα για να προστατεύουν τους/τις επηζήσαντες-σασες και να μειώνουν τον κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας μέσω της υλοποίησης στρατηγικών μετριασμού και αντιμετώπισης σε όλους τους τομείς.

Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, τα παιδιά, και ιδιαίτερα αυτά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, είναι μεταξύ των πιο ευάλωτων ομάδων. Η προστασία των παιδιών αποτελεί ευθύνη όλου του προσωπικού σε κάθε δράση που αναλαμβάνουμε. Όταν ένα παιδί λαμβάνει οποιοδήποτε είδους βοήθεια ή υπηρεσία (π.χ. ιατρική ή νομική), ο γονέας ή ο κηδεμόνας θα πρέπει να δώσει τη συγκατάθεσή του εκ μέρους του παιδιού.

Η βία κατά των παιδιών ορίζεται ως «κάθε μορφή σωματικής ή ψυχικής βίας, τραυματισμού και κακοποίησης, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακομεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης». Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται και η εκμετάλλευση, η εμπορία ανθρώπων και ο πρόωπος γάμος παιδιών^{xxv}.

3. Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου θα πρέπει να ενημερωθούν σχετικά με τον **Κώδικα Δεοντολογίας**, να τον υπογράψουν, και να συμπεριφέρονται με τρόπο που αντανακλά τις διατάξεις του.

Πρέπει να ενεργούμε έτσι ώστε να διασφαλίζουμε ότι όλο το προσωπικό και οι εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του Κώδικα Δεοντολογίας και εφαρμόζουν μεθόδους προγραμματισμού που σέβονται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ατόμων. Η σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από ανθρωπιστικούς φορείς αποτελεί αδυναμία προστασίας και παραβιάζει παγκοσμίως αναγνωρισμένους διεθνείς κανόνες δικαίου και πρότυπα. Όταν συμβάλλουμε στην προστασία πληγέντων πληθυσμών, θα πρέπει να εφαρμόζουμε πρότυπα και μηχανισμούς που έχουν ως στόχο την πρόληψη και εξάλειψη εγκλημάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Υπάρχει μηδενική ανοχή απέναντι στη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση όπως ορίζεται στην **Πολιτική της Γραμματείας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερυθρού Σταυρού & Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC) σχετικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης (2018)**.^{xxvi}

Όσον αφορά την παροχή προστασίας έναντι στη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από δικό μας προσωπικό και εθελοντές, όλο το προσωπικό και οι εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου θα πρέπει να γνωρίζουν τις διατάξεις της Πολιτικής της **IFRC για την Παιδική Προστασία**^{xxvii} και να λάβουν σχετική ενημέρωση. Το 2013, η IFRC εγκαινίασε την πολιτική της για την προστασία των παιδιών, με στόχο να παράσχει ένα πλαίσιο που θα διασφάλιζε ότι τα παιδιά (δηλαδή άτομα κάτω των 18 ετών) προστατεύονται από κάθε μορφή κακοποίησης και εκμετάλλευσης σε όλες τις επιχειρήσεις, τις δραστηριότητες και τα προγράμματα της IFRC. Το 2015, η IFRC εγκαινίασε ένα διαδικτυακό πρόγραμμα εκπαίδευσης σχετικά με την πολιτική, το οποίο καλό θα είναι να παρακολουθήσει όλο το προσωπικό μέσω της πλατφόρμας εκμάθησης. Ένα σχέδιο δράσης^{xxviii} καθοδηγεί την εφαρμογή της πολιτικής προστασίας παιδιών και την ευρύτερη ενσωμάτωσή της στον προγραμματισμό.

Σύμφωνα με την **πολιτική της για την προστασία των πληροφοριοδοτών**, η IFRC υιοθετεί προσέγγιση μηδενικής ανοχής σε κάθε μορφή αντιποίνων απέναντι σε άτομο που είτε καταγγέλλει εύλογες υπόνοιες παραβίασης του Εσωτερικού Κανονισμού της IFRC είτε συνεργάζεται σε διαδικασία ελέγχου ή έρευνας. **Ο Οδηγός της IFRC για την αντιμετώπιση της παρενόχλησης** παρέχει κάποιες οδηγίες σχετικά με την ανάλυση, την καταγγελία και την επίλυση περιστατικών παρενόχλησης.

**Προστασία, Φύλο, Μη-αποκλεισμός
και δίκαιο περί καταστροφών**

Η ύπαρξη των κατάλληλων νόμων και διαδικασιών μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και να διασφαλίσει ότι η αξιοπρέπεια, η πρόσβαση, η συμμετοχή και η ασφάλεια όλων των ανθρώπων, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, περιλαμβάνεται στα προγράμματα και συστήματα διαχείρισης κινδύνου καταστροφής. Παρότι ο νόμος μπορεί να μην αποτελεί πρωταρχικό θέμα στον προγραμματισμό ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μπορεί να παίξει ζωτικό ρόλο, άρα είναι σημαντικό να υπάρχει ενημέρωση και κατανόηση του καταλυτικού ρόλου που μπορεί να έχει.

Η IFRC και οι Εθνικοί Σύλλογοι έχουν μια διεθνώς αναγνωρισμένη εξουσία να επηρεάζουν και να στηρίζουν τις δημόσιες αρχές στη θέσπιση υπερσύγχρονων νόμων, πολιτικών και διαδικασιών για τις καταστροφές, προς το συμφέρον των πλέον ευάλωτων, όπως επισημαίνεται σε σειρά ψηφισμάτων του Διεθνούς Συνεδρίου του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου.³

Αν και οι περισσότερες χώρες έχουν αποτυπώσει τις διεθνείς τους δεσμεύσεις περί ισότητας και ισότιμης μεταχείρισης στο Σύνταγμα τους, αυτές οι υποχρεώσεις συχνά δεν μεταφέρονται στα συστήματα διαχείρισης κινδύνου καταστροφής. Σύμφωνα με έρευνες, οι εθνικοί νόμοι και οι πολιτικές περί καταστροφών που δεν περιέχουν διατάξεις για τις γυναίκες και τις περιθωριοποιημένες ομάδες είναι συχνά φιλόδοξες δηλώσεις χωρίς συγκεκριμένους μηχανισμούς υλοποίησης. Επίσης, τείνουν να εστιάζουν στη σημασία της αντιμετώπισης των αναγκών αυτών των ομάδων, αλλά χωρίς να διασφαλίζουν την ενεργή συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, εάν αυτές οι ομάδες δεν περιλαμβάνονται επαρκώς και ουσιαστικά σε όλες τις πτυχές της διαχείρισης του κινδύνου καταστροφής, από τη μείωση του κινδύνου έως την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών και την αποκατάσταση, είναι δύσκολο για τις κοινότητες να γίνουν πραγματικά ανθεκτικές απέναντι στις καταστροφές.

Έχουν διατυπωθεί βασικές συστάσεις από την IFRC, τους Εθνικούς Συλλόγους και τους βασικούς εταίρους τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα νομικά πλαίσια για τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφής λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, προστατεύουν και ενσωματώνουν και τα δύο φύλα.⁴ Οι βασικές συστάσεις από αυτό το έργο περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:

- Διασφάλιση ότι οι νόμοι, οι πολιτικές και οι διαδικασίες διαχείρισης καταστροφών **λαμβάνουν υπόψη το ζήτημα του φύλου και της διαφορετικότητας και αντανακλούν τα διεθνή ανθρωπιστικά πρότυπα.**
- Διασφάλιση ότι τα σχέδια αντιμετώπισης καταστροφών έχουν σχεδιαστεί **με στόχο τη διατήρηση της συνέχειας των υπηρεσιών προστασίας κατά τη διάρκεια καταστροφών**, όπως είναι οι υπηρεσίες για τους/τις επιζήσαντες-σασε-σεξουαλικής και έμφυλης βίας και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων.
- **Διασφάλιση ότι τα συστήματα διαχείρισης κινδύνου καταστροφής ενσωματώνουν επαρκώς και συντονίζονται με τα υφιστάμενα πλαίσια ενσωμάτωσης φύλου**, απόμων με αναπηρία, **σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασίας παιδιών** σε θέματα ετοιμότητας, μείωσης κινδύνου, αντιμετώπισης και αποκατάστασης – **κάτι που μπορεί να επιβληθεί από τον νόμο.**
- **Διασφάλιση ότι οι σχετικές συνταγματικές διατάξεις ή/και διεθνείς υποχρεώσεις σχετικά με την ισότητα και την κατάργηση των διακρίσεων** αποτυπώνονται επαρκώς και ενσωματώνονται σε νόμους, πολιτικές και διαδικασίες αντιμετώπισης καταστροφών.
- **Επιβολή ελάχιστης δημογραφικά αναλογικής εκπροσώπησης** για την ανάθεση, κατά περίπτωση, σαφών αρμοδιοτήτων και καθηκόντων σε όλους τους φορείς διακυβέρνησης συστημάτων διαχείρισης κινδύνου καταστροφής και σε επιτροπές διαχείρισης, από εθνικό έως τοπικό επίπεδο. Η επιβεβλημένη δια νόμου συμμετοχή θα πρέπει να συνοδεύεται επίσης από διαδικαστικές ή/και πρακτικές λύσεις.
- **Ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας των νόμων, συστημάτων και θεσμών «εν καιρώ ειρήνης» απέναντι σε καταστροφές, συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης επαρκούς πληροφόρησης και χρηματοδότησης** για υπηρεσίες υγείας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής βοήθειας και προστασίας.
- Διάθεση επαρκών πόρων **για την αντιμετώπιση ζητημάτων ισότητας, ισότιμης μεταχείρισης και απαγόρευσης των διακρίσεων** στα πλαίσια των συστημάτων διαχείρισης κινδύνου καταστροφής σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Αυτές οι συστάσεις απευθύνονται στους αρμόδιους νομοθέτες και υπεύθυνους χάραξης πολιτικών, ενώ παράλληλα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από επαγγελματίες στον τομέα της διαχείρισης κινδύνου καταστροφών και από ανθρωπιστικούς φορείς. Οι τέσσερις τομείς που επισημαίνονται στην προσέγγιση DAPS παρέχουν ένα χρήσιμο πλαίσιο που μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε νομοθεσία, πολιτική ή διαδικασία αντιμετώπισης καταστροφών, ώστε να διασφαλιστεί η θέσπιση ενός πλαισίου διαχείρισης κινδύνου καταστροφής χωρίς διακρίσεις, το οποίο θα περιλαμβάνει επαρκώς και θα μεριμνά για όλα τα άτομα^{xix}.

³ Βλ. για παράδειγμα, Ψήφισμα 6 σχετικά με την «Ενίσχυση των νομικών πλαισίων για την αντιμετώπιση καταστροφών, τη μείωση του κινδύνου και τις πρώτες βοήθειες» του 32ου Διεθνούς Συνεδρίου το 2016, και Ψήφισμα 7 σχετικά με την «Ενίσχυση των κανονιστικών πλαισίων και την αντιμετώπιση των ρυθμιστικών εμποδίων όσον αφορά τον μετριασμό, την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη από καταστροφές» του Διεθνούς Συνεδρίου το 2011.

⁴ Αυτό έχει επηρεαστεί μέσα από διάφορες πρωτοβουλίες, όπως τη Λίστα ελέγχου για τους νόμους και τη μείωση του κινδύνου καταστροφής και με σειρά δημοσιεύσεων με θέμα την «Αποτελεσματική νομοθεσία και πολιτική σχετικά με την ισότητα των φύλων και την προστασία από τη σεξουαλική και έμφυλη βία σε καταστροφές», συμπεριλαμβανομένης μιας παγκόσμιας μελέτης και περιπτώσιολογικών μελετών σε χώρες όπως το Νεπάλ, η Ζιμπάμπουε και ο Ισημερινός.

Ελάχιστα πρότυπα

Υπηρεσίες Υγείας & Ψυχοκοινωνικής Στήριξης στην Έκτακτη Ανάγκη

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους που αντιμετωπίζουν, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία.⁵

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Υπάρχουν διαθέσιμα ξεχωριστά ιατρεία και τουαλέτες και εφόσον το απαιτούν οι συνθήκες, υπάρχουν διαθέσιμες ξεχωριστές εισοδοί και αίθουσες αναμονής για γυναίκες και άνδρες και για άτομα που προσδιορίζονται ως άτομα διαφορετικού φύλου, ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή ιδιωτικότητα και αξιοπρέπεια. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου.
- Τα άτομα με περιορισμένη κινητικότητα μπορούν να χρησιμοποιούν την τουαλέτα μόνο τους και με αξιοπρέπεια. Οι λύσεις περιλαμβάνουν ράμπες πρόσβασης, φαρδιές πόρτες, χειρολαβές, επαρκή χώρο μέσα στην τουαλέτα, καθίσματα τουαλέτας και τεχνητό φωτισμό. Οι πόρτες περιλαμβάνουν μπάρα ή κάτι παρόμοιο στο εσωτερικό ώστε να μπορεί ο χρήστης να κλείνει και να κλειδώνει την πόρτα μόνος του.
- Οι υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης είναι πολιτισμικά κατάλληλες για όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υποβάθρου.
- Οι ασθενείς έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στους επαγγελματίες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης του φύλου που προτιμούν.
- Οι υπηρεσίες υγειονομικής φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής γνωμάτευσης, των ιατρείων, των πληροφοριών και των αρχείων των ασθενών διασφαλίζουν την ιδιωτικότητα και την εμπιστευτικότητα.
- Οι εξετάσεις και η θεραπεία αναλαμβάνονται αφού προηγηθεί η ελεύθερη συναίνεση του ασθενούς κατόπιν ενημέρωσής του. Όταν ο ασθενής είναι ανήλικος, η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης μπορεί να ληφθεί από το παιδί ή από τον κηδεμόνα του, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού και το επίπεδο ωριμότητάς του.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά τον γονέα ή τον κηδεμόνα του παιδιού, είναι σκόπιμο να συμβουλευόμαστε ειδικούς σε θέματα παιδικής προστασίας, για τον καλύτερο τρόπο δράσης.
- Εάν ένα παιδί που είναι ασυνόδευτο ή έχει χωριστεί από την οικογένειά του χρήζει άμεσης ιατρικής φροντίδας αλλά δεν έχει αναγνωρισμένο νόμιμο κηδεμόνα, ο πάροχος της υγειονομικής φροντίδας πρέπει να λάβει μια απόφαση σχετικά με τη θεραπεία κατόπιν διαβούλευσης με το παιδί και με τις αρμόδιες τοπικές αρχές πρόνοιας.
- Εάν ο ασθενής είναι έφηβος, οι επαγγελματίες υγείας και το διοικητικό προσωπικό στις περισσότερες περιπτώσεις καλό θα είναι να μην γνωστοποιεί τις προσωπικές ιατρικές πληροφορίες του ασθενούς στους γονείς ή στους κηδεμόνες του. Αυτό ισχύει κυρίως στην παροχή υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και στην αντιμετώπιση περιστατικών σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Εάν υπάρχει κίνδυνος να προκληθεί σωματική βλάβη στον ασθενή ή σε άλλα άτομα, ενδεχομένως να χρειάζεται άρση της εμπιστευτικότητας.
- Όλοι οι επαγγελματίες υγείας είναι πρόθυμοι να μάθουν και να εφαρμόσουν την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» για όλους τους ασθενείς που έρχονται στην κλινική τους.

⁵ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- Όλο το προσωπικό παροχής υπηρεσιών υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης καθώς και αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης πρώτης γραμμής, είναι εκπαιδευμένο για τον τρόπο παροχής πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας (PFA)
- Το ως άνω προσωπικό εκπαιδεύεται στην ολιστική διαχείριση της εμπνροροϊκής υγιεινής^{xxx} και ζητά πολιτισμικά κατάλληλες συμβουλές από κορίτσια, έφηβες κοπέλες και γυναίκες ωφελούμενες^{xxxi}. Στην εκπαίδευση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η διαχείριση της υγιεινής για εγκύους.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις για την υγεία και την ψυχοκοινωνική στήριξη είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες υγείας καθώς και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες, σε άτομα με διαταραχές της ψυχικής υγείας και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP-Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση κάθε περιορισμού και εμποδίου.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ. Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.
- Οι εκτιμήσεις κατάστασης της υγείας οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Οι υπηρεσίες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης είναι διαθέσιμες και οι ανάλογες εγκαταστάσεις είναι προσβάσιμες σε χρόνο, σε τοποθεσία, με προσωπικό κατάλληλου επιπέδου και με σύνθεση φύλου και διαφορετικότητας που διασφαλίζει ότι έχουν ισότιμη πρόσβαση όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Για όσους έχουν ανάγκη, υπάρχουν διαθέσιμοι διερμηνείς διάφορων ταυτοτήτων φύλου, συμπεριλαμβανομένων διερμηνέων νοηματικής στην κατάλληλη νοηματική γλώσσα που χρειάζεται το άτομο. Οι διερμηνείς έχουν λάβει εκπαίδευση σε θέματα δεοντολογίας και στον ρόλο και τις αρμοδιότητές τους κατά την εργασία με ευάλωτα άτομα.
- Λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές ευαισθησίες, γίνονται προσπάθειες προσέγγισης μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου που ενδεχομένως κινδυνεύουν να μην έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ειδικά για άνδρες ή γυναίκες.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές και πολιτισμικά κατάλληλες υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας.
- Τα άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS λαμβάνουν ή παραπέμπονται για (διαρκή) φροντίδα και αγωγή. Το ίδιο ισχύει για κάθε άτομο που πάσχει από μη μεταδοτική ασθένεια, π.χ. διαβήτη, υπέρταση και καρδιακή νόσο, και για άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας.
- Στην πληγείσα κοινότητα παρέχονται πληροφορίες για θέματα υγείας και ενημέρωση των μελών της για το δικαίωμά τους να λάβουν διαθέσιμες υπηρεσίες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης. Η κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με υπηρεσίες φροντίδας μετά από περιστατικό βίας (βιασμό, σωματική επίθεση, απόπειρα αυτοκτονίας, κ.λπ.) και σχετικά με την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες, ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση), και νοηματική γλώσσα, σε κέντρα υγείας και σε κάθε χώρο όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Οι εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών υγείας πληρούν τα πρότυπα παροχής υπηρεσιών του «ελάχιστου αρχικού πακέτου υπηρεσιών»(MISP) για την αναπαραγωγική υγεία σε καταστάσεις κρίσης, ενώ και οι επαγγελματι-

τιες υγείας λαμβάνουν τη σχετική εκπαίδευση. Το MISP ορίζει υπηρεσίες για: α) τη μείωση της μπηρικής θνησιμότητας και της θνησιμότητας των νεογνών, β) την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, γ) τη μείωση της μετάδοσης του HIV και δ) τον σχεδιασμό ολοκληρωμένων υπηρεσιών αναπαραγωγικής υγειονομικής φροντίδας. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν: λειτουργικό σύστημα παραπεμπτικών, εκπαίδευση βασικού προσωπικού στην κλινική διαχείριση του βιασμού, θέσπιση βασικού πρωτοκόλλου και παροχή σετ προφύλαξης μετά την έκθεση: PEP kits, παροχή αντιβιοτικών για την πρόληψη και τη θεραπεία των ΣΜΝ, παροχή αντιτετανικής ανοσοσφαιρίνης, εμβολίου ηπατίτιδας Β και επείγουσας αντισύλληψης (εφόσον είναι νόμιμη και σκόπιμη).

- Οι επαγγελματίες υγείας ενημερώνονται για τις τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας στη χώρα και για τα πρωτόκολλα παραπομπής σε περιπτώσεις σεξουαλικής και έμφυλης βίας, για την παιδική προστασία και για άλλους βασικούς κινδύνους για την ασφάλεια, π.χ. εμπορία ανθρώπων, που θεσπίζεται από τον συνεργατικό σχηματισμό που είναι αρμόδιος για θέματα προστασίας. Όλοι οι επαγγελματίες υγείας θα πρέπει να ακολουθούν αυτές τις διαδικασίες. Οι πάροχοι των υπηρεσιών στους καταλόγους παραπομπής θα πρέπει να περνούν από έλεγχο όσον αφορά την ευκολία πρόσβασης, τη διαθεσιμότητα, το κόστος και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, τον αριθμό του εκπαιδευμένου προσωπικού διαφορετικού φύλου και την εφαρμογή της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» πριν από την οριστικοποίηση των καταλόγων.
- Οι πληροφορίες για τα πρωτόκολλα παραπομπής διαβιβάζονται, επικαιροποιούνται τακτικά και είναι εύκολα προσβάσιμες για όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και υποβάθρου.
- Τα άτομα που απέκτησαν πρόσφατα κάποια διαταραχή, καθώς και άτομα με προϋπάρχουσα αναπηρία στην πληγείσα κοινότητα, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες αποκατάστασης και σε βοηθήματα και συσκευές που τους βοηθούν να μειώσουν τις επιπτώσεις των τραυματισμών και των αναπηριών τους.
- Τα άτομα που πλήττονται από κάποια κρίση, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, άτομα με αναπηρίες, παιδιά και ηλικιωμένοι, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας που προλαμβάνουν ή μειώνουν τις διαταραχές ψυχικής υγείας που οφείλονται στην κρίση ή προϋπήρχαν, καθώς και τις σχετικές δυσκολίες λειτουργίας.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά, για τις ιδιαίτερες ανάγκες της υγείας τους, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό όλων των υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές αντίστοιχης ταυτότητας φύλου και διερμηνείς ίδιας ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Χρησιμοποιούνται εργαλεία ανατροφοδότησης, όπως έρευνες ικανοποίησης μετά την ιατρική φροντίδα. Πρέπει επίσης να υπάρχουν διαθέσιμα πρωτόκολλα εμπιστευτικότητας για την καταγγελία πιθανών περιστατικών βίας.
- Οι κοινοτικές επιτροπές υγείας ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες υγείας των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Παρέχεται υγειονομική εκπαίδευση σχετικά με τη διαχείριση της εμμηνόρροϊκής υγιεινής, σε συνεργασία με τα πληγέντα άτομα, σε διάφορες τοποθεσίες, όπως σχολεία.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσης πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου,

ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελομένους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:

- δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
 - διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
 - διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
 - διερμηνείς της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
 - διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
 - παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.
- Προσλαμβάνεται και εκπαιδεύεται υγειονομικό προσωπικό διάφορων ταυτοτήτων φύλου. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, αναλαμβάνεται η κατάλληλη δράση σε συνεργασία με την κοινότητα για την πρόσληψη και εκπαίδευση των υποεκπροσωπούμενων φύλων, μεταξύ άλλων για παράδειγμα, με τη θέσπιση ειδικών μέτρων για τη στέγαση γυναικείου προσωπικού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, αξιολογούμε την ασφάλεια και προσβασιμότητα των εγκαταστάσεων υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης και των σημείων διανομής, συμπεριλαμβανομένης της μετακίνησης από/προς αυτά, του κόστους, της γλώσσας, των πολιτισμικών ή/και φυσικών εμποδίων στις υπηρεσίες, ιδιαίτερα για τις περιθωριοποιημένες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες.
- Σε συνεργασία με τοπικές ενώσεις γυναικών και δίκτυα παιδικής προστασίας, χαρτογραφούμε και εκτιμούμε τις τοπικές συνθήκες και είμαστε σε εγρήγορη για να αντιμετωπίσουμε, εφόσον είναι δυνατόν, επιβλαβείς πρακτικές, όπως ο πρόωρος και καταναγκαστικός γάμος και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων.
- Παρέχονται: επαρκής φωτισμός μέσα και γύρω από τις εγκαταστάσεις υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης-συμπεριλαμβανομένων των κινητών νοσοκομείων και κλινικών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου - ξεχωριστά ιατρεία, πρόσβαση σε τουαλέτες ανάλογα με την ταυτότητα φύλου του ατόμου και εφόσον είναι απαραίτητο, ξεχωριστές αίθουσες αναμονής και εισοδοί για τον μετριάσιμο κινδύνων για την ασφάλεια.
- Η βία περιλαμβάνεται σε έντυπα διαλογής ασθενών (triage) και φόρμες επιτήρησης. Περιλαμβάνεται έλεγχος για μώλωπες, σπασμένα κόκαλα, πληγές, προβλήματα άγχους, φόβο, κατανάλωση αλκοόλ, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, σημάδια αυτοτραυματισμού, κ.λπ.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τον τομέα της υγείας. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βάσει του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό τοποθεσιών για εγκαταστάσεις υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης και σχετικές δραστηριότητες

- ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
- συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες όπως WASH, προστασία, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά⁶ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
- θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.⁷
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν τους επαγγελματίες υγείας ή/και τους κοινωνικούς λειτουργούς ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα της υγείας έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον μια εκπαιδευτική συνεδρία σε καθένα από τα παρακάτω θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, παιδική πρόνοια/προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλοι οι επαγγελματίες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης κατανοούν τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, και πρωτόκολλα παραπομπής για επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στην παροχή υπηρεσιών υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών για θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης στις οποίες μπορούν να παραπέμπουν τους/τις επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή τα παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Όταν ο επαγγελματίας υγείας είναι υποχρεωμένος-η δια νόμου να καταγγέλλει περιστατικά σεξουαλικής βίας στην αστυνομία ή στις αρχές, θα πρέπει να απευθύνεται σε ειδικούς για θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας προκειμένου να διασφαλίσει ότι τηρούνται οι αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα»
- Οι επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας λαμβάνουν υποστήριξη κατά την αναζήτηση ιατρικής περίθαλψης και παραπέμπονται σε αυτή, ενώ έχουν και πρόσβαση σε ψυχοκοινωνική στήριξη και άλλη ουσιαστική στήριξη συμπεριλαμβανομένων νομικών συμβούλων, όταν δεν μπορεί να παρέχει αυτή τη στήριξη ο Ερυθρός Σταυρός και η Ερυθρά Ημισέληνος. Η εν λόγω στήριξη μπορεί να συμπεριλαμβάνει τη φυσική συνοδεία των επιζησαντων-σασων ή την εξασφάλιση της ασφαλούς μεταφοράς τους στον προορισμό όπου παρέχεται η υπηρεσία.
- Όταν καταγράφονται δεδομένα σχετικά με σεξουαλική και σωματική βία, διατηρείται μόνο ο αριθμός των πε-

⁶ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).

⁷ Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαίδευση για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018).

ριστατικών, ο τύπος της βίας (π.χ. σεξουαλική, σωματική) και αναλυτικά δεδομένα για τα θύματα ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία. Δεν διατηρούνται ταυτοποιήσιμα στοιχεία του θύματος. Αυτές οι πληροφορίες θα πρέπει να φυλάσσονται σε απόρρητο χώρο και να είναι προσβάσιμες μόνο στον επικεφαλής της συλλογής δεδομένων ή στον συντονιστή του προγράμματος.

- Σε περίπτωση σεξουαλικής ή έμφυλης βίας εναντίον παιδιού, είναι προτιμότερο να υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό διάφορων ταυτοτήτων φύλου, το οποίο έχει λάβει εκπαίδευση σε θέματα παιδικής προστασίας και σε ειδικές τεχνικές συνέντευξης παιδιών. Το ποιος θα διεξαγάγει τη συνέντευξη εξαρτάται από το φύλο και την προτίμηση του παιδιού.
- Πραγματοποιούνται συναντήσεις με τοπικά ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης, επιβολής του νόμου, νομικής αρωγής και με δικαστικές αρχές που λαμβάνουν καταγγελίες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, εμπορίας ανθρώπων και παιδικής προστασίας για ενημέρωση σχετικά με τις μεθόδους αντιμετώπισης και τους πόρους τους. Παρουσιάζονται διαδικασίες και υλικά των πακέτων MISF και προφύλαξης μετά την έκθεση, ενώ προσφέρεται και εκπαίδευση όταν δεν είναι γνωστές αυτές οι πρακτικές και τα πακέτα. Οι επιζησαντες-σασες παραπέμπονται σε αυτές τις υπηρεσίες με βάση τα πορίσματα σχετικά με τις ικανότητες των υπηρεσιών και το κατά πόσο η ανταπόκρισή τους συνάδει με τα διεθνή ελάχιστα πρότυπα.
- Τα μέλη των επιτροπών για την υγεία και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Στα ιατρεία και σε δράσεις ευαισθητοποίησης για την υγεία περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, π.χ. εμπορία ανθρώπων, για παράδειγμα διάλογοι με ασθενείς ή μηνύματα σε αφίσες, διάδοση μηνυμάτων σε ιδρύματα εκπαίδευσης, σε συνεργασία με σχολικούς νοσηλευτές που μπορεί να είναι τα πρώτα σημεία επαφής για τους/τις επιζησαντες-σασες. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο, χωρίς διακρίσεις.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την πληγείσα κοινότητα, σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαριθμητισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- *Ο Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση* (ΣΕΔ-CEA) απέναντι στην κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός μηχανισμού καταγγελιών, για χρήση από την πληγείσα κοινότητα.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων στις υπηρεσίες υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληγέντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις

υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.

- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή, μεταξύ άλλων και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και για τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί, με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείς για τα παιδιά,⁸ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποινικού μητρώου.⁹

⁸ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

⁹ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Επισιτιστική ασφάλεια

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με γνώμονα την προστασία.¹⁰

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Οι επισιτιστικές υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις διανομής είναι πολιτισμικά κατάλληλες για κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων παιδιών και ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες, όπως έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες και άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS ή χρόνιες νόσους. Αυτό σημαίνει μεταξύ άλλων ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διατροφικοί περιορισμοί, απαιτήσεις και ταμπού στην πληγείσα κοινότητα.
- Η διαδικασία διανομής οργανώνεται με τρόπο που επιτρέπει στους ανθρώπους να στέκονται στην ουρά, να περιμένουν, να λαμβάνουν και να μεταφέρουν το φαγητό από τα σημεία διανομής με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Υπάρχουν ξεκάθαρα σηματοδοτημένες σειρές προτεραιότητας για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες και τους φροντιστές τους, με χώρο ανάπαυσης και προσβάσιμες τουαλέτες σε κοντινό σημείο.
- Η διαδικασία διανομής λαμβάνει υπόψη την ανάγκη αξιοπρέπειας και ασφάλειας των εγκύων και των γυναικών που θηλάζουν, των γυναικών με παιδιά, των οικογενειών με επικεφαλής παιδιά και των παιδιών που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους.
- Οι οικογένειες έχουν πρόσβαση σε πολιτισμικά κατάλληλα και ασφαλή σκεύη μαγειρικής, σε καύσιμα, σε υγιεινό, καθαρό νερό και σε είδη υγιεινής.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις επισιτιστικής ασφάλειας είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες επισιτιστικής ασφάλειας και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP, Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε δράσεις επισιτιστικής ασφάλειας (π.χ. διανομή, εκπαίδευση, εργασία για χρήματα ή φαγητό, βιοποριστικές δραστηριότητες) και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε υπηρεσίες διανομής τροφίμων και επισιτιστικής ασφάλειας (π.χ. εργασία για φαγητό, κουπόνια φαγητού), θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, ενώ δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ. Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.

¹⁰ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας, είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- Οι εκτιμήσεις κατάστασης της επισιτιστικής ασφάλειας, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Τα σημεία διανομής τοποθετούνται, σχεδιάζονται και προσαρμόζονται έτσι ώστε να είναι προσβάσιμα για όλους, ιδιαίτερα για εγκύους και θηλάζουσες γυναίκες, ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες. Θα πρέπει να λαμβάνεται επίσης υπόψη η ασφάλεια και η πρόσβαση των παιδιών και των οικογενειών με επικεφαλής παιδιά.
- Εφαρμόζονται ειδικά μέτρα που επιτρέπουν την εναλλακτική παροχή επισιτιστικής βοήθειας σε άτομα που δεν μπορούν να προσέλθουν στα σημεία διανομής ή να μεταφέρουν τρόφιμα εξαιτίας της ηλικίας τους, προβλημάτων όρασης, διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας ή λόγω κινδύνων για την ασφάλειά τους (όπως οικογένειες με επικεφαλής παιδιά, παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, μετανάστες με ταξιδιωτικούς περιορισμούς ή χωρίς άδεια παραμονής ή απάτριδες που μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο φυλάκισης εάν μεταβούν σε κάποιο σημείο διανομής).
- Τα άτομα που δεν μπορούν να ετοιμάσουν φαγητό ή να τραφούν μόνο τους έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευμένους φροντιστές, βοηθητικό προσωπικό ή εθελοντές που ετοιμάζουν φαγητό και βοηθούν στη σίτιση όταν είναι απαραίτητο. Σε συνθήκες όπου αποκλειστικά ή κυρίως υπεύθυνες για την ετοιμασία του φαγητού είναι γυναίκες ή κορίτσια, εντοπίζονται οι άγαμοι ενήλικες και τα ασυνόδευτα αγόρια και λαμβάνουν βοήθεια για να μάθουν πώς να ετοιμάζουν φαγητό.
- Η πληγήσεια κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τη διανομή, τα σημεία διανομής και τα δικαιώματά της όσον αφορά την επισιτιστική βοήθεια. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες, και ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση), στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/Ξενώνες εκτοπισμένων και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων, καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα επισιτιστικής ασφάλειας.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά για τις ιδιαίτερες διατροφικές τους ανάγκες, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό όλων των δραστηριοτήτων και προγραμμάτων επισιτιστικής ασφάλειας. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές αντίστοιχης ταυτότητας φύλου και διερμηνείς ίδιας ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Οι κοινοτικές επιτροπές επισιτιστικής ασφάλειας ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες επισιτιστικής ασφάλειας των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσων πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελούμενους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εν-

τοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:

- δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
- διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
- διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
- διερμηνείες της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
- διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
- παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τη διανομή του φαγητού.
- Οι χώροι διανομής είναι ασφαλείς και προσέρχονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας, φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας περιλαμβάνουν:
 - ✓ διανομές στη διάρκεια της ημέρας
 - ✓ φωτισμός γύρω από τους χώρους διανομής
 - ✓ κοντινή απόσταση των χώρων διανομής από τα καταλύματα
 - ✓ Ξεκάθαρα σηματοδοτημένοι και προσβάσιμοι δρόμοι από και προς τους χώρους διανομής
 - ✓ δυνατότητες προσβασιμότητας στους χώρους διανομής και δρόμοι/διαδρομές πρόσβασης στους χώρους διανομής για άτομα με αναπηρίες
 - ✓ έλεγχος του πλήθους
 - ✓ ομάδες διανομής με εκπροσώπηση διάφορων ταυτοτήτων φύλου
 - ✓ τα πακέτα διανομής που προορίζονται μόνο για ενήλικες γυναίκες και έφηβες κοπέλες θα πρέπει να διανέμονται από γυναικείο προσωπικό ή εθελόντριες στις δικαιούχους
- Ακολουθούνται ειδικές διαδικασίες για τη διανομή ειδών σε εφήβους, εγκύους και θηλάζουσες γυναίκες, παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους και σε οικογένειες με επικεφαλής γυναίκες και παιδιά. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν:
 - ✓ διανομή ειδών σε αρκετά ελαφριές συσκευασίες που μπορούν να μεταφερθούν από γυναίκες και παιδιά
 - ✓ ειδικοί χώροι και δραστηριότητες για παιδιά όσο οι γονείς περμούνουν στη σειρά.
 - ✓ Οι εστίες, οι καύσιμες ύλες και τα σκεύη που χρησιμοποιούνται για την ετοιμασία του φαγητού πληρούν τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας.
- Σχεδιάζονται και επιλέγονται παρεμβάσεις παροχής σε είδος ή σε μετρητά, οι οποίες ελαχιστοποιούν τον πιθανό αρνητικό αντίκτυπο (π.χ. οι τρόποι μεταφοράς καλύπτουν τις επισιτιστικές απαιτήσεις, οι κάρτες σίτισης μοιράζονται χωρίς διακρίσεις ή δίνονται σε γυναίκες κατόπιν συμφωνίας των επικεφαλής της κοινότητας και με πλήρη επεξήγηση και διαφάνεια, και τέλος, τα αγόρια και τα κορίτσια περιλαμβάνονται σε προγράμματα σχολικής σίτισης).

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας και διανομής τροφίμων. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βάσει του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας (π.χ. ρόλοι σχετικοί με γεωργία/κτηνοτροφία, περιορισμένη πρόσβαση σε γη).
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτη-

ση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των χώρων διανομής τροφίμων και των υπηρεσιών επισιτιστικής ασφάλειας.

- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - ✓ συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναίκες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δικτυα παιδικής προστασίας
 - ✓ συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό ασφαλών τοποθεσιών για διανομή τροφίμων και σχετικές δραστηριότητες
 - ✓ ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - ✓ συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως WASH, προστασία, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
 - ✓ δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά¹¹ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
 - ✓ δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
 - ✓ θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.¹²
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό της επισιτιστικής ασφάλειας ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες συνεργασίας υποστηρίζουν τις ομάδες επισιτιστικής ασφάλειας στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε προγράμματα επισιτιστικής ασφάλειας έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης σε καθένα από τα εξής θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρίες, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλο το προσωπικό επισιτιστικής ασφάλειας κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια 2) Εμπιστευτικότητα 3) Σεβασμός 4) Καμία διάκριση και πρωτόκολλα παραπομπής για επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις επισιτιστικής ασφάλειας έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών επισιτιστικής ασφάλειας και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.

¹¹ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).

¹² Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαιδευτή για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018).

- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας στο πλαίσιο της διανομής τροφίμων και στο πλαίσιο σχολικών προγραμμάτων σίτισης, π.χ. με διαλόγους ή μηνύματα σε αφίσες στις ουρές διανομής και σε δραστηριότητες με παιδιά και νέους, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο, χωρίς διακρίσεις.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την πληγείσα κοινότητα, σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - ✓ υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - ✓ το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαριθμητισμού
 - ✓ δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - ✓ καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - ✓ η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - ✓ το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - ✓ διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- Ο *Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση (ΣΕΔ-ΣΕΑ)* απέναντι στην κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (I-ASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός μηχανισμού καταγγελιών, για χρήση από την πληγείσα κοινότητα.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα διατροφής των ανθρώπων, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληγέντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε διανομή τροφίμων (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή, μεταξύ άλλων και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και για τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείας για τα παιδιά,¹³ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποινικού μητρώου.¹⁴

¹³ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

¹⁴ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Νερό, αποχέτευση και υγιεινή (WASH)

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία¹⁵.

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Οι εγκαταστάσεις ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής διασφαλίζουν τη μέγιστη δυνατή ιδιωτικότητα και αξιοπρέπεια. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν:
 - οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση σε τουαλέτες ανάλογα με την ταυτότητα φύλου τους
 - υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε ξεχωριστές τουαλέτες για άτομα κάθε φύλου με περιορισμένη κινητικότητα
 - οι τουαλέτες και τα λουτρά κλειδώνουν
 - δημιουργία ξεχωριστών και προσαρμοσμένων ιδιωτικών χώρων για άτομα που αντιμετωπίζουν επιπλέον δυσκολίες πρόσβασης (π.χ. για πιο εύκολη αλλαγή ρούχων και πλύσιμο).
 - τα άτομα με περιορισμένη κινητικότητα μπορούν να χρησιμοποιούν την τουαλέτα μόνα τους και με αξιοπρέπεια. Οι λύσεις περιλαμβάνουν ράμπες πρόσβασης, φαρδιές πόρτες, χειρολαβές, επαρκή χώρο μέσα στην τουαλέτα, καθίσματα για τουαλέτας και τεχνητό φωτισμό. Οι πόρτες περιλαμβάνουν μπάρα ή κάτι παρόμοιο στο εσωτερικό ώστε να μπορεί ο χρήστης να κλείνει και να κλειδώνει την πόρτα μόνος του
 - ειδικά χωρίσματα για ιδιωτικότητα ή/και για πολιτισμικούς σκοπούς. Υπάρχει συνεννόηση με την κοινότητα όσον αφορά την αποδεκτή απόσταση ανάμεσα στις γυναικείες και τις ανδρικές τουαλέτες
 - ξεχωριστοί χώροι όπου οι γονείς ή οι κηδεμόνες μπορούν να πλένουν τα παιδιά και να τα βοηθούν να πάνε στην τουαλέτα. Οι πόρτες θα πρέπει να έχουν κάποιο άνοιγμα ή παράθυρο στο επάνω μέρος, ως μέτρο προστασίας κατά της κακοποίησης παιδιών.
- Διανέμονται πολιτισμικά κατάλληλα είδη προσωπικής υγιεινής και εσώρουχα σε γυναίκες και κορίτσια αναπαραγωγικής ηλικίας, με ιδιαίτερη ευαισθησία. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν:
 - διανομή μέσω ομάδων γυναικών
 - διανομή αμέσως μετά το σχολείο ή σε άλλους χώρους όπου συγκεντρώνονται κορίτσια
 - διατίθενται κατάλληλες εγκαταστάσεις απόρριψης ή φροντίδας (πλύσιμο και στέγνωμα).
 - τα προσυσκευασμένα είδη που προορίζονται για διανομή είναι καθαρά και δεν έχουν ανοιχτεί
 - παροχή πλεονέμενων εσωρούχων, εφόσον έχουν δοκιμαστεί ορθές λύσεις οι οποίες έχει αποδειχθεί ότι μετριάζουν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο και τον μεγάλο αριθμό απορριμμάτων
 - παροχή ειδικών πακέτων για τη διαχείριση της εμμηνορροϊκής υγιεινής
 - επίδειξη χρήσης των ειδών διαχείρισης της εμμηνορροϊκής υγιεινής
 - ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των γυναικών και κοριτσιών και μειονοτήτων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και των ανδρών και αγοριών, σχετικά με τη διαχείριση της εμμηνορροϊκής υγιεινής (μπορεί να διεξαχθεί ξεχωριστά ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες).
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις WASH είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες WASH καθώς και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα

¹⁵ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019)

μα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP, Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληθυσμιακής κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε δραστηριότητες WASH και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις WASH, θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.
- Οι εκτιμήσεις κατάστασης σε θέματα WASH, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Οι εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής τοποθετούνται, σχεδιάζονται και προσαρμόζονται έτσι ώστε να είναι προσβάσιμες και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους, ιδιαίτερα από ηλικιωμένους, παιδιά και άτομα με αναπηρίες.
- Το μέγεθος και η χωρητικότητα των δοχείων νερού είναι κατάλληλα για χρήση από γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένους και άλλα άτομα περιορισμένης δύναμης ή κινητικότητας.
- Θα πρέπει να βρεθούν καινοτόμες λύσεις που θα εξαλείψουν τα εμπόδια στη μεταφορά του νερού, όπως δοχεία με δυνατότητα κύλισης.
- Τα είδη προσωπικής υγιεινής διανέμονται στο κάθε άτομο, όχι στα νοικοκυριά. Κατά τη διανομή, θα πρέπει να βρίσκονται κατάλληλοι τρόποι για την προσέγγιση γυναικών και κοριτσιών με αναπηρίες και γυναικών και κοριτσιών που αντιμετωπίζουν πολιτισμικά και κοινωνικά εμπόδια στην πρόσβασή τους στα διανεμόμενα είδη, π.χ. έφηβες κοπέλες. Να είστε σε εγρήγορση για σημάδια ενδοοικογενειακής βίας, οικιακής δουλειάς ή άλλες μορφές σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Η πληθυσμιακή κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά της όσον αφορά τη βοήθεια σε θέματα παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειρών μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες και ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση), στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/Ξενώνες εκτοπισμένων και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα WASH.
- Σε συνεννόηση με άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εντοπίζονται επικίνδυνες πρακτικές και συνθήκες υγιεινής, καθώς και οι ανάγκες, οι ανησυχίες και οι προτεραιότητές τους. Οι πληροφορίες που συλλέγονται χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και την αποκατάσταση όλων των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές αντίστοιχης ταυτότητας φύλου και διερμηνείς ίδιας ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Προηγείται συνεννόηση με γυναίκες και έφηβες κοπέλες, συμπεριλαμβανομένων γυναικών και κοριτσιών με αναπηρίες και από μειονοτικές ομάδες, σχετικά με τους κανόνες στην κοινότητά τους και τις προσωπικές τους

προτιμήσεις και συνήθειες όσον αφορά την παροχή νερού, την αποχέτευση και την υγιεινή. Τα παραπάνω περιλαμβάνουν:

- συνήθειες διαχείρισης προσωπικής υγιεινής και συνήθειες υγιεινής των παιδιών
 - αρμοδιότητες για τη συλλογή του νερού, την αποθήκευσή του και την διάθεση των αποβλήτων
 - συστήματα απόρριψης και διαχείρισης στερεών αποβλήτων για την υποστήριξη της διαχείρισης της εμμνοροϊκής υγιεινής
 - διαχείριση και συντήρηση των εγκαταστάσεων παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των απόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
 - Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
 - Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου έχουν τις ίδιες ευκαιρίες να μάθουν πώς να χειρίζονται και να συντηρούν τις υποδομές παροχής νερού και υγιεινής.
 - Οι κοινοτικές επιτροπές ύδρευσης και υγιεινής ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση απόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
 - Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσων πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελομένους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των απόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των απόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:
 - ✓ δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
 - ✓ διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
 - ✓ διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
 - ✓ διερμηνείες της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
 - ✓ διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
 - ✓ παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.
 - Εξετάζονται πιθανές συνεργασίες ανάμεσα σε οργανώσεις με εξειδίκευση σε θέματα ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής, σε ομάδες γυναικών, σε φόρουμ εφήβων κοριτσιών και αγοριών, συνδέοντας με αυτό τον τρόπο τα προγράμματα και τις ευκαιρίες πιο μακροπρόθεσμης στήριξης στις πληγείσες κοινότητες.
 - Προάγεται η διαχείριση της εμμνοροϊκής υγιεινής σε συνεργασία με τα μέλη της κοινότητας. Συμπεριλαμβάνεται η προώθηση του σχεδιασμού υπηρεσιών διαχείρισης της εμμνοροϊκής υγιεινής ή/και η παρακολούθησή τους εάν ήδη υπάρχουν, και η ενημέρωση σχετικά με τα σημεία διάθεσής τους.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή απόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια των υπηρεσιών παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής^{xxxii}.
- Οι υπηρεσίες WASH είναι ασφαλείς και όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή κατά τη χρήση τους. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας περιλαμβάνουν:
 - οι εγκαταστάσεις είναι ασφαλείς, με επαρκή προστασία της ιδιωτικότητας, εσωτερικές κλειδαριές και φωτισμό μέσα και γύρω από τις εγκαταστάσεις, και η πρόσβασή τους είναι εύκολη και σε κοντινή απόσταση από τα καταλύματα

- οι τουαλέτες και τα λουτρά είναι ξεχωριστά για γυναίκες και άνδρες, ενώ αξιολογούνται οι ανάγκες και των άλλων ταυτοτήτων φύλου για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της προσβασιμότητας
- τα σημεία παροχής νερού τοποθετούνται έτσι ώστε οι άνθρωποι να μην πρέπει να διανύουν υπερβολικές αποστάσεις ή ανηφόρες/κατηφόρες και βρίσκονται σε σημεία που κρίνονται ασφαλή από την κοινότητα. Σύμφωνα με τον οδηγό SPHERE, κανένα νοικοκυριό δεν θα πρέπει να βρίσκεται σε απόσταση πάνω από 500 μέτρα από σημείο ύδρευσης
- τα είδη προσωπικής υγιεινής διανέμονται από ομάδα ισόρροπης εκπροσώπησης φύλων και διαφορετικότητας
- οι διανομές πραγματοποιούνται στη διάρκεια της ημέρας και σε σημεία όπου οι γυναίκες και τα κορίτσια έχουν επισημάνει ότι αισθάνονται ασφαλή για να προσέλθουν και να αποχωρήσουν.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τον τομέα της παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βάσει του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών WASH.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - σε συνεννόηση με την πληγείσα κοινότητα, διασφαλίζεται ότι οι εγκαταστάσεις WASH και οι σχετικές δραστηριότητες βρίσκονται σε σημεία που θεωρούνται ασφαλή για γυναίκες, άνδρες, αγόρια και κορίτσια, και για άτομα διαφορετικών ομάδων
 - ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, προστασία, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά¹⁶ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
 - θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.¹⁷
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό WASH ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες WASH στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον προγραμματισμό δράσεων WASH έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον μια εκπαιδευτική συνεδρία σε καθένα από τα παρακάτω θέματα: φύλο και διαφορετικότητα,

¹⁶ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018)
¹⁷ Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαίδευτη για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018)

ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, παιδική πρόνοια/ προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.

- Όλο το προσωπικό WASH κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, και πρωτόκολλα παραπομπής για τους/τις επιζήσαντες-σασες, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις WASH έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών WASH και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας, π.χ. σε δράσεις διανομής ειδών WASH, σε διαλόγους ή/και σε αφίσες στις ουρές διανομής, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Πραγματοποιείται ενημέρωση στα σχολεία όπου τοποθετούνται ή αποκαθίστανται εγκαταστάσεις WASH ή όπου υλοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα WASH. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο, χωρίς διακρίσεις.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την πληγείσα κοινότητα σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαριθμητισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- *Ο Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση* (ΣΕΔ-CEA) απέναντι στην κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός μηχανισμού καταγγελιών, για χρήση από την κοινότητα.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συννεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων σε υπηρεσίες παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληγέντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις παροχής νερού, αποχέτευσης και υγιεινής (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή, μεταξύ

άλλων και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και για τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείς για τα παιδιά,¹⁸ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποινικού μητρώου¹⁹

18 Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

19 Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Στέγη

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία.²⁰

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Η χωροθέτηση και ο σχεδιασμός και η διαρρύθμιση των νοικοκυριών και των καταυλισμών παρέχουν τη μέγιστη δυνατή ιδιωτικότητα, ασφάλεια και αξιοπρέπεια για όλους τους ενοίκους.
- Ο σχεδιασμός των οικισμών και των καταλυμάτων είναι πολιτισμικά κατάλληλος για όλους τους ενοίκους, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρίες και των μειονοτικών ομάδων.
- Οι δομές των καταλυμάτων και οι δημόσιες εγκαταστάσεις παρέχουν επαρκή ιδιωτικότητα για τις γυναίκες και τα κορίτσια που ενδεχομένως χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν τον χώρο για να αλλάξουν τα είδη εμπορορροϊκής υγιεινής. Στα παραπάνω περιλαμβάνονται ο επαρκής φωτισμός, τα προστατευτικά διαχωριστικά και οι κλειδαριές (εσωτερικές) στις πόρτες.
- Υπάρχουν χώροι και δραστηριότητες που σχετίζονται με την έκφραση πένθους, την προσευχή, τον διαλογισμό και τα τελετουργικά, χωρίς να δίνεται προτεραιότητα σε κάποια θρησκεία ή πίστη έναντι των άλλων.
- Διατίθενται κατάλληλα υλικά για εσωτερική υποδιαίρεση των χώρων σε κάθε νοικοκυριό, ανάλογα με τη σύνθεσή του, με στόχο τον ασφαλή και κατάλληλο διαχωρισμό και την ιδιωτικότητα μεταξύ των φύλων, για διάφορες ηλικιακές ομάδες και για άτομα με αναπηρίες. Στα παραπάνω μπορεί να περιλαμβάνεται και η δημιουργία ξεχωριστών ιδιωτικών χώρων για άτομα με αναπηρίες (π.χ. για τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας κατά την παροχή προσωπικής βοήθειας από φροντιστή/προσωπικό βοηθό) για τη διατήρηση της αξιοπρέπειάς τους.
- Στους καταυλισμούς, οι οικογένειες ή οι ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως είναι οι μόνες γυναίκες και τα ασυνόδευτα παιδιά ή παιδιά που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, μένουν με τις δικές τους ομάδες, ενώ τους παρέχονται και υλικά για την προστασία του προσωπικού χώρου και του νοικοκυριού τους, με στόχο τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας και της ασφάλειάς τους.
- Σε κάθε τύπο καταλύματος, η οικογενειακή ενότητα λαμβάνεται υπόψη για το μέγεθος και τη διαρρύθμιση των σπιτιών, γι' αυτό και οι μεγαλύτερες οικογένειες στεγάζονται ανάλογα και έχουν επαρκή προστατευμένο(σκεπαστό) χώρο για να τους εξασφαλίζεται αξιοπρεπής στέγαση. Οι απαραίτητες οικιακές εργασίες μπορούν να αναλαμβάνονται με ικανοποιητικό τρόπο, ενώ μπορούν να αναλαμβάνονται και δραστηριότητες βιοπορισμού όπως απαιτείται.
- Ο σχεδιασμός του καταλύματος είναι αποδεκτός από τον πληγέντα πληθυσμό και παρέχει επαρκή θέρμανση, καθαρό αέρα και προστασία από τα στοιχεία της φύσης, με στόχο τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας, της υγείας, της ασφάλειας και της ευημερίας τους.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στις δραστηριότητες για τη στέγαση είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας ή αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες στέγασης, και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και

²⁰ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- διανοητικές αναπηρίες, σε άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP, Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληθυσμιακής κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις καταφυγίου και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε στέγη θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ. Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.
- Εντοπίζονται οι ακτήμονες, όπως οι κάτοικοι παραγκουπόλεων ή άλλων άτυπων οικισμών, και εντάσσονται στη διαδικασία επιλογής και ιεράρχησης για την παροχή στέγης. Λαμβάνονται υπόψη οι άστεγοι ή οι άνθρωποι που ζουν στον δρόμο, συμπεριλαμβανομένων παιδιών και εφήβων.
- Οι εκτιμήσεις κατάστασης σε θέματα στέγης, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Χαρτογραφούνται οι νόμοι και η πολιτική περί στέγης όσον αφορά το ποιος δικαιούται γαιοκτησία, πώς μεταβιβάζεται η γη από γενιά σε γενιά, πώς τεκμηριώνεται η κτήση γης μετά τον εκτοπισμό και την επιστροφή, πώς επιλύονται οι κτηματικές διαφορές και κατά πόσο οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών είναι προσβάσιμες σε όλους. Εξετάζονται τα δικαιώματα των απάτριδων που ενδεχομένως δεν μπορούν να διαθέτουν τίτλους κτήσης γης.
- Σε άτομα που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο διακρίσεων, όπως σε νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκες και παιδιά, σε ηλικιωμένους, σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, σε απάτριδες, μετανάστες, παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους και σε άτομα με αναπηρίες, παρέχεται τεχνική υποστήριξη και παρακολούθηση της πρόόδου τους στη συντήρηση, επισκευή και αναβάθμιση των καταλυμάτων τους.
- Λαμβάνονται υπόψη κατευθυντήριες αρχές καθολικού σχεδιασμού για σχεδιασμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και για τον γενικό σχεδιασμό των καταυλισμών. Όλα τα καταλύματα και οι υποδομές σχεδιάζονται ή προσαρμόζονται έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα φυσικής πρόσβασης για όλους τους ανθρώπους, ιδιαίτερα για ηλικιωμένους και για άτομα με αναπηρίες. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν:
 - απουσία σκαλιών ή αλλαγής επιπέδου κοντά σε εξόδους και παροχή χειρολαβών για κάθε σκάλα και ράμπα
 - διάθεση χώρου στο ισόγειο, κοντά στις εξόδους ή κατά μήκος ειδικών διαδρόμων για ενοίκους με προβλήματα κινητικότητας ή όρασης
 - τοποθέτηση προσβάσιμων καταλυμάτων κοντά στις υπηρεσίες του καταυλισμού και με εύκολη πρόσβαση στις εισόδους του
 - διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις του καταυλισμού είναι προσβάσιμες στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα και οι πληροφορίες παρέχονται σε προσβάσιμες μορφές
 - διασφάλιση ότι ο εσωτερικός σχεδιασμός επιτρέπει την κατάλληλη πρόσβαση σε εγκαταστάσεις ετοιμασίας φαγητού, πλυσίματος και ύπνου.
- Η πληθυσμιακή κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά της όσον αφορά τη βοήθεια σε θέματα στέγης. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες, και ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση) στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/Εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Όλο το προσωπικό που συμμετέχει σε δραστηριότητες στέγασης θα πρέπει να γνωρίζει τα ρυθμιστικά εμπόδια στη/για τη στέγη και τους οικισμούς σε συνθήκες καταστροφής και να κατανοεί το τοπικό σύστημα στέγασης, γης και ιδιοκτησίας στη χώρα όπου εργάζεται. Αυτές οι γνώσεις είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική και

δίκαιη εφαρμογή των προγραμμάτων στέγασης και για τη διασφάλιση της κάλυψης των αναγκών στέγασης των πλέον ευάλωτων. Στον βαθμό που αυτό είναι εφικτό, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι Οδηγίες ταχείας αξιολόγησης γαιοκτησίας της IFRC, για τον προγραμματισμό της αρωγής μετά από μια καταστροφή.

- Σε περιπτώσεις όπου έχει προκληθεί ζημιά ή καταστροφή σε εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, ή έχουν καταληφθεί ή χρησιμοποιούνται για σκοπούς άσχετους με την εκπαίδευση, θα πρέπει να αναζητούνται μέτρα για την αποκατάσταση της πρόσβασης ή την ελαχιστοποίηση της διακοπής της εκπαίδευσης.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων, καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα στέγασης.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά για τις ιδιαίτερες ανάγκες στέγασής τους, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους, καθώς και για τυχόν συμφωνίες γαιοκτησίας. Αυτές οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό όλων των εγκαταστάσεων, υπηρεσιών και δραστηριοτήτων στέγασης. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές αντιστοιχίας ταυτότητας φύλου και διερμηνείς ίδιας ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι κοινότητες συμμετέχουν στην κατασκευή των καταλυμάτων, αξιοποιώντας τους τοπικούς πόρους για την οικοδόμηση των υποδομών.
- Η ποιότητα και η διαρρύθμιση των καταλυμάτων, όπως και τα σχέδια έκτακτης ανάγκης των οικισμών αποφασίζονται με την υποστήριξη διάφορων ομάδων. Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στις απόψεις των ομάδων ή των ατόμων που κατά κανόνα περνούν περισσότερο χρόνο στα καταλύματα (π.χ. γυναίκες, γυναικοκρατούμενα νοικοκυριά, ηλικιωμένοι, παιδιά και άτομα με αναπηρίες) και που μπορεί να χρησιμοποιούν το κατάλυμα για βιοποριστικούς σκοπούς.
- Πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας σχετικά με τοπικά ζητήματα γαιοκτησίας και στέγασης, δικαιωμάτων γης και ιδιοκτησίας και σχετικά με το πώς μπορεί να επηρεαστεί ο καθένας, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Οι κοινοτικές επιτροπές στέγασης ή αντιστοίχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες στέγασης των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσης πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελούμενους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:
 - δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
 - διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
 - διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
 - διερμηνείς της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
 - διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
 - παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής σε κάθε πτυχή των δραστηριοτήτων στέγασης. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, αναλαμβάνεται η κατάλληλη δράση σε συνεργασία με την κοινότητα για την πρόσληψη και εκπαίδευση των υποεκπροσωπούμενων φύλων, μεταξύ άλλων για παράδειγμα, με τη θέσπιση ειδικών μέτρων για τη στέγαση γυναικείου προσωπικού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφαλείας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια της στέγασης.
- Ο σχεδιασμός και η διαμόρφωση των οικισμών βασίζονται σε ανάλυση των κινδύνων ασφαλείας για τους ευάλωτους πληθυσμούς, όπως τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που είναι ασυνόδευτα έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, των παιδιών με αναπηρίες, των γυναικών και των κοριτσιών, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού ή κοινωνικού φύλου και άλλων μειονοτικών ομάδων.
- Τα καταλύματα είναι ασφαλή και όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή να ζουν εκεί. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφαλείας περιλαμβάνουν:
 - ✓ τα καταλύματα είναι προστατευμένα, με εσωτερικές κλειδαριές και φωτισμό μέσα και γύρω από τους κοινόχρηστους χώρους, όπως αποχωρητήρια και λουτρά
 - ✓ φωτισμός των σημείων εισόδου στο κατάλυμα
 - ✓ ψηλότερα παράθυρα ώστε το εσωτερικό να μην είναι ορατό από έξω
 - ✓ οι τουαλέτες και τα λουτρά είναι ξεχωριστά για γυναίκες και άνδρες, ενώ αξιολογούνται και οι ανάγκες και άλλων ταυτοτήτων φύλου για τη διασφάλιση της ασφαλείας τους
 - ✓ τα καταλύματα βρίσκονται σε σημεία όπου οι άνθρωποι αισθάνονται ασφαλεία, π.χ. πολύ κοντά σε χώρους στέγασης, ενώ οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρίες βρίσκονται πιο κοντά σε καλά φωτισμένες περιοχές (π.χ. κοντά σε εγκαταστάσεις σίτισης και WASH). Για τις εγκαταστάσεις ντους, ιδανικά θα πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστές ντουζιέρες που θα διασφαλίζουν την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια του καθενός, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου
 - ✓ εφαρμόζονται συστήματα για την αντιμετώπιση του συνωστισμού
 - ✓ διασφαλίζεται η πρόσβαση σε ασφαλή καυσόξυλα ή άλλες πηγές οικιακής θέρμανσης
 - ✓ το αλκοόλ και οι παράνομες ουσίες απαγορεύονται σε ομαδικά καταλύματα
 - ✓ όλοι οι επισκέπτες θα πρέπει να δηλώνουν την άφιξη και την αναχώρησή τους.
- Θα πρέπει να υπάρχει γνώση των τυπικών τρόπων χρήσης γης κατά την επιλογή χώρων προσωρινών και μόνιμων καταλυμάτων, για παράδειγμα προκειμένου να αποφευχθεί κίνδυνος σύγκρουσης μεταξύ μόνιμα εγκατεστημένων πληθυσμών και νομάδων.
- Θεσπίζεται κώδικας συμπεριφοράς για τους ενοίκους των καταλυμάτων, ώστε να προωθείται η αρμονική συνύπαρξη και να περιορίζεται ο κίνδυνος βίας. Οι κοινότητες θα πρέπει να συμφωνήσουν σε κάποιες βασικές συμπεριφορές, προκειμένου να αποφευχθεί η βία και οι συγκρούσεις μεταξύ τους.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τον τομέα της στέγασης. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βίας του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη διαχείριση κάθε τύπου προσωρινού καταλύματος, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων εκκένωσης, των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών στέγασης.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας

- συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό ασφαλών τοποθεσιών για καταλύματα και σχετικές δραστηριότητες
- ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
- συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, προστασία και WASH, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας.
- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά²¹ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
- θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.²²
- Δίνεται προτεραιότητα σε δραστηριότητες μείωσης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας κατά τη διάθεση υλικού στέγασης και κατά την κατασκευή των καταλυμάτων. Τα παραπάνω περιλαμβάνουν:
 - τήρηση των προτύπων SPHERE ως προς τον χώρο και την πυκνότητα
 - παροχή προσωρινής στέγης σε όσους διατρέχουν κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - επιλογή υλικών στέγασης που εμποδίζουν κάποιον από έξω να δει εάν υπάρχει κόσμος μέσα στο κατάλυμα.
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό του τομέα στέγασης ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες στέγασης στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα της στέγασης έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον μια εκπαιδευτική συνεδρία σε καθένα από τα παρακάτω θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλο το προσωπικό του τομέα της στέγασης κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, και πρωτόκολλα παραπομπής για τους/τις επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα της στέγασης έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμπουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών στέγασης και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας, π.χ. σε διαλόγους ή σε αφίσες και σε σημεία εγγραφής ή κοινόχρηστους χώρους, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

²¹ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).
²² Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαιδευτή για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018).

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την κοινότητα, σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλαβητισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- *Ο Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία και Δέσμευση* (ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός κοινοτικού μηχανισμού καταγγελιών.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων στη στέγη, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληθύντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες και εγκαταστάσεις στέγασης (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή, μεταξύ άλλων και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και για τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Πρόνοιας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείς για τα παιδιά,²³ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποικίλου μτρώου.²⁴

²³ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

²⁴ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Βιοπορισμός

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία.²⁵

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Τα προγράμματα βιοπορισμού είναι πολιτισμικά κατάλληλα και προσβάσιμα σε κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν:
 - τήρηση των απαιτήσεων παραδοσιακής ενδυμασίας
 - προσφορά εναλλακτικών και προσβάσιμων επιλογών βιοπορισμού για όλους χωρίς διακρίσεις, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τη διαθεσιμότητα των επιλογών για άτομα με αναπηρίες
 - συνεκτίμηση της μη αμειβόμενης εργασίας που αναλαμβάνουν συνήθως οι γυναίκες και τα κορίτσια και της ανάγκης να οργανωθούν υπηρεσίες παιδικής προστασίας, ώστε να επηρεάσει η συμμετοχή σε δραστηριότητες βιοπορισμού.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις βιοπορισμού είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες βιοπορισμού καθώς και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες, σε άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP-Humanitarian Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε δραστηριότητες βιοπορισμού και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Τα παραπάνω μπορεί να περιλαμβάνουν:
 - πρότυπα και πρακτικές της κοινότητας σε θέματα βιοπορισμού, που εισάγουν διακρίσεις, όπως πρόσβαση και κατοχή παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων (γη, πίστωση, κ.λπ.).
 - εθνικοί νόμοι σε θέματα βιοπορισμού που εισάγουν διακρίσεις, όπως άδειες εργασίας, πρόσβαση σε πίστωση, κ.λπ.
 - σεξιστικά πρότυπα που αποκλείουν τις γυναίκες, τους άνδρες, άτομα άλλης ταυτότητας φύλου ή συγκεκριμένες κοινωνικές ή εθνοτικές ομάδες από ορισμένες μορφές εργασίας
 - διακρίσεις στον χώρο εργασίας με βάση το φύλο, την ηλικία, αναπηρίες, εθνοτική καταγωγή, θρησκεία και άλλους παράγοντες.
- Τα προγράμματα βιοπορισμού είναι σχεδιασμένα ή προσαρμοσμένα έτσι ώστε κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου να έχει δυνατότητα πρόσβασης σε κατάλληλες βιοποριστικές δραστηριότητες.

²⁵ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και την ενσωμάτωση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για τη συμμετοχή σε βιοποριστικές δραστηριότητες θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.
- Οι εκτιμήσεις κατάστασης σε θέματα βιοπορισμού, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Οι επιλογές βιοπορισμού θα πρέπει να βασίζονται σε σχολαστική αξιολόγηση των αναγκών στην κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης των αναγκών και ικανοτήτων κάθε ατόμου ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Η προσβασιμότητα, οι χρόνοι, η τοποθεσία και η σύνθεση του προσωπικού των εγκαταστάσεων βιοπορισμού αποφασίζονται από κοινού με τις πληγείσες κοινότητες, ώστε να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση κάθε ατόμου, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Τα προγράμματα βιοπορισμού δεν δημιουργούν πρόσθετα έξοδα, όπως δαπανηρές μετακινήσεις, σε άτομα με αναπηρίες για την πρόσβασή τους σε βιοποριστικές δραστηριότητες.
- Κατά την κατάρτιση της πρότασης και την υλοποίηση του προγράμματος έχουν αναλυθεί και ληφθεί υπόψη επίσημες και ανεπίσημες πολιτικές και κανονισμοί που αφορούν το φύλο και τη διαφορετικότητα, την πρόσβαση σε βιοποριστικές δραστηριότητες και την κατοχή βιοποριστικών περιουσιακών στοιχείων.
- Η πληγείσα κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά της όσον αφορά τη βοήθεια σε θέματα βιοπορισμού. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες και ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση), στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/Ξενώνες εκτοπισμένων και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα βιοπορισμού.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά για τις ιδιαίτερες ανάγκες βιοπορισμού τους, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους. Αυτές οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση όλων των δραστηριοτήτων και προγραμμάτων βιοπορισμού. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές αντίστοιχης ταυτότητας φύλου και διερμηνείς ίδιας ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνθήκες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Οι εγκαταστάσεις και τα προγράμματα βιοπορισμού έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των ατόμων που αντιμετωπίζουν φυσικές δυσκολίες (άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένοι, φυλακισμένοι και άτομα που πάσχουν από χρόνια νοσήματα) ή κοινωνικά, πολιτισμικά, θρησκευτικά ή/και νομικά εμπόδια (γυναίκες επικεφαλής νοικοκυριών, χήρες, επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, ασυνόδευτα κορίτσια και αγόρια, μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS, μετανάστες, άτομα με αναπηρίες, πρόσφυγες και απάτριδες).
- Οι κοινοτικές επιτροπές βιοπορισμού ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως

ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες βιοπορισμού των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.

- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσων πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελούμενους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:
 - ✓ δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
 - ✓ διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
 - ✓ διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
 - ✓ διερμηνείες της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
 - ✓ διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
 - ✓ παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια του βιοπορισμού.
- Οι εγκαταστάσεις και τα προγράμματα βιοπορισμού είναι ασφαλή και όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή κατά τη χρήση τους. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας περιλαμβάνουν:
 - ✓ ασφάλεια κατά τη μετακίνηση από/προς την εργασία (ιδιαίτερα για παράτυπους μετανάστες ή/και πρόσφυγες και απούντες άσυλο που μπορεί να διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο σύλληψης και κράτησης κατά τις μετακινήσεις τους)
 - ✓ παροχή υπηρεσιών παιδικής προστασίας
 - ✓ επόπτες και εκπαιδευτές ίδιου φύλου εάν είναι απαραίτητο
 - ✓ τόπος και ώρα εργασίας ή εκπαίδευσης.
- Σχεδιάζονται ειδικές βιοποριστικές δραστηριότητες για γυναίκες, έφηβες κοπέλες, άτομα με αναπηρίες και μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου ώστε να ενθαρρύνεται και να προωθείται η οικονομική τους ανεξαρτησία, με σκοπό να ενισχυθεί η ικανότητά τους να φεύγουν από καταστάσεις εκμετάλλευσης (π.χ. σεξουαλικές υπηρεσίες με αντάλλαγμα χρήματα, στέγη, τροφή ή εκπαίδευση).
- Πρω από την έναρξη κάποιου προγράμματος βιοπορισμού αναλύεται η κοινωνική δυναμική, με στόχο την πρόληψη της περαιτέρω βίας, όπως η αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας.
- Διασφαλίζεται ότι τα παιδιά φοιτούν στο σχολείο και δεν υφίστανται εργασιακή εκμετάλλευση. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να συνδεθεί με κάποιο πρόγραμμα παροχής οικονομικής βοήθειας, ιδιαίτερα για παιδιά που είναι επικεφαλής νοικοκυριού.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τις δραστηριότητες βιοπορισμού. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βάσει του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Υλοποιούνται δράσεις ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα ώστε να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες, τα κορίτσια, τα άτομα με αναπηρίες και άλλες περιθωριοποιημένες ομάδες έχουν πρόσβαση και τον έλεγχο του εισοδήματός τους που προέρχεται από βιοποριστική δραστηριότητα. Ζητείται η συναίνεση των μελών της οικογένειας και των κηδεμόνων ώστε να προλαμβάνεται η ενδοοικογενειακή βία και εφαρμόζονται συστήματα ανατροφοδότησης σε περίπτωση που κάποιος πέφτει θύμα εκμετάλλευσης από την οικογένειά του ή από άλλα μέλη της κοινότητας.

- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των μέσων βιοπορισμού και των βιοποριστικών δραστηριοτήτων.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, ψυχοκοινωνική στήριξη, προστασία, οικονομική βοήθεια, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά²⁶ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
 - θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Διεξάγονται αναλύσεις αγοράς σε συνεργασία με τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας για τον εντοπισμό προσοδοφόρων, προσβάσιμων και επιθυμητών βιοποριστικών δραστηριοτήτων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.²⁷
- Διασφαλίζεται ότι οι βιοποριστικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν παιδιά και εφήβους τηρούν τους τοπικούς νόμους και δεν είναι επικίνδυνες ούτε τους εκμεταλλεύονται.
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό βιοπορισμού ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες βιοπορισμού στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε προγράμματα βιοπορισμού έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον μια εκπαιδευτική συνεδρία σε καθένα από τα παρακάτω θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλο το προσωπικό του τομέα βιοπορισμού κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, και πρωτόκολλα παραπομπής για επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα του βιοπορισμού έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την κατάσταση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών βιοπορισμού και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου ανάλογα με την κατάσταση, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας, π.χ. σε διαλόγους ή/και σε αφίσες σε χώρους βιοποριστικών δραστηριοτήτων και σε εγκαταστάσεις εκπαίδευσης βιοπορισμού, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλει-

²⁶ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).
²⁷ Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαίδευτή για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018).

ας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την κοινότητα σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαριθμητισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- Ο *Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση (ΣΕΔ-ΣΕΑ) προς την κοινότητα* και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός μηχανισμού καταγγελιών για χρήση από την κοινότητα.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων στον βιοπορισμό, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληθύντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε βιοποριστικές δραστηριότητες (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή μεταξύ άλλων και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και για τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείς για τα παιδιά,²⁸ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων πωλικού μητρώου.²⁹

²⁸ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

²⁹ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

NFI

Μη εδώδιμα είδη (NFI)

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία³⁰

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Τα μη εδώδιμα είδη συμπεριλαμβανομένων ειδών προσωπικής υγιεινής, ειδών ένδυσης και μαγειρικών σκευών, είναι πολιτισμικά κατάλληλα και καλύπτουν τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε ατόμου, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Διανέμονται πολιτισμικά κατάλληλα είδη διαχείρισης της εμμηνόρροϊκής υγιεινής και εσώρουχα σε γυναίκες και κορίτσια αναπαραγωγικής ηλικίας, με ιδιαίτερη ευαισθησία. Τα παραπάνω μπορεί να περιλαμβάνουν:
 - διανομή μέσω ομάδων γυναικών
 - διανομή αμέσως μετά το σχολείο ή σε άλλους χώρους όπου συγκεντρώνονται κορίτσια
 - διατίθενται κατάλληλες εγκαταστάσεις απόρριψης ή φροντίδας – πλύσιμο και στέγνωμα
 - διασφαλίζεται η διανομή σε γυναίκες και κορίτσια με αναπηρίες με σεβασμό στην αξιοπρέπειά τους
 - λαμβάνεται υπόψη η ανεξάρτητη αυτοεξυπηρέτηση των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρίες στο υλικό που διανέμεται.
 - Η διαδικασία διανομής οργανώνεται με τρόπο που επιτρέπει στους ανθρώπους να στέκονται στην ουρά, να περιμένουν, να λαμβάνουν και να μεταφέρουν τα μη εδώδιμα είδη από τα σημεία διανομής με ασφάλεια και αξιοπρέπεια.
- Όλοι οι πληγέντες έχουν πρόσβαση σε επαρκή είδη ένδυσης, ώστε να διασφαλίζεται η θερμική τους άνεση, η αξιοπρέπεια, η υγεία και η ευημερία τους. Σε κάποιες χώρες και κοινότητες, αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν μπουρκες, χιτζάμπ και άλλα πολιτισμικά κατάλληλα είδη ένδυσης.
- Κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων περιλαμβάνονται ειδικά μέτρα χωρίς διακρίσεις, για τον εντοπισμό και την υπέρβαση εμποδίων (συμπεριλαμβανομένων φυσικών, συμπεριφορικών, οικονομικών, ενημερωτικών, νομικών, πολιτισμικών ή θρησκευτικών εμποδίων) για την πρόσβαση ατόμων με αναπηρίες, ηλικιωμένων και μειονοτήτων σε μη εδώδιμα είδη.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στη διανομή μη εδωδίων ειδών είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες μη εδωδίων ειδών και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP-Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε διανομή μη εδωδίων ειδών και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

³⁰ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε μη εδωδμία είδη θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. Βλ Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.
- Οι εκτιμήσεις κατάστασης σε θέματα αρωγής, οι ασκήσεις καρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορούμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Τα σημεία διανομής είναι σχεδιασμένα ή προσαρμοσμένα έτσι ώστε κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου να έχει δυνατότητα χρήσης και πρόσβασης σε αυτά.
- Η πληγείσα κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά της όσον αφορά τη βοήθεια στη διανομή μη εδωδμίων ειδών. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες, νηπτικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση) και ευανάγνωστες μορφές στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/Ξενώνες εκτοπισμένων και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Εκδίδονται δελτία δικαιούχου για κάθε νοικοκυριό και δελτία διανομής ειδών στο όνομα των κύριων εκπροσώπων του νοικοκυριού ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ακόμη και αν είναι ανήλικοι, τα οποία δεν εξαρτώνται από το καθεστώς μετανάστη, την εθνικότητα ή την έλλειψη εθνικότητας.
- Εφαρμόζονται ειδικά μέτρα που επιτρέπουν την εναλλακτική παροχή βοήθειας στη διανομή μη εδωδμίων ειδών σε άτομα που δεν μπορούν να προσέλθουν στα σημεία διανομής ή να μεταφέρουν τρόφιμα εξαιτίας εμποδίων για άτομα με αναπηρίες στο περιβάλλον τους ή λόγω κινδύνων για την ασφάλειά τους (παιδιά επικεφαλής νοικοκυριών, μετανάστες και πρόσφυγες, για παράδειγμα).
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων για τη συμμετοχή στη διανομή μη εδωδμίων ειδών καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά για τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό και τη σύνθεση της διανομής μη εδωδμίων ειδών και τον ρυθμό κατανάλωσης. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές και διεγερτικές αντίστοιχης ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης καθώς και αξιολόγησης έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών μειονοτήτων.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνθήκες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Οι κοινοτικές επιτροπές μη εδωδμίων ειδών ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες μη εδωδμίων ειδών των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσης πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελούμενους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπι-

σμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:

- ✓ δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
- ✓ διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
- ✓ διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
- ✓ διερμηνείες της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
- ✓ διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
- ✓ παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφαλείας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια της διανομής μη εδωδιμων ειδών.
- Οι διανομές μη εδωδιμων ειδών είναι ασφαλείς και όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή κατά την πρόσβαση σε αυτές. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφαλείας περιλαμβάνουν:
 - ✓ διανομές στη διάρκεια της ημέρας
 - ✓ φωτισμός γύρω από τους χώρους διανομής
 - ✓ κοντινή απόσταση των χώρων διανομής από τα καταλύματα
 - ✓ ξεκάθαρα σηματοδοτημένοι και προσβάσιμοι δρόμοι από και προς τους χώρους διανομής
 - ✓ έλεγχος του πλήθους
 - ✓ δυνατότητες προσβασιμότητας στους χώρους διανομής και δρόμοι/διαδρομές πρόσβασης στους χώρους διανομής για άτομα με αναπηρίες
 - ✓ ομάδες διανομής με εκπροσώπηση διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Ο σχεδιασμός των δράσεων διανομής διασφαλίζει ότι τα παιδιά δεν χωρίζονται από την οικογένειά τους.
- Τα άτομα από περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως άτομα με αναπηρίες και επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους και μετανάστες, μπορεί να χρειάζονται επιπλέον μη εδωδιμα ειδη για να διασφαλιστεί η ασφάλειά τους.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τον σχεδιασμό και τη διανομή μη εδωδιμων ειδών. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βάσει του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη κωροθέτηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των σημείων διανομής μη εδωδιμων ειδών.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό ασφαλών τοποθεσιών για διανομή μη εδωδιμων ειδών και σχετικές δραστηριότητες
 - ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - συντονισμός με άλλους σχετικούς φορείς/τομείς και συνεργατικούς διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, ψυχοκοινωνική στήριξη, προστασία, WASH, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας

- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά³¹ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
- δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
- θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων³².
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό της διανομής μη εδωδιμων ειδων ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στη διανομή μη εδωδιμων ειδων έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης σε καθένα από τα εξής θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρίες, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλο το προσωπικό κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια 2) Εμπιστευτικότητα 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, καθώς και πρωτόκολλα παραπομπής για επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα της διανομής μη εδωδιμων ειδων έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την κατάσταση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών μη εδωδιμων ειδων και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας στο πλαίσιο της διανομής μη εδωδιμων ειδων, π.χ. σε διάλογο με ενήλικες στις ουρές διανομής και σε δραστηριότητες με παιδιά και νέους ενώ περιμένουν τους γονείς τους, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

- Έχει θεσπιστεί για την κοινότητα σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλαβητικισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά

31 Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).
32 Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαιδευτή για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλής αντιμετώπιση (2018)

- η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
- το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
- διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- *Ο Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση* (ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός μηχανισμού καταγγελιών για χρήση από την κοινότητα.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων στα μη εδωδιμα είδη, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές επενθυμίζουν στον πληγέντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε διανομή μη εδωδιμων ειδών (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή μεταξύ άλλων, και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και σχετικά με τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής που είναι ασφαλείς για τα παιδιά,³³ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποιτικού μπτρώου.³⁴

³³ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

³⁴ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Δράσεις οικονομικής ενίσχυσης (CBI)

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία.³⁵

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Οι δράσεις παροχής άμεσης χρηματικής βοήθειας είναι πολιτισμικά κατάλληλες για όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Έχουν αξιολογηθεί και ληφθεί υπόψη οι ικανότητες των ατόμων με αναπηρίες στην κοινότητα για την παροχή άμεσης χρηματικής βοήθειας με ή χωρίς όρους, ιδιαίτερα σε δραστηριότητες εργασίας με χρηματική αμοιβή ή δραστηριότητες κοινωτικής εργασίας.
- Η παροχή άμεσης χρηματικής βοήθειας υπό όρους βασίζεται στην ανάλυση των διαφορετικών βιοποριστικών συνεισφορών και δραστηριοτήτων των ατόμων διάφορων ταυτοτήτων φύλου στην κοινότητα. Επιπλέον, εφαρμόζονται προγράμματα που επιτρέπουν στα άτομα να λαμβάνουν βιοποριστική στήριξη για εργασίες που συχνά δεν αμειβονται (δηλαδή για αμειβόμενη εργασία γυναικών που φροντίζουν την οικογένειά τους ή ασχολούνται με κηπουρικές εργασίες έναντι τροφής).
- Έχουν εντοπιστεί διάφορες συνεισφορές, συμπεριλαμβανομένων σωματικής εργασίας και υποστηρικτικών ρόλων, ενώ στις γυναίκες και στους άνδρες με αναπηρίες προσφέρονται διάφορες εναλλακτικές επιλογές.
- Καθορίζεται κατά πόσο υπάρχουν διαθέσιμα στις τοπικές αγορές πακέτα αξιοπρέπειας (είδη εμπιστοσύνης υγιεινής και πάνες ακράτειας), πακέτα ασφαλούς τοκετού ή άλλα προσωπικά είδη που είναι σημαντικά για την αξιοπρέπεια (αλλά δεν έχουν πάντα πρώτη προτεραιότητα στον προϋπολογισμό των νοικοκυριών) και εάν δεν υπάρχουν, προσφέρονται ως διανομές σε είδος (μη εδωδима είδη) μαζί με τις παροχές σε χρήμα.
- Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις CBI είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και στις σχετικές εισοδηματικές ανάγκες και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες, σε άτομα με διαταραχές της ψυχικής υγείας και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP-Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεννόηση με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε μηχανισμούς μεταφοράς (π.χ. κάρτες ανάληψης, τραπεζικοί λογαριασμοί, τεχνολογία κινητών τηλεφώνων, απευθείας διανομή, έντυπα ή ηλεκτρονικά κουπόνια) και παρέχονται στοχευμένες στρατηγικές για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αυτούς τους μηχανισμούς μεταφοράς.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε παροχή άμεσης χρηματικής βοήθειας θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών.

³⁵ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

μικών αρχών. Όταν σχεδιάζονται δράσεις CBI υπό όρους για την υποστήριξη των μέσων βιοπορισμού, τα κριτήρια επιλογής και η διαδικασία εγγραφής των δικαιούχων περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες στις οποίες μπορούν να εγγραφούν (και εγγράφονται) άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ως άμεσοι δικαιούχοι. Βλ. Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.

- Οι εκτιμήσεις κατάστασης ως προς την παροχή άμεσων χρηματικών βοήθειας, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.
- Έχει αξιολογηθεί και ληφθεί υπόψη η σωματική και αισθητηριακή πρόσβαση ατόμων με αναπηρίες στους προμηθευτές, στις αγορές και στα σημεία διανομής.
- Εκδίδονται δελτία δικαιούχου για κάθε νοικοκυριό ή δελτία διανομής μετρητών στο όνομα του κύριου εκπροσώπου του νοικοκυριού, είτε είναι άνδρας, γυναίκα ή άτομο που προσδιορίζεται ως άτομο μη δυαδικής ταυτότητας φύλου. Καταβάλλονται προσπάθειες για συνεργασία με παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι οποίοι έχουν μια κοινωνική εντολή και παρέχουν στην κοινότητα εκπαίδευση σε θέματα τραπεζικής, προϋπολογισμού και άλλων πτυχών χρηματοοικονομικών γνώσεων.
- Τα σημεία διανομής και οι τοπικές αγορές βρίσκονται σε απόσταση πέντε χιλιομέτρων από το σπίτι του δικαιούχου, ενώ τα σημεία διανομής προσαρμόζονται ή σχεδιάζονται έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης για όλους, ιδιαίτερα για άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες, για αναλφάβητα άτομα και για ηλικιωμένους.
- Τα άτομα με αναπηρίες που μπορεί να χρειάζονται βοήθεια, λαμβάνουν υποστήριξη για να μεταφέρουν είδη από τα σημεία διανομής και την αγορά.
- Η πληνείσα κοινότητα ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά της όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες παροχής χρηματικής βοήθειας. Αυτές οι πληροφορίες διαβιβάζονται ευρέως σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ άλλων σε γραφή Braille, σε οπτικές και ευανάγνωστες μορφές (π.χ. εικόνες ή αφίσες, χρήση γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), σε σχετικές γλώσσες και ηχητικές μορφές (π.χ. ραδιοφωνική μετάδοση) στα σημεία διανομής, γύρω από καταυλισμούς/ξενώνες εκτοπισμένων και σε κάθε τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Υπάρχουν διαθέσιμες τεχνικές οδηγίες και υλικό συμμετοχής της κοινότητας σε σχετικές γλώσσες και σε μορφή εικόνας. Διασφαλίζεται ότι οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας εκδίδουν πληροφορίες μεταφοράς χρημάτων στις τοπικές γλώσσες και χρησιμοποιούν το κατάλληλο αλφάβητο, έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνει πληροφορίες κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Οι μηχανισμοί μεταφοράς χρημάτων, όπως μέσω ΑΤΜ, μέσω τηλεφώνου, μηχανισμοί απευθείας διανομής και μηχανισμοί παροχής έντυπων ή ηλεκτρονικών κουπονιών, είναι πολιτισμικά κατάλληλοι για το εκάστοτε πλαίσιο, η τεχνολογία που χρησιμοποιείται είναι προσβάσιμη για αυτόνομη χρήση από άτομα με αναπηρίες και διεξάγεται σχετική ανάλυση αγοράς χωρίς κοινωνικές διακρίσεις.
- Οι δράσεις CBI αναλύουν τους τοπικούς και παραδοσιακούς ρόλους των φύλων, διασφαλίζοντας έτσι την επιλογή των πιο σχετικών μηχανισμών μεταφοράς χρημάτων (τραπεζικοί λογαριασμοί, μέσω κινητών τηλεφώνων, απευθείας διανομή, έντυπα ή ηλεκτρονικά κουπόνια, κ.λπ.). Καταβάλλονται προσπάθειες ώστε να εντοπιστούν συγκεκριμένα ποια άτομα, συμπεριλαμβανομένων ανδρών και γυναικών με αναπηρίες, δεν έχουν πρόσβαση σε αυτούς τους μηχανισμούς διανομής (π.χ. γυναίκες σε περιοχές όπου κατά κανόνα δεν έχουν τραπεζικούς λογαριασμούς) προκειμένου να σχεδιαστούν στρατηγικές που θα επιτρέψουν και θα διευκολύνουν την πρόσβαση σε παροχές άμεσων χρηματικών βοήθειας (π.χ. εκπαίδευση παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σχετικά με την παροχή της καταλληλότερης υποστήριξης για αυτόν τον τύπο δικαιούχων, παροχή βοήθειας για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού ή τη μεταφορά χρημάτων μέσω κινητού και ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας αυτών των μηχανισμών).
- Αναλύονται οι ανάγκες των εγκύων και των γυναικών που θηλάζουν, καθώς και των μπερών με παιδιά κάτω των δύο ετών. Αναζητούνται ευκαιρίες για τη διάθεση κουπονιών πρόσβασης σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης για ασφαλή τοκετό, εμβολιασμό των παιδιών και παροχή στήριξης για τις 1000 πρώτες ημέρες της ζωής του παιδιού.
- Εξετάζεται το ενδεχόμενο παροχής βοήθειας άνευ όρων, εφόσον κριθεί σκόπιμο. Για παράδειγμα, εξετάζεται το ενδεχόμενο διανομής μετρητών, κουπονιών ή τροφίμων σε ηλικιωμένους και σε άτομα με αναπηρίες που δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν σε δραστηριότητες εργασίας αντι χρηματικής αμοιβής ή τροφίμων, ανεξάρτητα από τα μέτρα που λαμβάνονται για να καταστούν αυτές προσβάσιμες.

- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν ίση αμοιβή για ίση εργασία.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων, καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους στις δράσεις CBI.
- Σε συνεννόηση με άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου για τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους (μαζί με ανάλυση του τι υπάρχει διαθέσιμο στην τοπική αγορά) διαμορφώνεται ο σχεδιασμός όλων των δράσεων CBI. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές και διερμηνείς αντίστοιχης ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα. Όταν χρησιμοποιείται προσέγγιση παροχής χρηματικής βοήθειας με όρους για μία ομάδα ατόμων κυρίως μίας ταυτότητας φύλου (π.χ. επισκευή αλιευτικών σκαφών, η οποία αποτελεί κυρίως βιοποριστική επιλογή για άνδρες), παρέχεται επίσης πρόγραμμα παροχής μετρητών με όρους, το οποίο απευθύνεται και σε άλλες ομάδες ως άμεσους δικαιούχους (π.χ. αποκατάσταση βιοποριστικών μέσων για γυναίκες κηπουρούς).
- Οι ομάδες αξιολόγησης και αντιμετώπισης έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Οι κοινοτικές επιτροπές δράσεων CBI ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες χρηματικές ανάγκες των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τα ζητήματα πρόσβασης και ασφάλειας των σημείων διανομής που προκύπτουν από τις διαδρομές από και προς την αγορά, καθώς και στην επιλογή των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα προγράμματα μεταφοράς χρημάτων υπό όρους.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσων πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται τους ωφελομένους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:
 - δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
 - διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
 - διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
 - διερμηνείς της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
 - διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
 - παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια της παροχής άμεσης χρηματικής βοήθειας.
- Το σημείο διάθεσης των χρημάτων και το σημείο όπου δαπανώνται (αγορά, κέντρο υγείας, κ.λπ.) είναι ασφαλή, ενώ όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή κατά την πρόσβασή τους σε αυτά. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας περιλαμβάνουν:
 - το σημείο διάθεσης μετρητών και το σημείο όπου δαπανώνται θα πρέπει να βρίσκονται εντός πέντε χιλιομέτρων από το σπίτι του δικαιούχου

- διανομές στη διάρκεια της ημέρας
- φωτισμός γύρω από τους χώρους διανομής
- κοντινή απόσταση των χώρων διανομής από τα καταλύματα
- ξεκάθαρα σηματοδοτημένοι και προσβάσιμοι δρόμοι από και προς τους χώρους διανομής
- έλεγχος του πλήθους
- δυνατότητες προσβασιμότητας στους χώρους διανομής και δρόμοι/διαδρομές πρόσβασης στους χώρους διανομής για άτομα με αναπηρίες
- όταν τα σημεία διάθεσης των μετρητών είναι μηχανήματα αυτόματης ανάληψης, θα πρέπει να είναι καλά φωτισμένα και προσβάσιμα σε άτομα με περιορισμένη κινητικότητα
- ομάδες διανομής με εκπροσώπηση διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Όταν η μεταφορά των χρημάτων παρέχεται στον επικεφαλής του νοικοκυριού, εντοπίζονται οι ανάγκες διαμοιρασμού τους μεταξύ των μελών του νοικοκυριού έτσι ώστε να μην δημιουργούνται εντάσεις στο νοικοκυριό.
- Όταν οι αποδέκτες της χρηματικής βοήθειας είναι παιδιά, έχει διεξαχθεί σχετική χαρτογράφηση των κινδύνων με τη συμμετοχή των παιδιών.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με τη χρήση των χρημάτων. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλλουν σε ανισότητες βίας του φύλου ή σε άλλης μορφής ανισότητες και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των δράσεων άμεσης χρηματικής βοήθειας και της διάθεσης των χρημάτων.
- Διεξάγεται ανάλυση κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας, καθώς και άλλων βασικών κινδύνων για την ασφάλεια, όπως η εμπορία ανθρώπων, και σχεδιάζονται μέτρα μετριασμού.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό ασφαλών τοποθεσιών για την παροχή άμεσης χρηματικής βοήθειας
 - ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, προστασία, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά³⁶ που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
 - δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
 - θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.³⁷
- Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα προστασίας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό των δράσεων CBI ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώ-

³⁶ Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).

³⁷ Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαίδευσης για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλή αντιμετώπιση (2018).

σεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με βάση τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζει τις ομάδες CBI στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δράσεις CBI έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης σε καθένα από τα εξής θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρίες, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
- Όλο το προσωπικό CBI κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα κατά τη συνεργασία τους με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση καθώς και πρωτόκολλα παραπομπής για επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα της παροχής άμεσης χρηματικής βοήθειας έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
- Τα μέλη των επιτροπών παροχής άμεσης χρηματικής βοήθειας και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
- Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας στο πλαίσιο της παροχής άμεσης χρηματικής βοήθειας, π.χ. σε διάλογο με ενήλικες στις ουρές διανομής και σε δραστηριότητες με παιδιά και νέους ενώ περιμένουν τους γονείς τους, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης (PSEA)

- Έχει θεσπιστεί για την κοινότητα σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαριθμητισμού
 - δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε παραπέρα κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- Ο *Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση (ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα* και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός κοινωτικού μηχανισμού καταγγελιών.
- Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων στην κατοχή χρημάτων, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές υπενθυμίζουν στον πληθύντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι χρεώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
- Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε δράσεις CBI (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά

ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.

- Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή μεταξύ άλλων, και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και σχετικά με τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί, με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής που είναι ασφαλείς για τα παιδιά,³⁸ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποιικού μπτρώου.³⁹

³⁸ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

³⁹ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Μείωση κινδύνου καταστροφής (DRR)

Το πρώτο βήμα στην παροχή προστατευτικών προγραμμάτων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών χωρίς διακρίσεις, είναι να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πληγέντες στην κοινότητα, πώς πλήττονται και πώς μπορούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διεξαχθεί **ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας**. Αυτή η ανάλυση μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στα άτομα και τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους. Η ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συμμετοχή γυναικών, κοριτσιών, ανδρών, αγοριών και ατόμων διαφορετικής ταυτότητας φύλου, καθώς και ατόμων και ομάδων με βάση: την ηλικία (παιδιά, έφηβοι και ηλικιωμένοι), πιθανή αναπηρία (σωματική, αισθητηριακή και πνευματική), ατόμων με διαταραχές ψυχικής υγείας, και εθνοτικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών μειονοτήτων. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε ζητήματα φύλου και διαφορετικότητας σε όλες τις αξιολογήσεις αναγκών και θεματικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ο προγραμματισμός χωρίς διακρίσεις, με βάση την προστασία.⁴⁰

ΠΡΟΤΥΠΑ

Αξιοπρέπεια

- Τα συστήματα εκκένωσης είναι πολιτισμικά κατάλληλα και δεν εισάγουν διακρίσεις. Εφαρμόζονται συγκεκριμένα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνουν επαρκή βοήθεια, ανάλογα με περιορισμούς όπως κινητικότητα και γλώσσα, με αξιοπρέπεια.
- Στα κοινωτικά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης συμμετέχουν ενεργά άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες λαμβάνουν υπόψη ευαισθητά ζητήματα, όπως η ιδιωτικότητα και η ασφάλεια στα κέντρα εκκένωσης και στα κοινόχρηστα καταλύματα.
- Οι φροντιστές ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες συμπεριλαμβάνονται με σεβασμό στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων μείωσης κινδύνου καταστροφής DRR. Το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δραστηριότητες DRR είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα φύλου, ηλικίας ή αναπηρίας και στις σχετικές ανάγκες DRR, καθώς και στην επικοινωνία με σεβασμό απέναντι σε άτομα με σωματικές, αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες, σε άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας και σε ηλικιωμένα άτομα (βλ. ADCAP-Humanitarian Inclusion Standards 2018).

Πρόσβαση

- Σε συνεργασία με τις ομάδες της πληγείσας κοινότητας, εντοπίζονται οι περιορισμοί ή τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου κατά την πρόσβασή τους σε δραστηριότητες DRR και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.
- Όταν θεσπίζονται κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης για την πρόσβαση σε δραστηριότητες DRR θα πρέπει να προηγείται ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πλέον περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι μετανάστες λαμβάνουν υπηρεσίες αποκλειστικά με βάση τις ανάγκες τους, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, και δεν τίθενται σε αυξημένο κίνδυνο με την εμπλοκή των αστυνομικών αρχών. *Βλ Παράρτημα 2 για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την επιλογή και την ιεράρχηση.*
- Υπάρχει συνεργασία και συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες και των ηλικιωμένων που διαμένουν σε ιδρύματα στη λήψη αποφάσεων και στην εκπαίδευση σε θέματα μείωσης του κινδύνου καταστροφής.
- Σχεδιάζονται συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης που παρέχουν εγκαίρως σε κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου τις πληροφορίες που χρειάζεται, ώστε να μπορεί να δράσει κατάλληλα σε περίπτωση καταστροφής. Αυτό θα πρέπει να αποτυπώνεται και στα σχέδια έκτακτης ανάγκης.

⁴⁰ Αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη διεξαγωγή εκτίμησης αναγκών με βάση την προστασία και χωρίς διακρίσεις, καθώς και ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019).

- Οι εκτιμήσεις κινδύνου, οι ασκήσεις χαρτογράφησης και άλλοι μηχανισμοί συλλογής δεδομένων σχετικά με την ετοιμότητα σε περίπτωση καταστροφής περιλαμβάνουν ερωτήσεις για την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Τα δεδομένα αναλύονται τουλάχιστον ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία και άλλες ειδικές μεταβλητές ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, ώστε να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τα πλέον περιθωριοποιημένα άτομα και να τους δώσουμε τη δυνατότητα πρόσβασης.⁴¹
- Οι αλυσίδες κοινότητας των προειδοποιήσεων διασφαλίζουν ότι κάθε άτομο ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ενημερώνεται σε κατάλληλη και αποτελεσματική μορφή και τρόπο.
- Η τεχνολογία έγκαιρης επικοινωνίας είναι προσβάσιμη και απευθύνεται εξίσου σε άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, ενώ και οι πληροφορίες σχετικά με κινδύνους, αδυναμίες και τρόπους μείωσης αντίκτυπου των κινδύνων διαβιβάζονται σε όλους και σε προσβάσιμες μορφές για άτομα με προβλήματα ακοής ή όρασης ή με μαθησιακές δυσκολίες. Αυτό περιλαμβάνει την ενημέρωση σε δημόσιους χώρους σε σχετικές γλώσσες και προσβάσιμες μορφές, όπως εικόνες και αφίσες, με χρήση γραμματοσειρών μεγαλύτερου μεγέθους και με ηχητική μετάδοση. Για την επιλογή τρόπου και χώρου παροχής της ενημέρωσης, λαμβάνονται υπόψη και οι παράμετροι φύλου και διαφορετικότητας.

Συμμετοχή

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των μειονοτήτων διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, των μεταναστών και προσφύγων και άλλων μειονοτήτων καθώς και για τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες και προγράμματα DRR.
- Όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου ερωτώνται σχετικά, για τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις ανησυχίες και τις προτεραιότητές τους, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων DRR και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης. Εφόσον είναι απαραίτητο, πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ ομάδων εργασίας του ίδιου φύλου με συντονιστές και διερμηνείς αντίστοιχης ταυτότητας φύλου σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα.
- Οι ομάδες εκτίμησης, αντιμετώπισης και παρακολούθησης και αξιολόγησης έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Η χρονική συγκυρία των εκτιμήσεων λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές συνήθειες των διάφορων ομάδων για να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν.
- Ενθαρρύνεται η αναλογική εκπροσώπηση γυναικών, ατόμων με αναπηρίες και περιθωριοποιημένων ομάδων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τις δραστηριότητες της κοινότητας για τη μείωση του κινδύνου καταστροφής, ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές και οικονομικές πτυχές της μείωσης κινδύνου καταστροφής και όλες τις ομάδες και υποομάδες.
- Κατά τη διεξαγωγή διαλόγου με τις τοπικές αρχές, κυβερνητικούς αξιωματούχους και ηγέτες κοινοτήτων, δράττεται η ευκαιρία προώθησης της ίσης συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων με αναπηρίες και των περιθωριοποιημένων ομάδων σε δραστηριότητες DRR και στη λήψη αποφάσεων.
- Ενισχύεται η συνεργασία με υπάρχουσες τοπικές οργανώσεις που εκπροσωπούν γυναίκες και ετερόκλητες ομάδες, όπως νέους, μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άτομα με αναπηρίες, καθώς και με οργανώσεις που δουλεύουν με πληθυσμούς μεταναστών και με θρησκευτικές και εθνοτικές μειονότητες και οργανώσεις που εξειδικεύονται στη σεξουαλική και έμφυλη βία, ώστε να ενθαρρύνεται η συμμετοχή της κοινότητας στην προώθηση, τον σχεδιασμό ή την υλοποίηση του προγράμματος.
- Οι ομάδες αντιμετώπισης σε επίπεδο κοινότητας, περιφέρειας ή σε εθνικό επίπεδο έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου.
- Οι κοινοτικές επιτροπές δράσεων DRR ή αντίστοιχοι φορείς, έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Όταν οι επιτροπές μικτής ταυτότητας φύλου δεν είναι πολιτισμικά αποδεκτές, συγκροτούνται ξεχωριστές επιτροπές για να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες των διάφορων ταυτοτήτων φύλου.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την παροχή ίσης πρόσβασης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, απασχόλησης και εθελοντισμού. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι επικίνδυνες ή να εκμεταλλεύονται

⁴¹ Ο οδηγός της IFRC για την ενσωμάτωση του φύλου και της διαφορετικότητας στις αξιολογήσεις ευαλωτότητας και ικανοτήτων παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με το φύλο και τη διαφορετικότητα κατά την προετοιμασία, τη διεξαγωγή και την ανάλυση των πληροφοριών για την αξιολόγηση ευαλωτότητας και ικανοτήτων.

τους ωφελούμενους και θα πρέπει να τηρούν τους τοπικούς νόμους. Τα μέτρα συμπεριλαμβάνουν τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των μονογονεϊκών οικογενειών, των ατόμων με αναπηρίες, των ηλικιωμένων, των εφήβων ή των ατόμων με άλλες ιδιαίτερες ανάγκες (π.χ. έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS). Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:

- δυνατότητα ευέλικτου προγραμματισμού των συναντήσεων
- διασφάλιση προσβάσιμων χώρων και αιθουσών
- διαθέσιμη υποστήριξη για άτομα με αναπηρίες που έχουν χωριστεί από το άτομο που τα φροντίζει ή τα βοηθά
- διερμηνείς της νοηματικής στις αναγκαίες γλώσσες
- διασφάλιση εκπαιδευτών ίδιας ταυτότητας φύλου
- παροχή παιδικής προστασίας και ασφαλών χώρων παιχνιδιού.

Ασφάλεια

Ειδικά ζητήματα ασφάλειας ανά τομέα

- Με τη συμμετοχή ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου, εκτιμούνται οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια των προσωρινών χώρων φιλοξενίας-χώρων διαφυγής και των κοινόχρηστων καταλυμάτων.
- Οι ανάγκες ασφάλειας και προστασίας και οι ανησυχίες όλων των ατόμων ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου λαμβάνονται υπόψη στις αξιολογήσεις ευαλωτότητας και ικανοτήτων/δυνατοτήτων, καθώς και σε ειδικές αξιολογήσεις ανά κλάδο, μέσω ανάλυσης φύλου και διαφορετικότητας.
- Έχουν ληφθεί ιδιαίτερος υπόψη δυνατότητες προσβασιμότητας για πρόσβαση στα κέντρα εκκένωσης και στο εσωτερικό τους, ιδίως για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένων ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρίες, εγκύων και γυναικών που θηλάζουν.
- Τα κέντρα εκκένωσης και τα κοινόχρηστα καταλύματα είναι ασφαλή και όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου αισθάνονται ασφαλή κατά την πρόσβασή τους σε αυτά. Τα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας περιλαμβάνουν:
 - ✓ το κοινόχρηστο κατάλυμα βρίσκεται σε περιοχή που θεωρείται ασφαλής
 - ✓ επαρκής φωτισμός στο κοινόχρηστο κατάλυμα ή κέντρο εκκένωσης και στους δρόμους/διαδρόμους για τις τουαλέτες
 - ✓ διαχωριστικά για λόγους ιδιωτικότητας, μεταξύ άλλων για άτομα με αναπηρίες που απαιτούν προσωπική βοήθεια
 - ✓ οι τουαλέτες και τα λουτρά είναι ξεχωριστά για γυναίκες και άνδρες, ενώ αξιολογούνται οι ανάγκες και των άλλων ταυτοτήτων φύλου για τη διασφάλιση της ασφάλειάς τους. Οι τουαλέτες θα πρέπει να κλειδώνουν από μέσα
 - ✓ θεσπίζονται ειδικά συστήματα για την προστασία παιδιών που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, για τη διασφάλιση της ασφάλειάς τους.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και προστασία των παιδιών

- Εντοπίζονται σεξιστικά πρότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εκείνες που περιλαμβάνουν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία, σε σχέση με δραστηριότητες μείωσης κινδύνου καταστροφής. Σε συνεργασία με την κοινότητα, σχεδιάζονται δράσεις για την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων, καθώς μπορεί να συμβάλουν σε ανισότητες μεταξύ των φύλων ή άλλης μορφής και σε περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας.
- Τα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής και έμφυλης βίας συμμετέχουν στη χωροθέτηση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των δραστηριοτήτων DRR.
- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τη μείωση του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα εξής:
 - ✓ συνεργασία με γυναίκες ή/και γυναικείες οργανώσεις, ομάδες ή οργανώσεις γυναικών με αναπηρίες, οργανώσεις πολιτών που ανήκουν σε μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες ομάδες υψηλού κινδύνου και δίκτυα παιδικής προστασίας
 - ✓ συνεργασία με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο για τον καθορισμό ασφαλών τοποθεσιών για δραστηριότητες σχετικές με τη μείωση κινδύνου καταστροφής

- ✓ ενεργή συμμετοχή ανδρών και αγοριών ως παράγοντες αλλαγής για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας
 - ✓ συντονισμός με άλλους σχετικούς τομείς και διεπιστημονικές ομάδες, όπως υγεία, ψυχοκοινωνική στήριξη, προστασία, WASH, στέγη και οικισμοί, για την ενσωμάτωση του μετριασμού και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και της παιδικής προστασίας
 - ✓ δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων, όπως αποκλειστικά για γυναίκες, εφήβους και παιδιά⁴² που είναι προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες
 - ✓ δημιουργία χωριστών και ασφαλών χώρων για ομάδες υψηλού κινδύνου ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, π.χ. μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου και άλλες μειονοτικές ομάδες
 - ✓ θέσπιση συστημάτων ασφαλείας για παιδιά που είναι ασυνόδευτα ή έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους, συμπεριλαμβανομένων καθορισμένων και ασφαλών χώρων.
- Προσδιορίζεται, συλλέγεται και αναλύεται ένα βασικό σύνολο δεικτών ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία και άλλους σχετικούς παράγοντες ευαλωτότητας ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων μείωσης και αντιμετώπισης του κινδύνου σεξουαλικής και έμφυλης βίας και βίας κατά των παιδιών, καθώς και άλλων παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, όπως η εμπορία ανθρώπων.⁴⁵
 - Σε συνεργασία με ειδικούς σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και παιδικής προστασίας, καθορίζονται ασφαλή, εμπιστευτικά και κατάλληλα συστήματα πρόνοιας (δηλαδή πρωτόκολλα παραπομπής) για άτομα που ενημερώνουν το προσωπικό των δράσεων DRR ότι έχουν υποστεί βία. Το προσωπικό έχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες να χειριστεί αποκαλύψεις, να ενημερώσει τους/τις επιζήσαντες-σασες που μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη και να εφαρμόσει την «προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα». Όταν εντοπίζονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. εμπορία ανθρώπων, προσδιορίζονται ειδικοί και οι διεπιστημονικές ομάδες υποστηρίζουν τις ομάδες DRR στον μετριασμό αυτών των κινδύνων.
 - Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε δραστηριότητες DRR έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης σε καθένα από τα εξής θέματα: φύλο και διαφορετικότητα, ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρίες, παιδική προστασία, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική και έμφυλη βία.
 - Όλο το προσωπικό DRR κατανοεί τις κατευθυντήριες αρχές της «προσέγγισης με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα» κατά τη συνεργασία του με επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας: 1) Ασφάλεια, 2) Εμπιστευτικότητα, 3) Σεβασμός και 4) Καμία διάκριση, καθώς και πρωτόκολλα παραπομπής για τους/τις επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
 - Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν στον τομέα DRR έχουν μαζί τους ενημερωμένη λίστα και τα στοιχεία επικοινωνίας οργανισμών και επαγγελματιών σε θέματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας, παιδικής προστασίας, υπηρεσιών νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, στους οποίους μπορούν να παραπέμψουν επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας ή παιδιά που τους αποκαλύπτουν κάποιο περιστατικό βίας. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον καθορισμό οργανισμών ή επαγγελματιών με εμπειρία στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων ανάλογα με την περίπτωση, π.χ. εμπορία ανθρώπων.
 - Τα μέλη των επιτροπών DRR και οι πληγείσες κοινότητες συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και την παιδική προστασία, συμπεριλαμβανομένων και άλλων θεμάτων μετριασμού κινδύνου, όπως είναι η εμπορία ανθρώπων.
 - Σε δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας, π.χ. σε διαλόγους ή σε αφίσες σε χώρους βιοποριστικών δραστηριοτήτων και σε εγκαταστάσεις επιμόρφωσης, κέντρα εκκένωσης και εγκαταστάσεις εκπαίδευσης, περιλαμβάνονται μηνύματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, την παιδική προστασία και βασικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως η εμπορία ανθρώπων. Τα μηνύματα περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και επιλογές για την καταγγελία κινδύνων και την πρόσβαση σε περίθαλψη με δεοντολογικό, ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

Εσωτερικά συστήματα προστασίας

Πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης(PSEA)

- Έχει θεσπιστεί για την κοινότητα σύστημα ανατροφοδότησης και καταγγελιών, το οποίο είναι προσβάσιμο για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως ταυτότητας φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα:
 - υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό που εκπροσωπεί διάφορες ταυτότητες φύλου για τον χειρισμό των καταγγελιών
 - το σύστημα δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γραπτές καταγγελίες, προκειμένου να εξυπηρετήσει άτομα με υψηλότερο επίπεδο αναλφαβητισμού

⁴² Βλ. τον οδηγό βήμα-βήμα και εργαλεία εκπαίδευσης της IFRC και της συνεργασίας World Vision Child Friendly Spaces (2018).
⁴³ Βλ. IFRC, Εργαλειοθήκη εκπαιδευτή για την εμπορία ανθρώπων στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Μείωση των κινδύνων, αναγνώριση σημείων και ασφαλή αντιμετώπιση (2018).

- δίνεται έμφαση στις ώρες της ημέρας που είναι ανοικτό το γραφείο ή η υπηρεσία καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται καλύτερη πρόσβαση για όλους
 - καταβάλλονται προσπάθειες για την προσέγγιση παιδιών με μεθόδους φιλικές προς τα παιδιά
 - η τοποθεσία του γραφείου ή της υπηρεσίας καταγγελιών έχει εξεταστεί από άποψη ασφάλειας και εμπιστευτικότητας
 - το υλικό για τις καταγγελίες διατίθεται σε διάφορες μορφές, όπως οπτικές, ακουστικές και ευανάγνωστες μορφές
 - διασφαλίζεται ότι η υποβολή καταγγελιών δεν θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο τους μετανάστες που βρίσκονται υπό παράτυπο καθεστώς.
- *Ο Οδηγός της ICRC-IFRC για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση* (ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα και ο *Οδηγός βέλτιστων πρακτικών* της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (IASC) χρησιμοποιούνται για τη θέσπιση ενός κοινωτικού μηχανισμού καταγγελιών.
 - Υπάρχουν διαθέσιμες σαφείς, συνεπείς και διαφανείς οδηγίες σχετικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων και με την επιλογή των δικαιούχων των δράσεων DRR και τις σχετικές δραστηριότητες, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης από ανθρωπιστικούς φορείς. Δημόσιες αναρτήσεις, έντυπες και με εικόνες ή σε άλλες μορφές επενθυμίζουν στον πληγέντα πληθυσμό τα συγκεκριμένα δικαιώματά του, καθώς και ότι για αυτά τα δικαιώματα δεν απαιτείται χρηματική πληρωμή (ή οι κρέώσεις ορίζονται ρητά) ή οποιαδήποτε πληρωμή σε είδος.
 - Οι ομάδες και τα άτομα που βασίζονται σε άλλους για βοήθεια στην πρόσβαση σε κέντρα εκκένωσης (π.χ. νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκα, γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες) παρακολουθούνται στενά ώστε να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν όσα δικαιούνται και δεν υφίστανται καμία εκμετάλλευση ή κακοποίηση.
 - Οι πληγείσες κοινότητες λαμβάνουν ενημέρωση σε γραπτή, ηχητική, οπτική και ευανάγνωστη μορφή μεταξύ άλλων, και σε μορφή κατάλληλη για άτομα με αναπηρίες, σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να καταγγείλουν τα περιστατικά κακοποίησης.
 - Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν λάβει ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, καθώς και σχετικά με τις σχετικές υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
 - Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την πολιτική περί πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.

Κώδικας Δεοντολογίας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας

- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει τον Κώδικα Δεοντολογίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν υπογράψει την Πολιτική Παιδικής Προστασίας και έχουν λάβει σχετική ενημέρωση.
- Το υλικό και η ενημέρωση για τον Κώδικα Δεοντολογίας και την παιδική προστασία διατίθενται σε μορφές και σε χώρους προσβάσιμους για προσωπικό και εθελοντές με αναπηρίες.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές γνωρίζουν τον τρόπο υποβολής καταγγελίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες παραπομπής εάν έχουν κάποιον προβληματισμό για θέματα παιδικής προστασίας ή για τον κώδικα δεοντολογίας.
- Όλο το προσωπικό και οι εθελοντές έχουν προσληφθεί ή αντίστοιχα επιλεγεί με διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής ασφαλείς για τα παιδιά,⁴⁴ συμπεριλαμβανομένων συστάσεων και τυπικών ελέγχων ποινικού μητρώου.⁴⁵

⁴⁴ Για την IFRC, το σχέδιο δράσης παιδικής προστασίας προβλέπει ότι το 100% του προσωπικού που αλληλεπιδρά με παιδιά θα πρέπει να έχει ελεγχθεί έως το 2020.

⁴⁵ Οι προκλήσεις και οι επιλογές για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης στο πλαίσιο της προστασίας από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση από το προσωπικό μας <https://www.chsalliance.org/files/files/Resources/Tools-and-guidance/UNDP-Joint-Recruitment-Report-PSEA.pdf>

Παράρτημα 1: Ανάλυση δεδομένων ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία (SADDD)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ: Μέλη του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου με πρόσβαση στο FEDNET-IFRC μπορούν να ανατρέχουν στον πλήρη

οδηγό: «Τεχνικό σημείωμα – Υπολογισμός των ωφελοούμενων» το οποίο παρέχει οδηγίες για τον υπολογισμό των ατόμων που έλαβαν υπηρεσίες από τους Εθνικούς Συλλόγους του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου και από την IFRC.

Στην εργαλειοθήκη της IFRC για την προστασία, το φύλο και τον μη-αποκλεισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2018-2019) υπάρχουν επίσης αναλυτικές οδηγίες για την ανάλυση των δεδομένων ανά φύλο, ηλικία και αναπηρία.

Η συγκεντρωτική ανάλυση των ωφελοούμενων αφορά στον υπολογισμό και στην υποβολή αναφορών για τους ωφελοούμενους σύμφωνα με διάφορες κατηγορίες. Αποτελεί το πρώτο βήμα για να καταλάβουμε σε ποιους απευθυνόμαστε και σε ποιους δεν απευθυνόμαστε, ώστε να αποκτήσουμε καλύτερη αντίληψη με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πληθυσμών που μας ενδιαφέρουν.

Κατά κανόνα, οι κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται οι ωφελοούμενοι βασίζονται σε κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά. Ένα καίριο σύνολο κοινωνικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών είναι η ανάλυση δεδομένων ανά **φύλο, ηλικία και αναπηρία (SADDD)** όπου η αναπηρία χωρίζεται σε έξι υποκατηγορίες: **μετακίνηση, όραση, ακοή, γνωστική ικανότητα, αυτοεξυπηρέτηση και επικοινωνία.** Άλλα παραδείγματα κοινωνικών και δημογραφικών κατηγοριών που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση δεδομένων περιλαμβάνουν τα εξής: φυλή, εθνοτική καταγωγή, εθνικότητα, σεξουαλικό προσανατολισμό, κοινωνικοοικονομική κατάσταση (π.χ. εισόδημα και εκπαίδευση) και νομικό καθεστώς (πρόσφυγας, απών άσυλο).⁴⁶

Οι κατηγορίες που χρησιμοποιούνται για τον διαχωρισμό των ωφελοούμενων διαφέρουν ανάλογα με την περιοχή και το πλαίσιο του προγράμματος.

Για παράδειγμα:

- Ένα πρόγραμμα που εστιάζει στην ενημέρωση για τον HIV/AIDS μπορεί να εντοπίζει ορισμένες ομάδες υψηλότερου κινδύνου, όπως οδηγούς φορτηγών, μετά την υλοποίηση του προγράμματος. Εκτός από το φύλο, την ηλικία και την αναπηρία, ένα πρόγραμμα βιοπορισμού μπορεί να αναλύει τα δεδομένα ανά επίπεδο εισοδήματος και εκπαίδευσης.
- Ένα αγροτικό πρόγραμμα υγείας μπορεί να αναλύει τα δεδομένα με βάση την απόσταση που χωρίζει τα άτομα από τις εγκαταστάσεις και τους παρόχους υγείας & ψυχοκοινωνικής στήριξης.
- Ένα πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης για τους μετανάστες μπορεί να αναλύει τα δεδομένα ανά χώρα καταγωγής, γλώσσα, εθνοτική καταγωγή ή θρησκεία

⁴⁶ Ο όρος «φυλή» αναφέρεται στα σωματικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων πληθυσμών στο εσωτερικό ευρύτερων ειδών (π.χ. Καυκάσια). Ο όρος «εθνοτική καταγωγή» περιγράφει την πολιτισμική ταυτότητα που ενώνει μια ομάδα ανθρώπων, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει παραδόσεις, γλώσσα, θρησκεία, τρόπους συμπεριφοράς και φυλετική καταγωγή. Δύο άνθρωποι μπορεί να προσδιορίζουν την εθνοτική τους καταγωγή ως καναδική, αλλά μπορεί να ανήκουν στη μαύρη ή την καυκάσια φυλή. Ο όρος «εθνικότητα» είναι η σχέση μεταξύ ενός ατόμου και του πολιτικού κράτους στο οποίο ανήκει ή με το οποίο συνδέεται. Κάποιος μπορεί να προσδιορίζει την εθνοτική του καταγωγή ως κινεζική, αλλά η εθνικότητά του μπορεί να είναι καναδική.

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι το βιολογικό φύλο, το κοινωνικό φύλο, η ηλικία και η αναπηρία αλληλοσχετίζονται. Για παράδειγμα, κάποιο πρόβλημα, π.χ. πρόβλημα όρασης, μπορεί να επιδειώνεται όσο μεγαλώνουμε, ενώ σε ορισμένες κοινωνίες οι γυναίκες μπορεί να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε οφθαλμολογική περίθαλψη και γυαλιά σε σύγκριση με τους άνδρες.

Βιολογικό και κοινωνικό φύλο

Αρχικά, θα πρέπει να αναλύσουμε τα δεδομένα ανά φύλο για να υποστηρίξουμε την ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας. Αυτή η πρακτική είναι ορθή επειδή η βιολογική διάκριση μεταξύ άνδρα και γυναίκας είναι πιο ευρέως κατανοητή.

Ωστόσο, σε ορισμένες περιστάσεις τα άτομα μπορεί να μην αυτοπροσδιορίζονται με βάση το δυαδικό φύλο ως αρσενικά ή θηλυκά, αλλά αντίθετα να ταυτίζονται με έναν από διάφορους ρόλους των φύλων, όπως διεμφυλικά ή τρανσέξουαλ, ή μπορεί να μην ταυτίζονται με κανένα φύλο.

Η ανάλυση των δεδομένων ανά βιολογικό ή κοινωνικό φύλο εξαρτάται από το εκάστοτε πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης της περιοχής όπου υλοποιείται το πρόγραμμα και του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη τις συνέπειες για τη συλλογή δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού στον οποίο τα άτομα από τα οποία ζητείται να προσδιορίσουν το φύλο τους μπορεί να αντιλαμβάνονται ή να αντιδρούν σε λιγότερο συμβατικές κατηγορίες φύλων. Είναι εξίσου σημαντικό να αποφασίσουμε πώς θα αναλυθούν τα δεδομένα και πώς θα χρησιμοποιηθούν για να βελτωθεί ο προγραμματισμός μετά τη συλλογή τους.

Η παροχή επιλογών για τον αυτοπροσδιορισμό των ατόμων με βάση το φύλο επιτρέπει την υιοθέτηση μιας αξιοπρεπούς προσέγγισης στην παροχή υπηρεσιών, η οποία μπορεί επίσης να βελτιώσει την αντίληψή μας για την καλύτερη παροχή των υπηρεσιών.

Μια προσέγγιση που χρησιμοποιείται συχνά για την ανάλυση δεδομένων ως προς την ταυτότητα φύλου είναι να υπάρχει η κατηγορία «Άλλο» ή κενό (για να συμπληρωθεί από τους ερωτηθέντες) εκτός από τις κατηγορίες «Ανδρας» και «Γυναίκα». Με αυτό τον τρόπο, οι ερωτηθέντες θα μπορούν να επιλέξουν να μην αυτοπροσδιοριστούν αποκλειστικά ως άνδρες ή γυναίκες εάν αντιλαμβάνονται με διαφορετικό τρόπο το φύλο τους.

Ηλικία

Εκτός από το βιολογικό και το κοινωνικό φύλο, η ανάλυση των δεδομένων ως προς την ηλικία αποτελεί επίσης ελάχιστο κριτήριο. Οι οδηγίες του προγράμματος SPHERE για την ανάλυση δεδομένων ως προς την ηλικία όπως συνοψίζονται στον Πίνακα 1 συνιστούν τρεις ηλικιακές ομάδες από την παιδική ηλικία έως την εφηβεία και έπειτα ηλικιακές κατηγορίες ανά δεκαετία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Η ηλικιακή ανάλυση δεδομένων σύμφωνα με το πρόγραμμα SPHERE για ανθρωπιστικές υπηρεσίες^{xxxv}

0-5		6-12		13-17		18-29		30-39		40-49		50-59		60-69		70-79		80+	
Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A	Γ	A

Ανάλογα με τον τύπο του προγράμματος ή της υπηρεσίας που προσφέρεται, μπορεί να υπάρχουν άλλες ηλικιακές ομάδες πιο κατάλληλες για ανάλυση. Για παράδειγμα, αν εργάζεστε σε ένα πρό-

γραμμα διατροφής ή εμβολιασμού για παιδιά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μικρότερα διαστήματα πριν από τα 10 έτη. Αντίστοιχα, αν εργάζεστε στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. στο σχολικό πρόγραμμα αρχών και αξιών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου), μπορεί να είναι προτιμότερο να υπάρχουν ηλικιακές ομάδες για κάθε έτος, οι οποίες συμπίπτουν με τις σχολικές τάξεις.

Ένα μόνο σύνολο ηλικιακών ομάδων δεν αρκεί για όλες τις περιοχές και τα πλαίσια όπου υλοποιούνται τα προγράμματα. Η IFRC έχει συμφωνήσει να χρησιμοποιεί ηλικιακές ομάδες σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, δηλαδή σύμφωνα με το πρόγραμμα SPHERE. Ωστόσο, δεν συνιστάται η χρήση των ηλικιακών ομάδων στην ίδια τη φόρμα, αλλά η συλλογή της πραγματικής ηλικίας ή του έτους γέννησης, ώστε κάθε πρόγραμμα και τομέας να μπορεί να χρησιμοποιήσει τα πιο χρήσιμα δεδομένα για να υποστηρίξει τα άτομα που εξυπηρετεί.

Αναπηρία

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία ορίζει ότι η αναπηρία είναι «*μια εξελισσόμενη έννοια και ότι η αναπηρία προκύπτει από την αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων με διαταραχές και τα συμπεριφορικά και περιβαλλοντικά εμπόδια που παρεμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία επί ίσοις όροις με τους άλλους*»⁴⁷

Αντίστοιχα, το στρατηγικό πλαίσιο του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου σχετικά με την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία ορίζει ότι «*Η αναπηρία είναι μια σύνθετη, πολυδιάστατη και δυναμική έννοια που έχει εξελχθεί σημαντικά με το πέρασμα του χρόνου. Είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης μεταξύ ενός ατόμου με μια διαταραχή και των χαρακτηριστικών στο κοινωνικοοικονομικό του περιβάλλον που το διευκολύνουν ή το εμποδίζουν. Πρόκειται για το γνωστό «κοινωνικό μοντέλο», στο οποίο τα άτομα θεωρούνται ότι παρεμποδίζονται κυρίως από την κοινωνία παρά από τις αναπηρίες τους.*»

Κατά συνέπεια, όταν συλλέγουμε αναλυτικά δεδομένα με βάση την αναπηρία, **θα πρέπει να δίνουμε έμφαση στην εμπειρία των ανθρώπων ως προς το ατομικό τους επίπεδο λειτουργίας**, η οποία αποτυπώνει καλύτερα τη σχέση μεταξύ της αναπηρίας τους και του περιβάλλοντος.

Μια χρήσιμη πηγή για την τυποποίηση της συλλογής αναλυτικών δεδομένων ως προς την αναπηρία με βάση τη λειτουργία είναι το σύντομο ερωτηματολόγιο του **The Washington Group για την αναπηρία** (οι ερωτήσεις παρέχονται στο τέλος της παρούσας ενότητας).⁴⁷ Αυτό το εργαλείο μας επιτρέπει να αναγνωρίζουμε τα άτομα που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να αντιμετωπίσουν περιορισμένη συμμετοχή στην κοινωνία. Αποτελείται από έξι ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν εύκολα και γρήγορα σε διάφορες συνθήκες. Υπάρχουν διαθέσιμα και άλλα ερωτηματολόγια για την πιο αναλυτική αξιολόγηση της λειτουργίας.⁴⁸

Κάθε φορά που συλλέγουμε αναλυτικά δεδομένα με βάση την αναπηρία, είναι σημαντικό να συμβουλευόμαστε προσεκτικά άτομα που γνωρίζουν το εκάστοτε τοπικό πλαίσιο, ώστε να διαμορφώσουμε ανάλογα τα εργαλεία συλλογής δεδομένων και να εκπαιδεύσουμε τους υπεύθυνους συλλογής. Συγκεκριμένα, οι τοπικές οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες πηγές για τη διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων με θέμα την επικοινωνία με άτομα με αναπηρίες.

⁴⁷ Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών «*Washington Group*» περί στατιστικών στοιχείων για την αναπηρία, «*The Washington Group Short Set of Questions on Disability*». Τελευταία επίσκεψη το 2017.

⁴⁸ Πιο αναλυτικές πηγές σχετικά με τη συλλογή δεδομένων για την αναπηρία και τη σχετική εκπαίδευση υπάρχουν διαθέσιμες στα *Ελάχιστα πρότυπα για την ενσωμάτωση ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες στην ανθρωπιστική δράση και στην πρότυπη έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) για την αναπηρία*, καθώς και στα πρόσθετα ερωτηματολόγια του Washington Group που παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1.

Εφόσον είναι εφικτό, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε τα άτομα με αναπηρίες σε όλες τις φάσεις της συλλογής δεδομένων.

Κατά την καταμέτρηση των ωφελούμενων με βάση την αναπηρία, είναι επίσης σημαντικό να κατανοήσουμε ότι οι φροντιστές μπορεί να είναι υπερπροστατευτικοί απέναντι στα μέλη του νοικοκυριού που έχουν κάποια αναπηρία, λόγω του κοινωνικού στίγματος. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τα άτομα με αναπηρίες να κρύβονται από την οικογένεια ή τους φροντιστές τους, με αποτέλεσμα συχνά να παραμελούνται στα κοινοτικά προγράμματα. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην καταμέτρηση των «απρόσιτων» ανθρώπων:

«Λαμβάνουμε ιδιαίτερα υπόψη τα απρόσιτα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους (π.χ. άτομα που δεν μπορούν να φύγουν από το σπίτι ή το κατάλυμά τους ή κρύβονται σκόπιμα από τα άλλα μέλη του νοικοκυριού, άτομα με σοβαρές επικοινωνιακές, διανοητικές ή ψυχικές διαταραχές, ή παιδιά που φροντίζουν γονείς ή αδέρφια, με αποτέλεσμα ενδεχομένως να μην μπορούν να φοιτήσουν στο σχολείο ή να επωφεληθούν από προγράμματα για παιδιά). Διασφαλίζουμε ότι περιλαμβάνονται και άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένοι μεταξύ των προσώπων αναφοράς της κοινότητας. Εφόσον είναι εφικτό, συμπεριλαμβάνουμε άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένες γυναίκες και άνδρες στις ομάδες αξιολόγησης.»^{xxvii}

Σύντομο ερωτηματολόγιο του The Washington Group για την αναπηρία

1. Δυσκολεύεστε να δείτε, ακόμη κι αν φοράτε γυαλιά;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

2. Δυσκολεύεστε να ακούσετε, ακόμη κι αν χρησιμοποιείτε ακουστικό βαρηκοΐας;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

3. Δυσκολεύεστε να περπατήσετε ή να ανεβείτε σκαλιά;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

4. Δυσκολεύεστε να θυμηθείτε πράγματα ή να συγκεντρωθείτε;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

5. Δυσκολεύεστε (σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης) να πλυθείτε παντού ή να ντυθείτε;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

6. Όταν χρησιμοποιείτε τη συνήθη σας γλώσσα, δυσκολεύεστε να επικοινωνήσετε, π.χ. να καταλάβετε κάποιον ή να σας καταλάβουν οι άλλοι;

- a. Όχι – δεν δυσκολεύομαι καθόλου
- b. Ναι – δυσκολεύομαι κάπως
- c. Ναι – δυσκολεύομαι πολύ
- d. Δεν μπορώ καθόλου

Παράρτημα 2: Κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης

Λόγω περιορισμών, όπως η χρηματοδότηση, η πρόσβαση, ο κίνδυνος και η διαθεσιμότητα τεχνικής εξειδίκευσης, δεν είναι πάντα δυνατή η προσέγγιση όλων των ανθρώπων που έχουν ανάγκη. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό να χρησιμοποιούμε τους διαθέσιμους πόρους για να στοχεύουμε και να δίνουμε προτεραιότητα στα άτομα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται γεωγραφική στόχευση και εντός των καθορισμένων περιοχών, στόχευση των ατόμων που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, με βάση ανάλυση ευαλωτότητας και ικανοτήτων/δυνατοτήτων, η οποία θα συμπεριλαμβάνει και ανάλυση φύλου και διαφορετικότητας.

Για την επιλογή και την ιεράρχηση αυτών που θα λάβουν την ανθρωπιστική βοήθεια, θα πρέπει να διασφαλίζουμε μια ανεξάρτητη προσέγγιση με αρχές και με βάση τις ανάγκες, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και της διαφορετικότητας, καθώς και κατάλληλη επικοινωνία και στόχευση των ατόμων που έχουν πληγεί.

Τα κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης θα πρέπει να σχεδιάζονται σε συνεννόηση με την πληγείσα κοινότητα. Μετά τον σχεδιασμό τους, τα κριτήρια θα πρέπει να κοινοποιούνται ευρέως στον πληγέντα πληθυσμό. Θα πρέπει να παρέχεται σαφής και κατανοητή τεκμηρίωση για την παροχή βοήθειας σε συγκεκριμένη ομάδα ή για την εξαίρεση συγκεκριμένης ομάδας.

Για τον σχεδιασμό των κριτηρίων επιλογής και ιεράρχησης, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη προϋπάρχουσες κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές δυναμικές ή πρακτικές που μπορεί να περιθωριοποιούν ή να εκμεταλλεύονται ορισμένες ομάδες. Είναι σημαντικό να καθιερωθεί ένας πρακτικός ορισμός για τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο, ως εξής: άτομα που εκτίθενται σε συνδυασμό κινδύνων και έχουν περιορισμένη ικανότητα να αντιμετωπίσουν αυτούς τους κινδύνους. Αυτός ο ορισμός θα πρέπει να καθοριστεί σε συνεργασία με την πληγείσα κοινότητα. Κάποια άτομα ή ομάδες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μπορεί να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις εξής κατηγορίες: εθνοτικές μειονότητες, γυναίκες, νοικοκυριά με επικεφαλής γυναίκες, παιδιά και εφήβους, νοικοκυριά με επικεφαλής παιδιά, ηλικιωμένους, επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, θύματα εμπορίας ανθρώπων, μειονότητες διαφορετικού βιολογικού και κοινωνικού φύλου, άτομα που πάσχουν από HIV/AIDS, άνδρες και γυναίκες με αναπηρίες, άτομα που πάσχουν από χρόνιες νόσους ή σοβαρά προβλήματα υγείας, αναλφάβητους, χρονίως άπορους, ακτήμονες, πολίτες χωρίς επίσημα έγγραφα, μετανάστες, πρόσφυγες, εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα, φυλακισμένους, αιτούντες άσυλο και απάτριδες.

- Σε πολλές περιπτώσεις, οι πιο ευάλωτοι είναι άτομα ή οικογένειες που έχουν συνδυασμό των παραπάνω χαρακτηριστικών. Η ταυτοποίηση των πιο ευάλωτων επηρεάζεται από τις τοπικές συνθήκες.
- Η ευαλωτότητα επηρεάζεται από τον εκτοπισμό, τη γεωγραφική τοποθεσία, ειδικές πολιτισμικές και κοινωνικές συνθήκες, προσβασιμότητα του δομημένου περιβάλλοντος και των υποδομών, την πρόσβαση στην ενημέρωση και στην εκπαίδευση, την πρόσβαση σε υλικούς και οικονομικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων μέσων βιοπορισμού, την πρόσβαση σε υπηρεσίες, σε εγκαταστάσεις και στα δίκτυα κοινωνικής στήριξης, από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας, της οικογένειας ή του ατόμου, καθώς και από τα νόμιμα έγγραφα ταυτοποίησης ή την έλλειψή τους.
- Τα ακόλουθα κριτήρια επιλογής και ιεράρχησης έχουν προσαρμοστεί με βάση ένα μοντέλο που

χρησιμοποιήθηκε στις Φιλιππίνες κατά τη διάρκεια του τυφώνα Haiyan, από τον συνεργατικό σχηματισμό για τη στέγη (Shelter Cluster) της IFRC. Καθώς ο σχηματισμός ανταποκρινόταν σε καταστροφή μεγάλης κλίμακας με τη συμμετοχή πολλών εθνικών και διεθνών φορέων, αυτό το μοντέλο είναι πλήρες.

- Για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης μικρότερης κλίμακας, τις οποίες αντιμετωπίζει ο Εθνικός Σύλλογος μέσω του δικού του τοπικού προσωπικού και των τοπικών εθελοντών του, τα κριτήρια θα πρέπει να απλοποιηθούν σημαντικά.
- Προτείνεται να δίνεται μεγαλύτερη προτεραιότητα σε νοικοκυριά που έχουν την υψηλότερη βαθμολογία στο πλαίσιο των διαθέσιμων πόρων.
- Σημειωτέον ότι αυτό το μοντέλο βασίζεται στα νοικοκυριά. Δεν απευθύνεται σε άτομα που ζουν εκτός των νοικοκυριών και ως εκ τούτου κινδυνεύουν να αποκλειστούν από τις υπηρεσίες ανθρωπιστικής βοήθειας. Επίσης, δεν απευθύνεται σε περιθωριοποιημένα άτομα εντός των νοικοκυριών που δεν ωφελούνται από την ενδοοικιακή αναδιανομή. Αυτά τα ζητήματα εξαρτώνται από τις εκάστοτε συνθήκες, επομένως το προσωπικό αντιμετώπισης κρίσεων του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου θα πρέπει να τα λαμβάνει υπόψη πέραν του μοντέλου.

Χαρακτηριστικά νοικοκυριού (Χρησιμοποιήστε μόνο το 5 στην περίπτωση που η απάντηση είναι «Ναι». Δεν ζητούνται βαθμολογίες ή απαντήσεις εκτός του «5» στο παρόν έντυπο.) Όλες οι προτάσεις που συνοδεύονται από αστερίσκο (*) θα πρέπει να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη, καθώς έχουν ιδιαίτερη σημασία και σχετικότητα για το εκάστοτε πλαίσιο.

Ο αριθμός των ατόμων στο νοικοκυριό είναι μεγαλύτερος από πέντε (5)*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό περιλαμβάνει ηλικιωμένο άτομο*, έγκυο ή θηλάζουσα γυναίκα, άνδρα ή γυναίκα με αναπηρία, άτομο με χρόνιο νόσημα, ορφανό, παιδί που είναι ασυνόδευτο ή έχει χωριστεί από την οικογένειά του ή/και έφηβη μητέρα (κάτω των 18 ετών)	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Ο αρχηγός του νοικοκυριού είναι ηλικιωμένο άτομο*, γυναίκα, παιδί (κάτω των 18 ετών) ή άνδρας χωρίς σύζυγο/σύντροφο που έχει τη μέριμνα ανηλίκων	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό προσδιορίζεται ως αυτόχθονες, μειονοτική ομάδα, κ.λπ.*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Άλλες γνωστές αδυναμίες Προσαρμόστε αυτή την ενότητα για ζητήματα που αφορούν το εκάστοτε πλαίσιο, π.χ. άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως μειονότητες διαφορετικού βιολογικού ή κοινωνικού φύλου, γυναίκες, κορίτσια, αγόρια και άνδρες που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων, και γυναίκες και παιδιά που έχουν υποστεί βία. Σημειώστε ότι αυτά τα ζητήματα δεν μπορούν να ελέγχονται συστηματικά ή/και να συλλέγονται πληροφορίες σε τυπικές αξιολογήσεις νοικοκυριών, επομένως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον οι πληροφορίες είναι γνωστές. Αυτές οι πληροφορίες δεν θα πρέπει να αναζητούνται ειδικά με σκοπό τη συμπλήρωση του παρόντος εργαλείου ιεράρχησης	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Συνολική βαθμολογία για την παρούσα ενότητα		

Οικονομική κατάσταση

Κανένα άτομο στο νοικοκυριό δεν εργάζεται αυτή την περίοδο	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό δεν λαμβάνει οικονομική στήριξη από συγγενείς	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό έχει ελάχιστα ή κανένα σημαντικό περιουσιακό στοιχείο*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό δεν έχει λάβει κάρτα ανθρωπιστικής βοήθειας*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Συνολική βαθμολογία για την παρούσα ενότητα		

Ειδικά ζητήματα ανά τομέα (Το παρόν παράδειγμα αφορά τις συνθήκες στέγασης)

Το νοικοκυριό δεν έχει επίσημη κτήση γης ούτε εγγυημένη κυριότητα	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Τα παιδιά σχολικής ηλικίας δεν έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το κατάλυμα είναι πολύ μικρό* (μικρότερο από 3,5 m ² ανά άτομο, σύμφωνα με τα πρότυπα Sphere) για το μέγεθος του νοικοκυριού		
Το κατάλυμα είναι εκτεθειμένο σε κινδύνους*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Συνολική βαθμολογία για την παρούσα ενότητα		

Πρόσβαση σε υπηρεσίες

Το νοικοκυριό έχει ελάχιστη ή καθόλου πρόσβαση σε εγκαταστάσεις /υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό έχει ελάχιστη ή καθόλου πρόσβαση σε νερό ή/και η ποιότητα του νερού είναι κακή	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό έχει ελάχιστη ή καθόλου πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής ή/και οι συνθήκες υγιεινής είναι άσχημες		
Το νοικοκυριό έχει ελάχιστο ή καθόλου ηλεκτρικό ρεύμα ή παροχή κασιμίων*	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Συνολική βαθμολογία για την παρούσα ενότητα		

Μηχανισμοί αντιμετώπισης, ανθεκτικότητα

Το νοικοκυριό αναφέρει μείωση στην ποσότητα/ποιότητα των γευμάτων	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Τα παιδιά εργάζονται, ενώ δεν εργάζονταν πριν από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό αναφέρει ότι αναγκάστηκε να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία από τότε που εμφανίστηκε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Το νοικοκυριό αναφέρει ότι αναγκάστηκε να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία από τότε που εμφανίστηκε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης	Εάν ναι, βαθμολογήστε με 5	
Συνολική βαθμολογία για την παρούσα ενότητα		
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		

Παράρτημα 3: Η προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα, από το προσωπικό υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης⁴⁹

Όλοι οι φορείς του κινήματος, συμπεριλαμβανομένης της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC), της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού (ICRC) και όλων των Εθνικών Συλλόγων και των συνεργαζόμενων Εθνικών Συλλόγων θα πρέπει να τηρούν τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την παροχή βασικών υπηρεσιών υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης στους/στις επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Το επιστημονικό προσωπικό υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης που φροντίζει επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας και θύματα εμπορίας ανθρώπων, θα πρέπει παράλληλα να εφαρμόζει και την **«προσέγγιση με επίκεντρο τον /την επιζήσαντα-σασα»**.

Οι τέσσερις κατευθυντήριες αρχές της παραπάνω προσέγγισης περιλαμβάνουν τα εξής:

- **διασφάλιση της σωματικής ασφάλειας του /της επιζήσαντα-σασας**
- **εγγύηση της εμπιστευτικότητας**
- **σεβασμός των επιθυμιών, των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας**
- **διασφάλιση της απουσίας διακρίσεων.**

Ο/Η **ενήλικας** επιζήσας-σασα σεξουαλικής ή έμφυλης βίας έχει βιώσει ψυχολογικά τραύματα και μπορεί να αισθάνεται αναστάτωση και κατάθλιψη ή μπορεί να μην εκδηλώνει συγκεκριμένα συναισθήματα. Ο/Η επιζήσας-σασα σεξουαλικής επίθεσης, βιασμού, κακοποίησης, εμπορίας ανθρώπων ή οποιασδήποτε μορφής εκμετάλλευσης συχνά αισθάνεται φόβο, ενοχές, ντροπή ή/και θυμό. **Ο εργαζόμενος στον τομέα της παροχής βασικών υπηρεσιών υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης θα πρέπει να προετοιμάσει τον /την επιζήσαντα-σασα για το τι θα ακολουθήσει, με ευαισθησία και σαφείς πληροφορίες, να λάβει συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης⁵¹ για την εξέταση και να πραγματοποιήσει την εξέταση με κατανόηση και με έναν συστηματικό και ολοκληρωμένο τρόπο.**

Να σέβεστε τις επιθυμίες, τις ανάγκες και τις ικανότητες του /της επιζήσαντα-σασας

- Κάθε ενέργεια που αναλαμβάνετε θα πρέπει να κατευθύνεται από τις επιθυμίες, τις ανάγκες και τις ικανότητες του/της επιζήσαντα-σασας.
- Δεν είναι απαραίτητο να ζητηθεί η συναίνεση από συγγενή ή άλλο πρόσωπο.
- Να παρέχετε στον/στην επιζήσαντα-σασα πληροφορίες για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και για την ποιότητά τους, ώστε να το βοηθήσετε να επιλέξει τη φροντίδα και την υποστήριξη που θέλει.
- Να ελέγχετε εάν ο/η επιζήσας-σασα κατανοεί πλήρως τις πληροφορίες
- Αφού ο/η επιζήσας-σασα ενημερωθεί για όλες τις επιλογές στήριξης και παραπομπής, έχει το δικαίωμα να επιλέξει ό,τι θέλει (ακόμη κι αν δεν συμφωνείτε με τις επιλογές του/της).

⁴⁹ Το περιεχόμενο των κατευθυντήριων οδηγιών έχει προσαρμοστεί από τις εξής πηγές: «Building Survivor-Centered Response Services», UNFPA Pakistan, 2010, και

⁵⁰ «Guidelines for Health Staff Caring for Gender-Based Violence Survivors» του Global Protection Cluster (επιμέρους συνεργατικός σχηματισμός έμφυλης βίας για την Τουρκία και τη Συρία) και του Health Cluster.

⁵¹ Συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης: 1) πρόκειται για μια αμφίδρομη διαδικασία (μεταξύ του επιστημονικού προσωπικού υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης και του/της επιζήσαντα-σασας), 2) υπερβαίνει την παροχή ενός εντύπου στον/στην επιζήσαντα-σασα για να το διαβάσει και να το υπογράψει, 3) περιλαμβάνει την επεξήγηση του τι θα συμβεί και την απάντηση ερωτήσεων και διασφαλίζει ότι οι επιζήσαντες-σασες γνωρίζουν και κατανοούν τον σκοπό και το περιεχόμενο του ιατρικού ιστορικού, της εξέτασης και της θεραπείας, 4) θα πρέπει να συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της ιατρικής επίσκεψης και της παρακολούθησης.

- Μην δίνετε συμβουλές, αλλά πληροφορίες. Ποτέ μην κρίνετε ή ριχνετε ευθύνες.
- Δείξτε ότι πιστεύετε τον/την επιζήσαντα-σασα, ότι δεν αμφισβητείτε την ιστορία του/της ούτε ότι τον/την κατηγορείτε και ότι σέβαστε την ιδιωτικότητα του/της.
- Να είστε πάντα σαφής ως προς τον ρόλο σας και τον τύπο της στήριξης και της βοήθειας που μπορείτε να προσφέρετε στον/στην επιζήσαντα/σασα. Να είστε σαφής ως προς το τι δεν μπορείτε να κάνετε.
- Ποτέ μην υπόσχεστε κάτι που δεν μπορείτε να τηρήσετε. Πάντα να παραπέμπετε τον/την επιζήσαντα-σασα στις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Μην γελάτε και μην δείχνετε ασέβεια απέναντι στο άτομο ή στην κουλτούρα, την οικογένεια ή την κατάστασή του.
- Να ακούτε προσεκτικά και να διατηρείτε ουδέτερη στάση, χωρίς να κρίνετε.
- Να δείχνετε υπομονή. Μην πιέζετε για περισσότερες πληροφορίες αν ο/η επιζήσας-σασα δεν είναι έτοιμος-η να μιλήσει για την εμπειρία του/της και να υποβάλετε μόνο σχετικές ερωτήσεις.

Να διασφαλίζετε τη σωματική ασφάλεια του/της επιζήσαντα-σασας

- Σε κάθε περίπτωση, να διασφαλίζετε ότι δεν κινδυνεύει να υποστεί περαιτέρω βλάβη από τον δράστη ή από άλλα μέλη της κοινότητας (για παράδειγμα, αν πρόκειται για γυναίκα, μην της ζητήσετε ποτέ να αποκαλύψει σε άνδρα συγγενή τι της έχει συμβεί).
- Να έχετε επίγνωση της ασφάλειας και της προστασίας των ατόμων που βοηθούν τον/την επιζήσαντα-σασα όπως οικογένεια, φίλοι, κοινοτικές υπηρεσίες ή εργαζόμενοι σε κοινωφελείς οργανισμούς ή στον τομέα της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, και επαγγελματίες υγείας. Να είστε ενημερωμένοι για όλες τις επιλογές παραπομπής (σε ασφαλές μέρος) που είναι διαθέσιμες για τον/την επιζήσαντα-σασα και να έχετε πρόχειρες αυτές τις πληροφορίες στα συστήματα παραπομπής σας.
- Να περιορίζετε στον ελάχιστο δυνατό τον αριθμό των ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται στην αίθουσα, ιδιαίτερα στη διάρκεια της εξέτασης.
- Εάν το επιθυμεί ο/η επιζήσας-σασα, να διασφαλίζετε ότι σε όλη τη διάρκεια της εξέτασης συνοδεύεται από ομόφυλο καταρτισμένο άτομο με υποστηρικτικό ρόλο ή καταρτισμένο εργαζόμενο στον τομέα της υγειονομικής φροντίδας. Ρωτήστε επίσης τον/την επιζήσαντα-σασα αν θα ήθελε να παρίσταται και κάποιος συγκεκριμένο άτομο (π.χ. μέλος της οικογένειας ή φίλος/η). Προσπαθήστε να ρωτήσετε τον/την επιζήσαντα-σασα πότε είναι μόνος-η του/της.
- Να διεξάγετε τις συνεντεύξεις σε ιδιωτικούς χώρους και με μεταφραστές του ίδιου φύλου με τον/την επιζήσαντα-σασα, εφόσον είναι εφικτό. **Να διασφαλίζετε ότι οι μεταφραστές δεν κρίνουν ούτε προσφέρουν συμβουλές στον/στην επιζήσαντα-σασα. Ιδανικά θα πρέπει να ενημερώσετε όλους τους μεταφραστές για την προσέγγιση με επίκεντρο τον/την επιζήσαντα-σασα.**
- Εφόσον είναι απαραίτητο, ζητήστε βοήθεια από την ασφάλεια του καταυλισμού, από την αστυνομία ή από άλλες αρχές επιβολής του νόμου, αρμόδιους αξιωματικούς ή άλλους.

Εγγύηση της εμπιστευτικότητας

- Διαβεβαιώστε τον/την επιζήσαντα-σασα ότι τα πορίσματα της εξέτασης διατηρούνται εμπιστευτικά, εκτός εάν αποφασίσει να υποβάλει μήνυση. Αποφύγετε να ζητάτε από τον/την επιζήσαντα-σασα να επαναλάβει την ιστορία του/της σε πάνω από μία συνεντεύξεις.
- Διαβεβαιώστε τον/την επιζήσαντα-σασα ότι έχει τον έλεγχο του ρυθμού, του χρόνου και των

στοιχείων της εξέτασης. Εξηγήστε του/της ότι μπορεί να αρνηθεί κάποια βήματα της εξέτασης οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκειά της.

- Δεν θα πρέπει ποτέ να κοινοποιούνται πληροφορίες σχετικά με καταγγελλθέντα περιστατικά και επιζήσαντες-σασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας, εάν περιλαμβάνουν το όνομα του ατόμου ή άλλες ταυτοποιήσιμες πληροφορίες. Οι πληροφορίες που αφορούν τον/την επιζήσαντα-σασα θα πρέπει να κοινοποιούνται σε τρίτους μόνο κατόπιν ρητής έγγραφης συγκατάθεσης του ίδιου/της ίδιας (ή των γονέων του/της, στην περίπτωση που είναι ανήλικος/η). **Όλες οι γραπτές πληροφορίες θα πρέπει να διατηρούνται σε ασφαλείς, κλειδωμένους φακέλους.**
- Σε περίπτωση δημοσιοποίησης εκθέσεων ή στατιστικών στοιχείων, θα πρέπει να αφαιρεθούν όλα τα πιθανόν ταυτοποιήσιμα στοιχεία και να δημοσιοποιηθούν μόνο τα συγκεντρωτικά στοιχεία και δεδομένα.
- Στις συναντήσεις είναι πιθανόν κάποιες φορές να αναφερθεί συγκεκριμένο περιστατικό σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Διασφαλίστε ότι δεν αποκαλύπτονται ταυτοποιήσιμα στοιχεία, αποκρύπτοντας κατά περίπτωση λεπτομέρειες για να προστατεύσετε το απόρρητο του/της επιζήσαντα-σασας.

Διασφάλιση της απουσίας διακρίσεων

- Αντιμετωπίστε όλους/όλες τους/τις επιζήσαντες-σασες ισότιμα και με αξιοπρέπεια, ανεξαρτήτως φύλου, κοινωνικού υπόβαθρου, φυλής, εθνοτικής καταγωγής ή των συνθηκών του συμβάντος.
- Μην κάνετε υποθέσεις για το παρελθόν ή το υπόβαθρο του/της επιζήσαντα-σασας. Το σεξουαλικό παρελθόν ή η πιθανή παρθενία του/της δεν αποτελεί ζήτημα και δεν θα πρέπει να συζητείται.
- Να έχετε επίγνωση των προκαταλήψεων και των απόψεών σας για τη σεξουαλική και έμφυλη βία και μην αφήνετε να επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζετε τον/την επιζήσαντα-σασα.

- i** Οδηγός του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου για την Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία, Δέσμευση (ΣΕΔ-CEA) προς την κοινότητα (2016), <http://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/sites/5/2017/01/CEA-GUIDE-2401-High-Resolution-1.pdf>
- ii** Προσαρμογή από τα Επαγγελματικά πρότυπα για το έργο προστασίας που εκτελούν οι ανθρωπιστικοί φορείς και οι φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ένοπλες συγκρούσεις και σε άλλες καταστάσεις βίας, Τρίτη έκδοση (2018) <https://www.icrc.org/en/publication/0999-professional-standards-protection-work-carried-out-humanitarian-and-human-rights>
- iii** Αυστραλιανός Ερυθρός Σταυρός, Οδηγός περί προστασίας, φύλου και μη-αποκλεισμού (2011-2015), <https://www.redcross.org.au/about/how-we-help/international-aid/international-aid-resource-centre/protection-gender-and-inclusion-guidance-notes>
- iv** Global Child Protection Working Group (CPWG), Ελάχιστα πρότυπα για την προστασία των παιδιών στην ανθρωπιστική δράση (2012), <http://cpwg.net/minimum-standards/>
- v** Οδηγίες προς προσωπικό υγειονομικής φροντίδας για τους/τις επιζήσαντες-σασες έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένου του πρωτοκόλλου για την κλινική διαχείριση του βιασμού (2016) http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/cmr_protocol_final_en.pdf
- vi** Groupe URD, HAP International, People in Aid και Sphere Project, Βασικό ανθρωπιστικό πρότυπο σε θέματα ποιότητας και υπευθυνότητας (2014). Οι εννέα δεσμεύσεις των βασικών ανθρωπιστικών προτύπων είναι οι εξής:
- vii** 1. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις λαμβάνουν βοήθεια κατάλληλη και σχετική με τις ανάγκες τους 2. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις έχουν πρόσβαση στην ανθρωπιστική βοήθεια που χρειάζονται τη σωστή στιγμή 3. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις δεν επηρεάζονται αρνητικά, είναι πιο προετοιμασμένοι και ανθεκτικοί και κινδυνεύουν λιγότερο ως αποτέλεσμα της ανθρωπιστικής δράσης 4. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και συμμετέχουν σε αποφάσεις που τους αφορούν 5. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς μηχανισμούς άμεσης ανταπόκρισης για τη διαχείριση καταγγελιών 6. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις λαμβάνουν συντονισμένη, συμπληρωματική βοήθεια, 7. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις μπορούν να περιμένουν παροχή βελτιωμένης βοήθειας καθώς οι οργανώσεις μαθαίνουν από την εμπειρία και τους προβληματισμούς τους 8. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις λαμβάνουν τη βοήθεια που ζητούν από ικανό και καλά διοικούμενο προσωπικό και εθελοντές 9. Οι κοινότητες και οι άνθρωποι που πλήττονται από κρίσεις μπορούν να περιμένουν ότι οι οργανώσεις που τους βοηθούν διαχειρίζονται αποτελεσματικά, αποδοτικά και δεοντολογικά τους πόρους <http://www.corehumanitarianstandard.org/files/files/Core%20Humanitarian%20Standard%20-%20English.pdf>
- viii** Πρότυπα ανθρωπιστικής ένταξης για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες, ADCAP (2018), <http://www.helpage.org/newsroom/latest-news/new-humanitarian-guidelines-launched-for-ageing-and-disability-inclusion/>
- ix** Οδηγός συμμετοχικότητας της κοινότητας, ICRC και IFRC (2017), <http://media.ifrc.org/ifrc/what-we-do/community-engagement/>
- x** IFRC All Under One Roof. Καταλύματα και οικισμοί χωρίς διακρίσεις για άτομα με αναπηρίες σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (2015) http://www.ifrc.org/Global/Documents/Secretariat/Shelter/All-under-one-roof_EN.pdf

- xi** IFRC: Προσέγγιση με ευαισθησία ως προς το φύλο και τη διαφορετικότητα στις αξιολογήσεις ευαλωτότητας και ικανότητας (Pilot, 2017), http://www.rerc-resilience-southeastasia.org/wp-content/uploads/2017/05/guidance-note_gender-and-diversity-sensitive-vca.pdf
- xii** IFRC, Οδηγίες για τον προγραμματισμό των μέσων βιοπορισμού (2010), <http://www.rerc-resilience-southeastasia.org/document/ifrc-guidelines-for-livelihoods-programming/>
- xiii** IFRC, Οδηγός για την προστασία στην πράξη <https://drive.google.com/file/d/OB6fSxyfO1YB-SajlLXORSbl9KNjA/view>
- xiv** INEE: Εγχειρίδιο ελάχιστων προτύπων (2010), http://s3.amazonaws.com/inee-assets/resources/INEE_Minimum_Standards_Handbook_2010_English.pdf
- xv** Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC), Εγχειρίδιο για το φύλο στην ανθρωπιστική δράση (2007), <https://interagencystandingcommittee.org/gender-and-humanitarian-action-0/news/iasc-gender-handbook>
- xvi** Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC), Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την έμφυλη βία (2015), https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2015/09/2015-IASC-Gender-based-Violence-Guidelines_lo-res.pdf
- xvii** Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (IASC): Πρακτικό εγχειρίδιο σχετικά με τα ασυνόδευτα και τα παιδιά που έχουν αποχωριστεί τις οικογένειές τους. Εργαλειοθήκη (2017) <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/handbook-web-2017-0322.pdf>
- xviii** Βλ. Πρόγραμμα Sphere και Ανθρωπιστικός Χάρτης. Οι αρχές προστασίας είναι οι εξής: 1. Αποφεύγουμε να εκθέτουμε τους ανθρώπους σε περαιτέρω βλάβη ως αποτέλεσμα των ενεργειών μας 2. Διασφαλίζουμε την πρόσβαση των ανθρώπων σε αμερόληπτη βοήθεια –με βάση τις ανάγκες τους και χωρίς διακρίσεις 3. Προστατεύουμε τους ανθρώπους από σωματική και ψυχολογική βλάβη που μπορεί να προκληθεί από βία και καταναγκασμό και 4. Βοηθάμε τους ανθρώπους να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, να βρουν διαθέσιμες θεραπείες και να επανέλθουν από τις συνέπειες της κακοποίησης. <http://www.sphereproject.org/handbook/>
- xix** Εργαλειοθήκη για την ενσωμάτωση της διαχείρισης της εμμηνορροϊκής υγιεινής στην αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων, Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (2017) <https://reliefweb.int/report/world/toolkit-integrating-menstrual-hygiene-management-mhm-humanitarian-response>
- xx** Προσαρμογή από τα Επαγγελματικά πρότυπα για το έργο προστασίας που εκτελούν οι ανθρωπιστικοί φορείς και οι φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ένοπλες συγκρούσεις και σε άλλες καταστάσεις βίας, τρίτη έκδοση (2018) <https://www.icrc.org/en/publication/0999-professional-standards-protection-work-carried-out-humanitarian-and-human-rights>
- xxi** Προσαρμογή από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρίες, 13 Δεκεμβρίου 2006, A/RES/61/106, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html> [τελευταία επίσκεψη 20 Σεπτεμβρίου 2018]

- xxii** Δελτίο του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και βίας (PSEA) (ST/ SGB/2003/13) <https://undocs.org/ST/SGB/2003/13>
- xxiii** Ibid
- xxiv** Προσαρμογή από την Επιτροπή για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, Gender Comment 14, 22nd Session U.N. Doc. E/C.12/2000/4, 2000
- xxv** Κώδικας Δεοντολογίας για το Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου και για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κατά την αρωγή σε καταστροφές <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/code-of-conduct/code-english.pdf>
- xxvi** Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. https://www.unicef-irc.org/portfolios/general_comments/CRC.C.GC.13_en.doc.html
- xxvii** Πολιτική της Γραμματείας της IFRC σχετικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης (2018) https://media.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/sites/5/2018/06/IFRC-Secretariat-Policy-on-Prevention-and-Response-to-SEA_final.pdf
- xxviii** IFRC, Πολιτική για την Παιδική Προστασία (2013) http://www.rcrc-resilience-southeastasia.org/wp-content/uploads/2016/12/DOC-14-193_e_v100_child-protection-policy.pdf
- xxix** IFRC, Σχέδιο δράσης για την Παιδική Προστασία (2015-2020) http://www.ifrc.org/Global/Publications/principles/IFRC-Child-Protection-Action-Plan_2015-2020.pdf
- xxx** Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα περί καταστροφών και το πρόγραμμα της IFRC για το δικαίωμα περί καταστροφών, επισκεφθείτε τη διεύθυνση: <https://media.ifrc.org/ifrc/what-we-do/disaster-law/>
- xxxi** Ποιο είναι το πεδίο εφαρμογής για την αντιμετώπιση της διαχείρισης της εμμνηρορρικής υγιεινής σε σύνθετες ανθρωπιστικές κρίσεις; Μια σφαιρική ανασκόπηση <https://www.developmentbookshelf.com/doi/full/10.3362/1756-3488.2016.024>
- xxxii** Εργαλειοθήκη για την ενσωμάτωση της διαχείρισης της εμμνηρορρικής υγιεινής στην αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων <https://reliefweb.int/report/world/toolkit-integrating-menstrual-hygiene-management-mhm-humanitarian-response>
- xxxiii** Ιστότοπος με εργαλεία για έλεγχο ασφάλειας σχετικά με τις δραστηριότητες WASH και λίστες ελέγχου <http://violence-wash.lboro.ac.uk/toolkit/>
- xxxiv** IFRC, Οδηγίες ταχείας αξιολόγησης γαιοκτησίας για τον προγραμματισμό της αρωγής μετά από καταστροφή (2015) http://www.ifrc.org/Global/Documents/Secretariat/Shelter/Rapid-Tenure-Assessment-Guidelines_EN.pdf
- xxxv** Building Livelihoods: Πρακτικό εγχειρίδιο για επαγγελματίες σε περιβάλλοντα ανθρωπιστικής κρίσης από την Επιτροπή Γυναικών Προσφύγων (2009) <https://www.womensrefugeecommission.org/resources/document/281-building-livelihoods-a-field-manual-for-practitioners-in-humanitarian-settings>

- xxxvi** Προσαρμογή από τον Ανθρωπιστικό Χάρτη του προγράμματος Sphere Project και τα ελάχιστα πρότυπα στην αντιμετώπιση ανθρωπιστικών κρίσεων, 2011: σελ. 63. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι οι συνιστώμενες ηλικιακές ομάδες του Sphere Project αφορούν συνθήκες ανθρωπιστικών κρίσεων και διαμορφώνονται με βάση «διαφορές λόγω ηλικίας που σχετίζονται με σειρά δικαιωμάτων, κοινωνικών και πολιτισμικών ζητημάτων.»
- xxxvii** Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρίες, 13 Δεκεμβρίου 2006, A/RES/61/106, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html> [τελευταία επίσκεψη 20 Σεπτεμβρίου 2018]
- xxxviii** ADCAP, Ελάχιστα πρότυπα για την ενσωμάτωση ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες στην ανθρωπιστική δράση. 2016. Σελίδα 15. <http://www.helpage.org/what-we-do/emergencies/ad-cap-age-and-disability-capacity-building-programme/>

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

BPI	BETTER PROGRAMMING INITIATIVE	ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΛΥΤΕΡΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (εργαλείο εκτίμησης επιπτώσεων)
CBI	CASH-BASED INTERVENTIONS	ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
CEA	COMMUNITY ENGAGEMENT & ACCOUNTABILITY	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΔΕΣΜΕΥΣΗ(ΣΕΔ)
CPWG	GLOBAL CHILD PROTECTION WORKING GROUP	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
DRM	DISASTER RISK MANAGEMENT	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ
DRR	DISASTER RISK REDUCTION	ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ
DAPS	DIGNITY, ACCESS, PARTICIPATION, SAFETY	ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, ΠΡΟΣΒΑΣΗ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
FGM	FEMALE GENITAL MUTILATION	ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
GBV	GENDER BASED VIOLENCE	ΒΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ(ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ)
IFRC	INTERNATIONAL FEDERATION OF RED CROSS & RED CRESCENT	ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ & ΕΡΥΘΡΑΣ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΥ
ICRC	INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS	ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
IASC	INTER-AGENCY STANDING COMMITTEE	ΜΟΝΙΜΗ ΔΙΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ)
LGBTIQ	LESBIAN, GAY, BISEXUAL, TRANSGENDER, INTERSEX & QUEER	ΛΟΑΤΚΙ-Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλοι, ΤΡΑΝΣ- διαφυλικοί, ΚΟΥΪΡ- μη ετεροκανονικά άτομα, ΙΝΤΕΡΣΕΞ- μεσοφυλικά άτομα
MHM	MENSTRUAL HYGIENE MANAGEMENT	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΜΜΗΝΟΡΡΟΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
MISP	MINIMUM INITIAL SERVICE PACKAGE	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
NFI	NON FOOD ITEMS	ΜΗ ΕΔΩΔΙΜΑ ΕΙΔΗ
PEP KIT	POST-EXPOSURE PROPHYLAXIS KIT	ΣΕΤ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ/(Βραχυπρόθεσμη αντιρετροϊκή αγωγή για την πρόληψη της μόλυνσης από τον ιό HIV)
PGI	PROTECTION, GENDER & INCLUSION	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΜΗ-ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ
PSEA	PREVENTION & RESPONSE TO SEXUAL EXPLOITATION & ABUSE	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
PFA	PSYCHOLOGICAL FIRST AID	ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
PSS	PSYCHOSOCIAL SUPPORT	ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ
RH	REPRODUCTIVE HEALTH	ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ
SADDD	SEX, AGE & DISABILITY DISAGGREGATED OF DATA	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ, ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
SGBV	SEXUAL GENDER BASED VIOLENCE	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ (ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ)
SEA	SEXUAL EXPLOITATION & ABUSE	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ
STI	SEXUAL TRANSMITTED ILLNESS	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ(ΣΜΝ)
SOPs	STANDARD OPERATING PROCEDURES	ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
VAWG	VIOLENCE AGAINST WOMEN & GIRLS	ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ
WASH	WATER, SANITATION & HYGIENE	ΝΕΡΟ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ, ΥΓΙΕΙΝΗ

Οι Θεμελιώδεις Αρχές του Διεθνούς Κινήματος Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου

Ανθρωπισμός Το Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, το οποίο γεννήθηκε από μια επιθυμία προσφοράς βοήθειας χωρίς διακρίσεις σε όσους τραυματίζονται στο πεδίο μάχης, προσπαθεί με τους διεθνείς και εθνικούς του πόρους, να προλαμβάνει και να απαλύνει τον ανθρώπινο πόνο, όπου κι αν βρίσκεται. Ο σκοπός του είναι η προστασία της ζωής και της υγείας και η διασφάλιση του σεβασμού στον άνθρωπο. Προάγει την αμοιβαία κατανόηση, τη φιλία, τη συνεργασία και τη διαρκή ειρήνη μεταξύ όλων των λαών.

Αμεροληψία Δεν κάνει καμία διάκριση ως προς την εθνικότητα, τη φυλή, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την κοινωνική τάξη ή τις πολιτικές απόψεις. Προσπαθεί να απαλύνει τον πόνο των ανθρώπων, με μοναδικό γνώμονα τις ανάγκες τους, και να δίνει προτεραιότητα στις πιο επείγουσες περιπτώσεις κρίσης.

Ουδετερότητα Προκειμένου να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη όλων των πλευρών, το Κίνημα δεν επιτρέπεται να παίρνει το μέρος κανενός σε εχθροπραξίες ή να εμπλέκεται οποιαδήποτε στιγμή σε αντιπαραθέσεις πολιτικής, φυλετικής, θρησκευτικής ή ιδεολογικής φύσης.

Ανεξαρτησία Το Κίνημα είναι ανεξάρτητο. Οι Εθνικοί Σύλλογοι, ενώ επικουρούν τις ανθρωπιστικές υπηρεσίες των κυβερνήσεών τους και υπόκεινται στους νόμους των αντιστοιχών χωρών τους, πρέπει πάντα να διατηρούν την αυτονομία τους, έτσι ώστε να μπορούν ανά πάσα στιγμή να ενεργούν σύμφωνα με τις αρχές του Κινήματος.

Εθελοντισμός Πρόκειται για εθελοντικό κίνημα παροχής βοήθειας που δεν ωθείται σε καμία περίπτωση από την επιθυμία αποκόμισης κέρδους.

Ενότητα Μπορεί να υπάρχει μόνο ένας Σύλλογος Ερυθρού Σταυρού ή Ερυθράς Ημισελήνου σε κάθε χώρα. Πρέπει να είναι ανοικτός σε όλους, και να εκτελείτο ανθρωπιστικό του έργο σε όλη την έκταση της επικράτειάς του.

Παγκοσμιότητα Το Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, στο οποίο όλοι οι σύλλογοι έχουν ίση θέση και ίσες ευθύνες και υποχρεώσεις στην παροχή αλληλοβοήθειας είναι παγκόσμιο.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε στην εξής διεύθυνση:

**Διεθνής Ομοσπονδία
Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου**

PO BOX 372
CH-1211 Geneva 19 SWITZERLAND